

***Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru
zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na
terenie Miasta Mińsk Mazowiecki***

projekt

Opracowanie:

dr Anna Dąbrowska (koordynatorka zespołu ekspertów zewnętrznych);
dr Dorota Mantey;
mgr Klaudia Peszat;
mgr inż. arch. Emilia Bogdanowicz.

Zespół Roboczy ds. opracowania Programu rewitalizacji Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025:

Katarzyna Tuszyńska (Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta) – Koordynator Zespołu;
Joanna Dutkiewicz (Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta) – Zastępca Koordynatora Zespołu;
Dominika Poboży (Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta) – Członek;
Diana Rokicka (Wydział Promocji, Kultury i Sportu) – Członek;
Bożena Macheta (Zespół ds. Oświaty) – Członek;
Miroslaw Siwek (Wydział Inwestycji) – Członek;
Robert Zakrzewski (Wydział Gospodarki Komunalnej) – Członek;
Marek Gogolewski (Wydział Gospodarki Komunalnej) – Członek;
Małgorzata Parol (Wydział Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości) – Członek;
Robert Błaszczak (Referat Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych) – Członek;
Elżbieta Krajewska (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) – Członek;
Aneta Perczyńska (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) – Członek;
Piotr Tomaszewski (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) – Członek;
Elżbieta Pieśko (Zarząd Gospodarki Komunalnej) – Członek.

przy wsparciu Jadwigi Frelak (Sekretarz Miasta Mińsk Mazowiecki).

Pracownicy Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki:

Andrzej Ryszawa (Wydział Promocji, Kultury i Sportu);
Anna Kwiatkowska (Straż Miejska Miasta Mińsk Mazowiecki);
Anna Wojtczyk (Zespół ds. Oświaty);
Hanna Nowak (Wydział Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości);
Joanna Rakoczy-Dziugiel (Wydział Finansowy);
Karolina Łysiak (Zespół ds. Społecznych);
Katarzyna Biernat (Zespół ds. Społecznych);
Krystyna Kulma (Referat Dochodów);
Mariusz Laskus (Wydział Gospodarki Komunalnej)
Paweł Łagowski (Wydział Gospodarki Komunalnej)
Tomasz Kurowski (Zespół ds. Informatyki).

Współpraca:

Jednostki organizacyjne Miasta Mińsk Mazowiecki:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
Zarząd Gospodarki Komunalnej.

Instytucje zewnętrzne:

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim;
Zarząd Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim;
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Mińsku Mazowieckim Sp. z o.o.;
Powiatowa Komenda Straży Pożarnej;
Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim;
Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim;
Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Mińsku Mazowieckim;
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Delegatura w Mińsku Mazowieckim;
Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim.

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	5
1.1. CEL OPRACOWANIA	5
1.2. METODOLOGIA.....	5
2. WSKAŹNIKI SPOŁECZNE	13
2.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	13
2.2. BEZROBOCIE.....	14
2.3. UBÓSTWO	16
2.4. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	29
2.5. EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY	34
2.6. UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM	40
2.7. PROBLEMY SPOŁECZNE OCZAMI MIESZKAŃCÓW.....	44
3. INNE NEGATYWNE ZJAWISKA.....	51
3.1. GOSPODARCZE	51
3.2. PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE	54
4. OBSZAR ZDEGRADOWANY	74
4.1. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	74
4.2. OPIS OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	79
5. OBSZAR DO REWITALIZACJI	83
6. SPIS LITERATURY I DOKUMENTÓW	84
7. SPIS MAP	86
8. SPIS WYKRESÓW.....	88
9. SPIS TABEL.....	89
10. ANEKS I.....	90

Skróty używane w dokumencie:

Skrót	Rozwinięcie
CEIDG	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPP	Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim
GPR	Gminny Program Rewitalizacji
MKRPA	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NGO	Organizacje pozarządowe (ang. <i>Non-Governmental Organisations</i>)
OKE	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
OMW	Obszar Metropolitalny Warszawy
PKW	Państwowa Komisja Wyborcza
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim
SUiKZP	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
UE	Unia Europejska
UM	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
ZDM	Zarząd Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim

1. WPROWADZENIE

1.1. CEL OPRACOWANIA

Rewitalizacja stanowi proces trwałego wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Celem niniejszego opracowania jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki. Opracowanie wpisuje się w proces realizacji Strategii Rozwoju (zob. *Strategia Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki...*, s.31-33), w której zapisana została potrzeba wykreowania wysokiej jakości otoczenia społecznego m.in. poprzez rewitalizację przestrzeni miasta. Strategia zakłada opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, który wskaże obszary wymagające kompleksowych działań. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 r. poz. 1777), Lokalny Program Rewitalizacji zastąpiony został Gminnym Programem Rewitalizacji, który zawiera m.in. szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.

1.2. METODOLOGIA

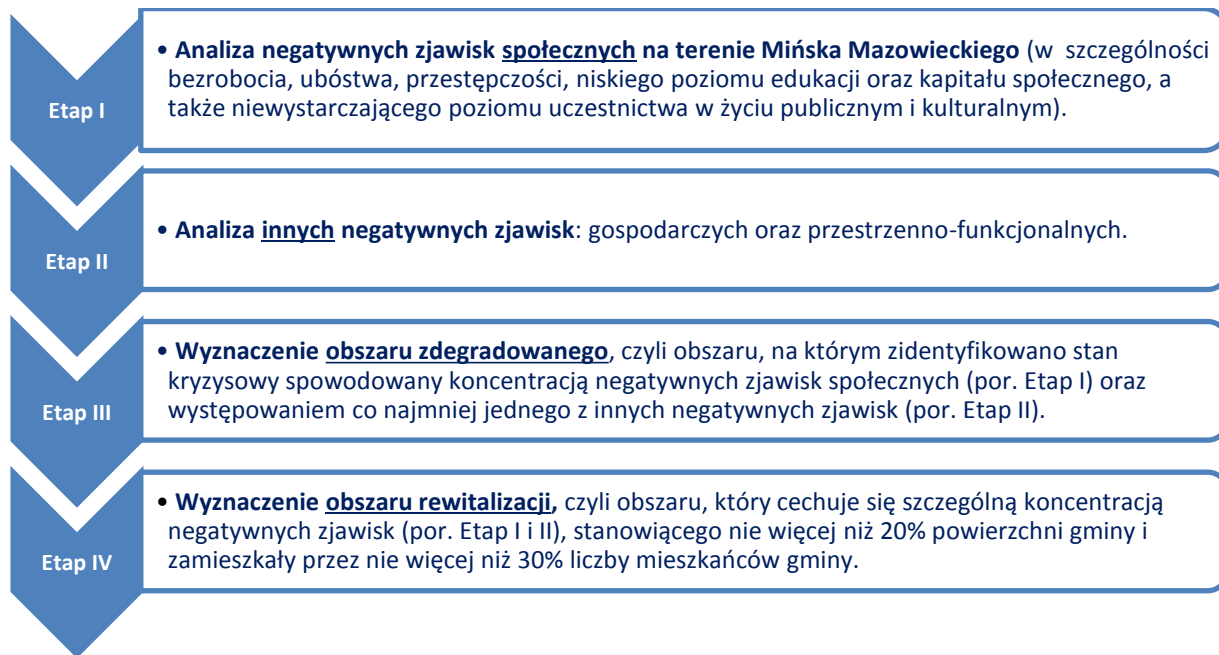
Niniejsza diagnoza sporządzona została w oparciu o następujące dokumenty:

- ❖ *Ustawę z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. 2015 poz. 1777);
- ❖ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku.

Proces diagnostyczny składał się z czterech głównych etapów, z czego dwa pierwsze miały charakter analizy wskaźnikowej, dwa kolejne dotyczyły wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (por. Rycina 1). Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji stanowi najbardziej problemowy obszar miasta i na nim będzie koncentrowała się interwencja w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rycina 1. Schemat procesu diagnostycznego

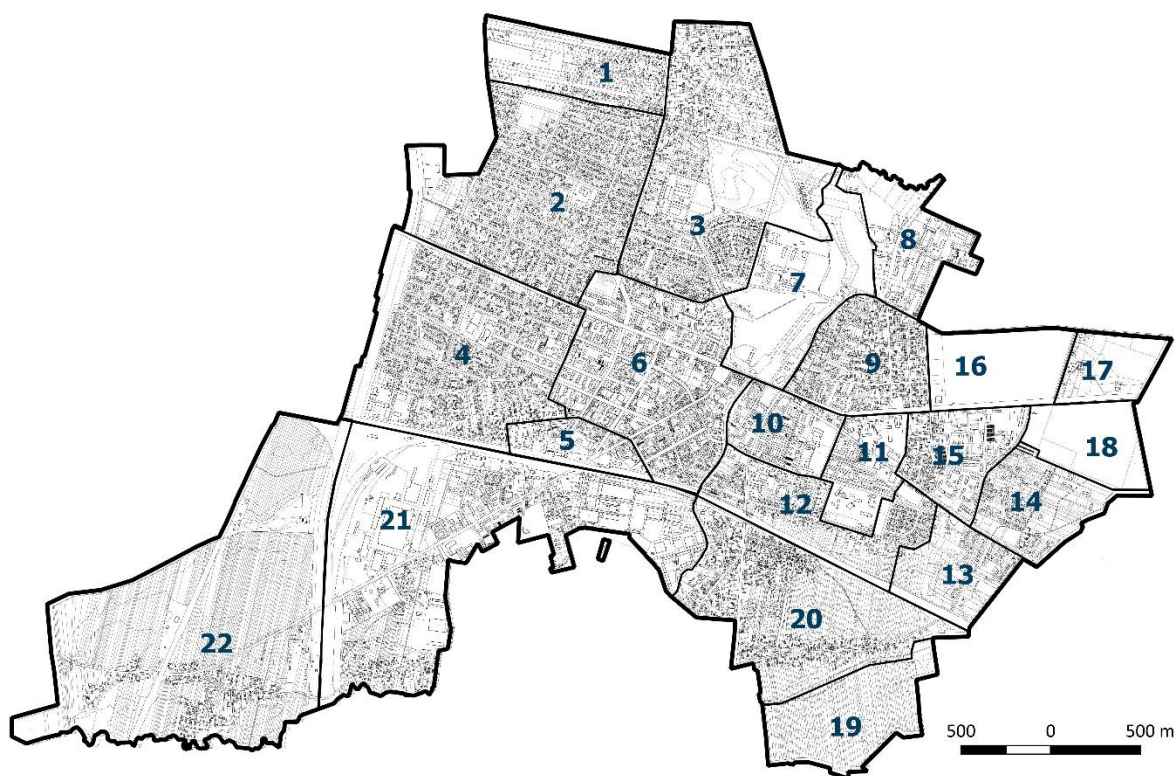
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Miasto Mińsk Mazowiecki nie posiada podziału terytorialnego na dzielnice i osiedla. W procesie diagnostycznym posługiwano się podziałem na jednostki urbanistyczne.

Pojęcie jednostki urbanistycznej zostało zdefiniowane przez Instytut Rozwoju Miast w publikacji „System monitorowania rewitalizacji”, autorstwa W. Jarczewskiego oraz J. Jeżaka (2010, s. 14). Zgodnie z tą definicją *jednostki urbanistyczne to obszary stosunkowo nieduże, możliwie jednorodne pod względem funkcjonalnym oraz względnie homogeniczne pod względem morfologicznym i społecznym. Ich zaletą jest to, że stanowią naturalne jednostki dla zbierania i przedstawiania wielu informacji, a także podejmowania działań rewitalizacyjnych.*

Podział Mińska Mazowieckiego na jednostki urbanistyczne, przygotowany przez mgr inż. arch. Emilię Bogdanowicz, wyznaczono w oparciu o przytoczoną wyżej definicję. Dodatkowo sporządzono szereg analiz, uwzględniających najważniejsze elementy krajobrazu naturalnego i kulturowego, przeznaczenie terenów wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dla Miasta Mińsk Mazowiecki, utrwalony w świadomości mieszkańców podział miasta oraz strukturę zabudowy istniejącej. W wyniku tych analiz wyodrębniono 11 głównych jednostek urbanistycznych: Nowe Miasto, Miasto-Ogród Mińsk, Sewerynow – Florencja, Centrum, Tereny zielone, Przemysłowa, Plac Stary Rynek – Cicha – Szpital, okolice Jednostki Wojskowej, Anielina, Zatorze, Kędzierak. W celu uszczegółowienia wyników badań prowadzonych na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, główne jednostki urbanistyczne podzielono na 22 mniejsze uzupełniające jednostki urbanistyczne (zwane też obszarami), kierując się przy tym zasadami analogicznymi do wyznaczania jednostek głównych.

Mapa 1. Podział Mińska Mazowieckiego na 22 jednostki urbanistyczne

Źródło: Delimitacja jednostek urbanistycznych dla Miasta Mińsk Mazowiecki, oprac. mgr inż. arch. Emilia Bogdanowicz.

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące jednostek urbanistycznych

nr	ludność		powierzchnia		gęstość zaludnienia [os/km ²]
	liczba	udział [%]	ha	udział [%]	
1	301	0,8	35,69	2,7	843,3
2	3671	9,2	110,57	8,4	3 320,0
3	3467	8,7	110,68	8,4	3 132,6
4	4197	10,6	106,61	8,1	3 936,7
5	504	1,3	17,28	1,3	2 916,2
6	8026	20,2	85,29	6,5	9 410,2
7	125	0,3	52,61	4,0	237,6
8	199	0,5	33,13	2,5	600,6
9	1631	4,1	40	3,0	4 077,1
10	3889	9,8	23,5	1,8	16 546,3
11	2221	5,6	23,54	1,8	9 436,7
12	2054	5,2	42,95	3,3	4 782,6
13	217	0,5	27,81	2,1	780,3
14	341	0,9	31,61	2,4	1 078,7
15	3460	8,7	29,72	2,3	11 641,3
16	obszar niezamieszkały		32,71	2,5	obszar niezamieszkały
17	41	0,1	18,9	1,4	216,9
18	obszar niezamieszkały		25,85	2,0	obszar niezamieszkały
19	obszar niezamieszkały		40,26	3,1	obszar niezamieszkały
20	2255	5,7	84,67	6,4	2 663,2
21	2708	6,8	161,19	12,2	1 680,0

22	448	1,1	185,11	14,0	242,0
Mińsk Mazowiecki	39755		1320		3012,4

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Referatu Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych).

Metody wykorzystywane w procesie diagnostycznym

Proces diagnostyczny przebiegał we współpracy zespołu ekspertów zewnętrznych i przedstawicieli Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki i jednostek organizacyjnych w każdym obszarze prac.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter holistyczny i łączy metody ilościowe z jakościowymi. Dla wydzielonych uprzednio jednostek urbanistycznych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki oraz wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim, Komendę Powiatową Policji w Mińsku Mazowieckim, Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej, Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Okręgową Komisję Egzaminacyjną, Straż Miejską Miasta Mińsk Mazowiecki czy miejskie szkoły podstawowe i gimnazjalne. Część pozyskanych tą drogą danych została wykorzystana do opracowania wskaźników (por. analiza wskaźnikowa), a część posłużyła do dokonania waloryzacji istniejącego zagospodarowania. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby diagnozy była ankieta, dzięki której zbadano opinie mieszkańców w zakresie występowania obszarów problemowych w mieście (por. badanie ankietowe). Na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji pomocne okazały się również wizyty studyjne (por. wizyty studyjne).

Analiza wskaźnikowa

Uzyskane dane posłużyły do budowy wskaźników odnoszących wielkość zjawiska do poszczególnych jednostek urbanistycznych. Proces ten był zdeterminowany dostępnością danych, różnym stopniem ich szczegółowości, a także sposobem gromadzenia informacji. Dane gromadzone są w różnych układach:

- ❖ **punktowym**, czyli konkretnych punktów adresowych (dane z MOPS, MKRPA, CEIDG, PUP, miejskich szkół podstawowych i gimnazjalnych, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim)¹,
- ❖ **liniowym**, czyli w odniesieniu do poszczególnych ulic (dane z KPP, Straży Miejskiej);
- ❖ **powierzchniowym**, przykładowo obwodów szkolnych (OKE), okręgów wyborczych (PKW), które należało przeliczyć do układu analizowanych jednostek urbanistycznych.

Większość wskaźników ma charakter względny, pozostałe pokazują wielkość zjawiska w liczbach bezwzględnych, jeszcze inne stanowią wynik bonitacji punktowej. Wszystkie jednak spełniają wymóg poprawności metodologicznej – zostały skonstruowane zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi, opisują zjawisko w sposób czytelny, są łatwe w odbiorze, weryfikowalne i różnicują

¹ W zakresie „danych wrażliwych”, zespół przygotowujący dokument posługiwał się danymi opracowanymi w sposób niepozwalający na identyfikację poszczególnych osób.

przestrzeń miasta. W wyniku tak przeprowadzonej procedury zbudowano listę wskaźników, które posłużyły do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Tabela 2).

Tabela 2. Operacjonalizacja zjawisk i źródła danych

Obszar tematyczny	Wskaźniki	Źródło danych
demografia	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku	Referat Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
bezrobocie	liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku	PUP
ubóstwo	liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 r.	MOPS
	liczba dzieci dożywianych w szkołach miejskich na 1000 mieszkańców w roku szkolnym 2015/2016	Miejskie szkoły podstawowe oraz gimnazja
	liczba osób zgłoszonych do MKRPA do objęcia leczeniem odwykowym na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	MKRPA
	liczba osób posiadających „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	MKRPA
	liczba najemców lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w 2016 roku	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	liczba lokali gminnych w 2015 roku	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
przestępczość	obszary o podwyższonej przestępczości	Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim
	obszary natężonej interwencji Straży Miejskiej	Straż Miejska Miasta Mińsk Mazowiecki
	obszary o natężonej interwencji Państwowej Straży Pożarnej	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim
edukacja/kapitał społeczny	średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (z części 1) w roku szkolnym 2014/2015	OKE
	średni wynik egzaminu gimnazjalnego z j. polskiego w roku szkolnym 2014/2015	OKE
	średni wynik egzaminu gimnazjalnego z matematyki w roku szkolnym 2014/2015	OKE
	liczba stowarzyszeń i fundacji na 1000 mieszkańców w 2015 roku	Wydział Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym	frekwencja wyborcza z wyborów prezydenckich w 2015 roku (1 i 2 tura)	PKW oraz Zespół Informatyków Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	frekwencja wyborcza z wyborów parlamentarnych w 2015 roku	PKW oraz Zespół Informatyków Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	frekwencja wyborcza z wyborów samorządowych w 2014 roku	PKW oraz Zespół Informatyków Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	liczba zgłoszonych inicjatyw lokalnych w latach 2012-2015	Wydział Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	liczba zgłoszonych wniosków do budżetu miasta w latach 2012-2015	Wydział Finansowy Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
sfera gospodarcza	liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w 2015 roku	CEIDG
	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców	CEIDG

sfera funkcjonalno-przestrzenna	liczba wydanych pozwoleń na budowę w roku 2015	Wydział Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości Urzędu Miasta oraz Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim
	wyposażenie w infrastrukturę techniczną	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta
	stan techniczny dróg publicznych	Zarząd Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim
	wykaz przystanków komunikacyjnych	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	wykaz usług zdrowia, edukacji, kultury i administracji	Wydział Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki
	wykaz terenów rekreacyjnych	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki: Wydział Promocji, Kultury i Sportu, Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta, Zespół ds. Oświaty
	waloryzacja przestrzeni publicznych	Opracowanie własne na podstawie badań terenowych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Badanie ankietowe

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi trendami prowadzenia badań społecznych, w badaniu ankietowym zastosowano podejście deliberatywne, które opiera się na założeniu, iż mieszkańcy dyskutują o sprawach gminy i wymieniają się opiniami. Podmiotem badania ankietowego były zatem gospodarstwa domowe, a nie poszczególne osoby. Przy określeniu liczebności próby przyjęto, że liczba gospodarstw domowych odpowiada liczbie adresów, za które odprowadzane są podatki od nieruchomości. Liczebność próby, wyliczona dla 13 010 gospodarstw domowych zamieszkujących w mieście na początku 2016 r., akceptowanego błędu pomiaru na poziomie 5% oraz poziomu ufności równego 95%, wyniosła 373 gospodarstwa domowe.

Dystrybucja ankiet odbyła się 7 kwietnia 2016 r. poprzez miejskie szkoły podstawowe, których rejonizacje pokrywają cały obszar miasta. Pozwoliło to dotrzeć do osób zamieszkujących w różnych częściach miasta, zwiększając tym samym reprezentatywność próby pod względem miejsca zamieszkania badanych. Z uwagi na ryzyko niewielkiego poziomu zwrotów, zdecydowano się rozdać 1200 ankiet, dzieląc je proporcjonalnie do liczby uczniów w poszczególnych szkołach (Tabela 3).

Tabela 3. Rozkład próby warstwowej

nazwa szkoły	łączna liczba uczniów	założona liczba zwróconych ankiet	liczba rozdanych ankiet
Szkoła Podstawowa Nr 1	567	74	240
Szkoła Podstawowa Nr 4	380	49	160
Szkoła Podstawowa Nr 2	769	100	320
Szkoła Podstawowa Nr 5	646	84	270
Szkoła Podstawowa Nr 6	510	66	210
RAZEM	2872	373	1200

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Ostatecznie z 1200 rozdanych ankiet udało się zebrać 787 wypełnionych kwestionariuszy. Oznacza to, że poziom zwrotów wyniósł 65,6%. Część gospodarstw domowych nie udzieliła jednak odpowiedzi na wybrane pytania ankiety. W 235 ankietach nie został wpisany obszar miejsca zamieszkania, stąd

analizy w podziale na poszczególne jednostki urbanistyczne zostały przeprowadzone na próbie 552 gospodarstw domowych.

Tabela 4 przedstawia liczebność ankiet wypełnionych przez gospodarstwa domowe z poszczególnych jednostek urbanistycznych oraz udział gospodarstw domowych, które wzięły udział w badaniu w stosunku do liczby gospodarstw domowych zamieszkujących w danej jednostce. W siedmiu jednostkach urbanistycznych liczebność wypełnionych ankiet była niższa niż 10. Przy tak małych liczebnościach należy zachować dużą ostrożność przy wnioskowaniu o sytuacji w całej jednostce urbanistycznej.

Tabela 4. Liczebność ankiet w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

jednostka urbanistyczna	liczba gospodarstw domowych mieszkających w danej jednostce	liczba wypełnionych ankiet z wpisanym numerem obszaru zamieszkania	udział wypełnionych ankiet w ogólnej liczbie gospodarstw domowych danej jednostki urbanistycznej (%)
1	71	6*	8,5
2	949	35	3,7
3	992	29	2,9
4	1 289	57	4,4
5	189	10	5,3
6	3 025	88	2,9
7	51	9*	17,6
8	60	3*	5,0
9	439	21	4,8
10	1 417	50	3,5
11	827	63	7,6
12	686	37	5,4
13	54	4*	7,4
14	85	8*	9,4
15	1 125	28	2,5
16	0	0	-
17	11	2*	18,2
18	0	0	-
19	0	0	-
20	693	41	5,9
21	937	54	5,8
22	110	7*	6,4

*jednostki urbanistyczne, dla których liczba ankiet była niższa niż 10.

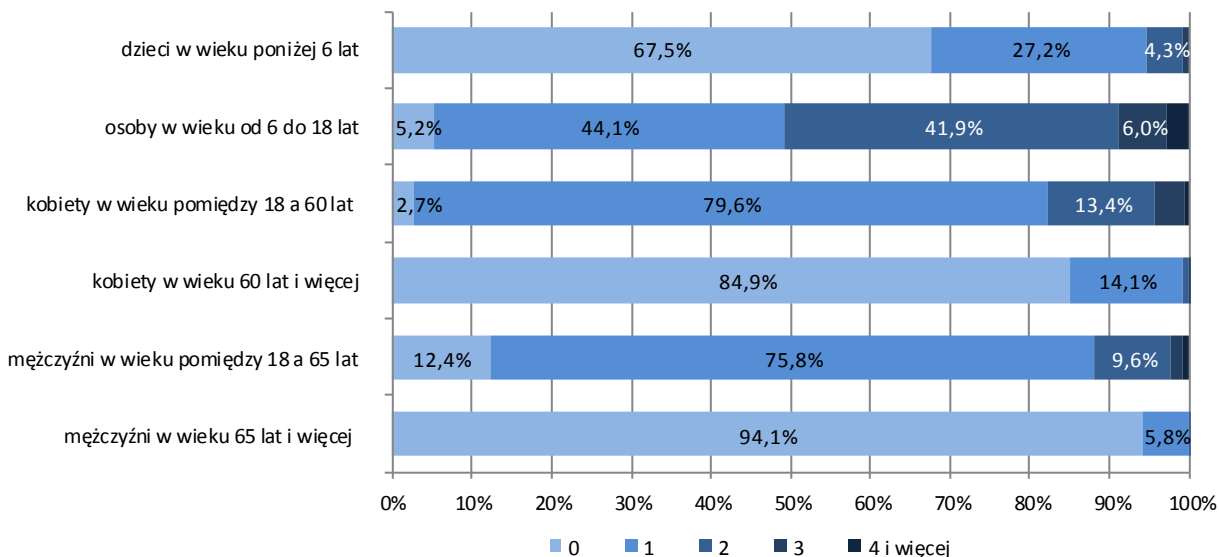
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Z uwagi na to, iż ankiety były dystrybuowane przez szkoły, wśród przebadanych gospodarstw domowych dominują te, w których są dzieci w wieku szkolnym. Znalazły się jednak wśród nich również takie, w których są osoby w wieku emerytalnym (16,1% wszystkich gospodarstw domowych, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o liczbę domowników). Rozkład odpowiedzi na pytanie o liczbę członków gospodarstwa domowego należących do poszczególnych kategorii płci i wieku przedstawia

Wykres 1.

Wykres 1. Liczba stałych domowników przebadanych gospodarstw domowych w podziale na płeć i wiek (N=764)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki na podstawie badania ankietowego.

Wizyty studyjne

W ramach procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w mieście Mińsk Mazowiecki zostały przeprowadzone **dwie wizyty studyjne**. Ich celem było dokonanie wizji lokalnej najbardziej problematycznych obszarów miasta, które wstępnie zostały zidentyfikowane w toku diagnostycznym. W dniu 15 kwietnia 2016 roku odbyła się pierwsza wizyta, która objęła zespół budynków mieszkalnych o statusie lokali socjalnych przy ulicy Warszawskiej 250, mieszkaniowy zasób miasta przy ulicy Józefa Chelmońskiego i Parkowej, osiedla przy ulicy Błonie oraz tereny dawnego poligonu wojskowego na obrzeżach miasta. Druga wizyta studyjna odbyła się 22 kwietnia 2016 roku, tym razem na obszarach wzdłuż ulic Kościelnej, dr. Huberta i Piłsudskiego. W obydwu wizytach studyjnych wzięli udział eksperci opracowujący diagnozę obszaru zdegradowanego: pracownicy Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, miejskich jednostek organizacyjnych oraz eksperci zewnątrz. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z problemami, których na co dzień doświadczają mieszkańcy obszarów kryzysowych, wykonać dokumentację fotograficzną, a także podzielić się spostrzeżeniami odnośnie przyczyn zjawisk negatywnych. Po każdej wizycie studyjnej został opracowany raport wraz z dokumentacją fotograficzną odwiedzonych miejsc. Raporty posłużyły do weryfikacji granic obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

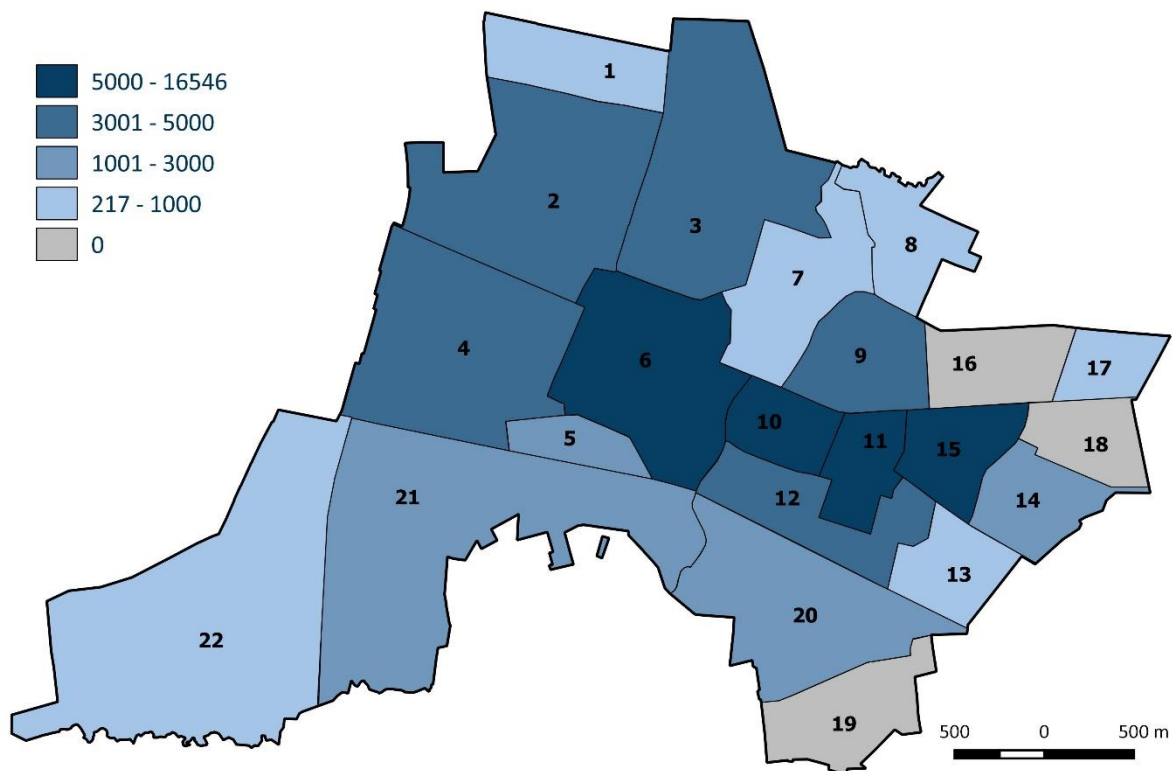
2. WSKAŹNIKI SPOŁECZNE

2.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Mińsk Mazowiecki liczy prawie 40 tysięcy mieszkańców. Sytuacja demograficzna w mieście jest bardzo dobra. W ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców wzrosła o prawie 1800 osób i stale się zwiększa (wyższy przyrost liczby ludności w porównaniu ze średnią dla kraju i województwa). Na atrakcyjność Mińska Mazowieckiego jako miejsca zamieszkania wpływa położenie w Obszarze Metropolitalnym Warszawy, bliskość dużego rynku pracy, ale także wysoka jakość życia i niższe koszty życia w samym mieście (zob. *Strategia rozwoju Mińska Mazowieckiego...*, s.12).

Czynniki te przekładają się na wysoką gęstość zaludnienia, która wynosi 3012 osób/km². Gęstość zaludnienia w poszczególnych częściach miasta jest jednak bardzo zróżnicowana. Znacznie bardziej zaludnione są obszary centralne, w szczególności jednostka nr 10, ale także nr: 15, 6 i 11 niż obszary peryferyjne (Mapa 2).

Mapa 2. Gęstość zaludnienia [osoby/km²]

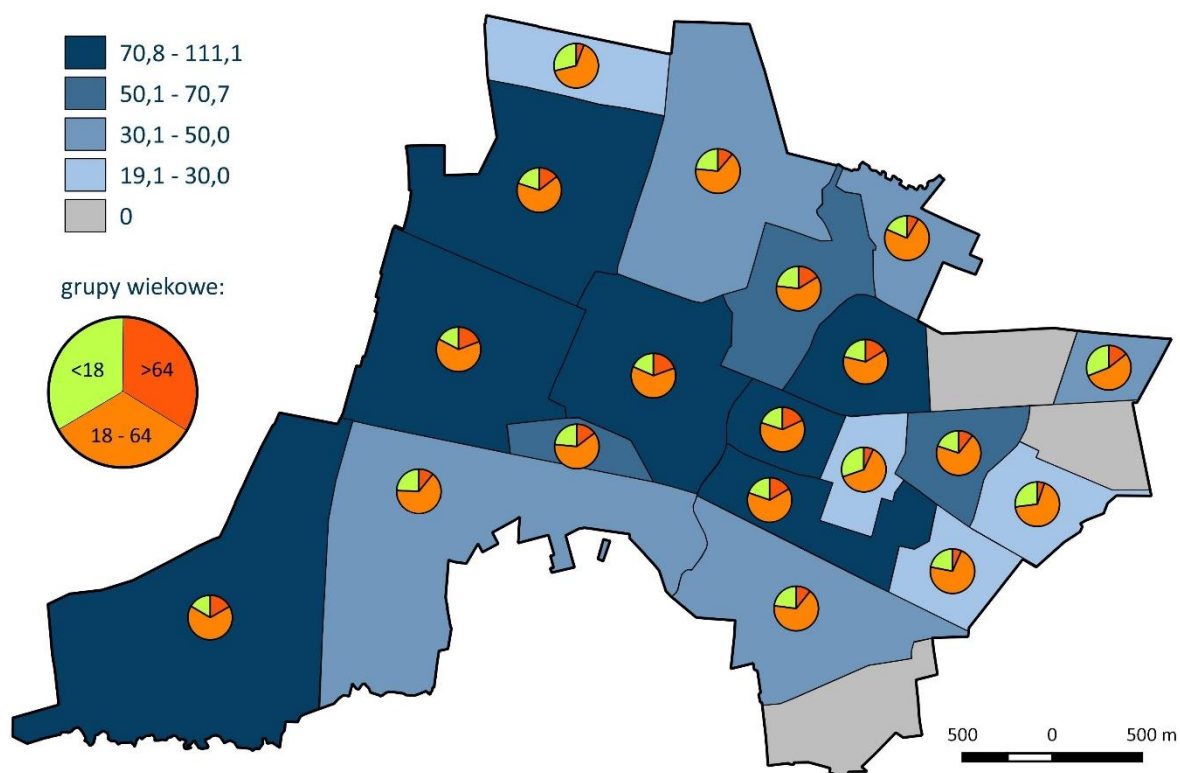
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Referatu Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych).

Jednym z większych problemów dotyczących coraz bardziej polskie miasta jest starzenie się społeczności lokalnej. Jest ono wypadkową stopniowo zmniejszającego się przyrostu naturalnego oraz odpływu migracyjnego mieszkańców do innych miast lub na obszary wiejskie. Mińsk Mazowiecki jak na razie jest w bardzo korzystnej sytuacji demograficznej, bowiem zarówno przyrost naturalny jak i saldo migracji są dodatnie. Odsetek osób w wieku powyżej 64 roku życia w 2015 roku osiągnął wartość 14,8%, co na tle innych podobnych miast z OMW jest wynikiem bardzo dobrym. Struktura

wiekowa mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych Mińska Mazowieckiego jest jednak wyraźnie zróżnicowana. Największy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym² występuje w jednostkach centralnych miasta (nr: 6, 4 i 10). Wartości powyżej średniej dla miasta osiąga on również w obszarach nr: 22, 12, 9 i 7.

Jednym ze wskaźników obrazujących starzenie się społeczeństwa i związane z tym obciążenia systemu emerytalnego jest liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W Mińsku Mazowieckim na koniec 2015 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 70,8. Wyższą wartość od średniej dla miasta zanotowały obszary nr: 4, 6, 22, 10, 12, 9 i 2 (Mapa 3). Są to jednostki, w których procesy starzenia się przebiegają najszybciej.

Mapa 3. Obciążenie demograficzne (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym) i struktura wieku

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Referatu Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych).

2.2. BEZROBOCIE

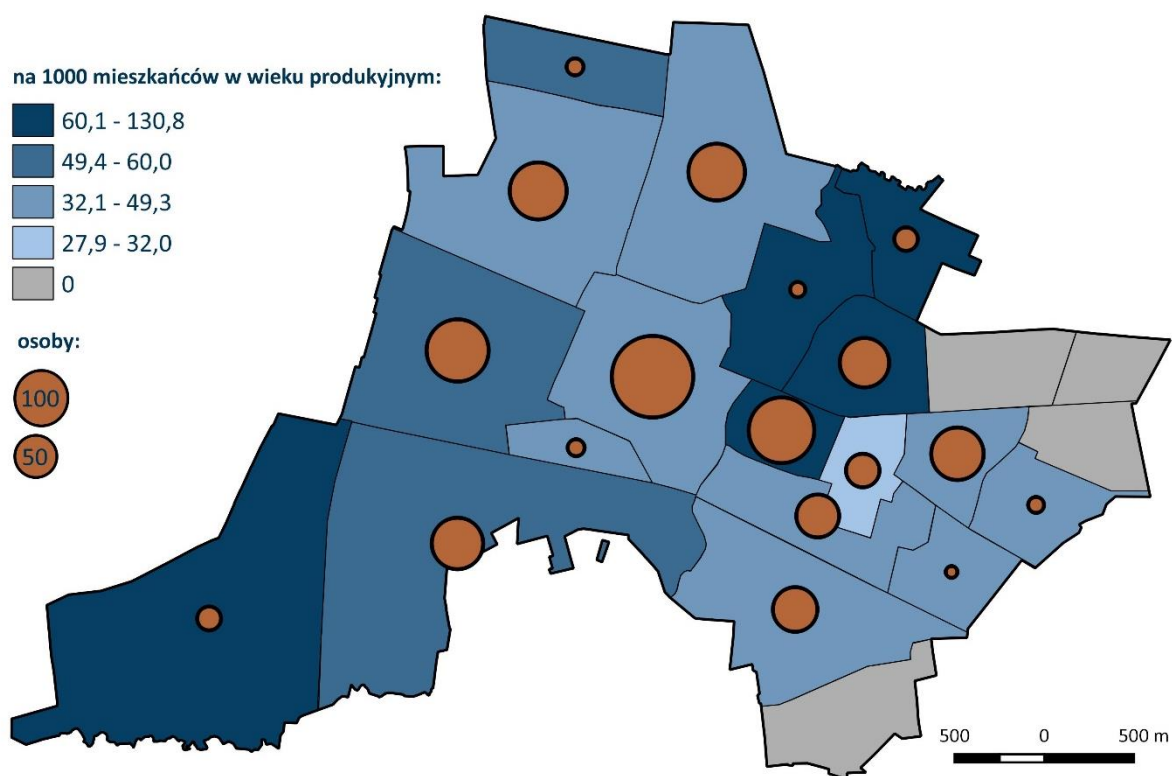
Jedynym z podstawowych wskaźników obrazujących problemy społeczne jest bezrobocie. Korzystne położenie Mińska Mazowieckiego względem Warszawy sprawia jednak, że wskaźnik osób nieaktywnych zawodowo jest tu relatywnie niski. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec 2015 roku wyniosła 1263 osoby, co stanowi 4,9% ludności w wieku produkcyjnym. Poziom bezrobocia od 2007 roku utrzymuje się na podobnym poziomie (ok. 5-7%), pozytywnie wyróżniając Mińsk Mazowiecki na tle gmin województwa mazowieckiego oraz

² Na potrzeby badania przyjęto wiek (dla kobiet i mężczyzn) powyżej 64 lat.

podobnych miast Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Struktura bezrobotnych w Mińsku Mazowieckim jest zbliżona do struktury osób pozostających bez pracy na Mazowszu, choć nieco bardziej korzystna (mniejszy odsetek stanowią osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, np. długotrwale bezrobotne). W strukturze bezrobotnych osoby długotrwale bezrobotne, tj. pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią 40,4%. Najczęściej bezrobotnymi są osoby młode, w wieku od 25 do 34 lat (26%), z wykształceniem policealnym i zawodowym (średnim i zasadniczym) – łącznie 52%. W badaniu przyczyn pozostawania bez pracy najczęściej wskazywane przez mińszczan były: ograniczenia zdrowotne (255 wskazań), nieodpowiedni wiek (201 wskazań) oraz zbyt duża konkurencja (186 wskazań), a wśród kobiet – brak dyspozycyjności spowodowany opieką nad dziećmi i/lub osobą zależną (120 odpowiedzi)³.

Pomimo relatywnie dobrej sytuacji na mińskim rynku pracy, w mieście występują obszary, w których problem bezrobocia jest szczególnie widoczny. Wskaźnik liczby bezrobotnych przypadających na 1000 osób w wieku produkcyjnym osiąga najwyższe wartości w jednostkach urbanistycznych nr: 8, 7, 9, 22 oraz 10, z tym że jednostki o numerze 8, 7 i 22 to tereny słabo zaludnione, w których bezwzględna liczba osób pozostających bez pracy jest relatywnie niewielka (Mapa 4). Wysoka liczba bezrobotnych występuje natomiast w kwartałach zabudowy jednostek urbanistycznych: 6, 4, 2, 3 oraz 15, ale z uwagi na ich ogólną liczbę mieszkańców wartość wskaźnika względnego wypada w nich stosunkowo dobrze, co nie oznacza, że problem bezrobocia jest dla nich mało dotkliwy.

Mapa 4. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2015 roku

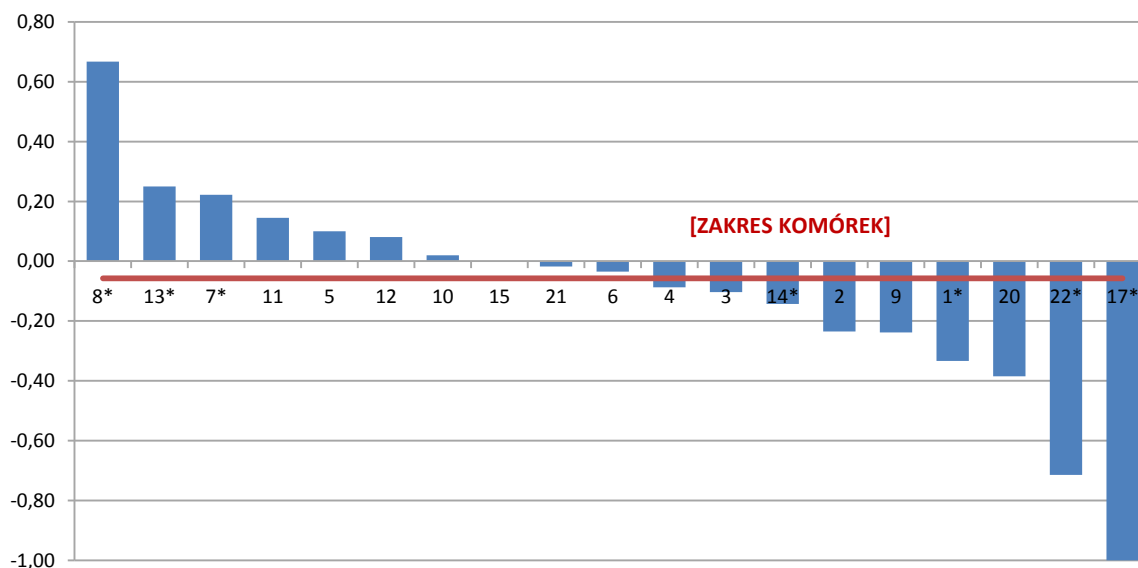
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim).

³ Na podstawie kwestionariusza profilowania pomocy wypełnianego przez bezrobotnych z terenu Miasta Mińsk Mazowiecki zarejestrowanych w PUP na koniec 2015 roku. Odpowiedzi na pytanie: „Proszę wskazać przyczyny utrudniające Panu/Pani podjęcie pracy”.

Powyższe wyniki dotyczące obszarów szczególnie dotkniętych problemem bezrobocia znajdują również częściowo potwierdzenie w wynikach badań ankietowych. Mieszkańcy poproszeni o ocenę skali problemu bezrobocia w okolicy, w której mieszkają (od -2 do +2, gdzie -2 oznacza, że problem bezrobocia dotyczy okolicy „w bardzo małym stopniu lub w ogóle”, a +2, że „dotyczy w bardzo dużym stopniu”) wskazali obszary nr 8, 13 i 7 jako te o największym nasileniu tego zjawiska (Wykres 2). Najlepiej ocenione pod tym względem zostały obszary peryferyjne miasta.

Wykres 2. Ocena poziomu bezrobocia w okolicy miejsca zamieszkania (N=546; skala ocen od -2 do +2)

*jednostka urbanistyczna, dla której liczebność ankiet wyniosła poniżej 10

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki na podstawie badania ankietowego.

2.3. UBÓSTWO

Ubóstwem nazywamy sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami pozwalającymi na zaspokojenie jej potrzeb (Panek 2007). Ubóstwo według A. Sena (1992) oznacza nie tylko brak wystarczających dochodów, lecz także brak możliwości zaspokojenia podstawowych na danym etapie rozwoju potrzeb życiowych. Poszczególne wymiary ubóstwa często nakładają się na siebie, pogłębiając tym samym marginalizację jednostek, stąd koncepcja ubóstwa A. Sena (1992) jest zbliżona do kategorii wykluczenia społecznego. Wykluczenie społeczne ma charakter wielowymiarowy i znacząco wykracza poza brak środków pieniężnych oraz zasobów materialnych, odnosząc się także do innych ograniczeń, które nie pozwalają jednostce (osobie, rodzinie, gospodarstwu domowemu) żyć na poziomie akceptowalnym w danym kraju.

Kategoria ubóstwa w niniejszym opracowaniu używana jest w ujęciu względnym (relatywnym) i opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb jednostek (osób, rodzin, gospodarstw domowych) do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Tak rozumianego ubóstwa w praktyce nie można wyeliminować, a jedynie ograniczyć poprzez zmniejszenie różnic w poziomie zaspokojenia potrzeb.

Pomoc społeczna w formie zasiłków

Instytucja pomocy społecznej ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Do przyczyn wejścia w system pomocy społecznej należą: ubóstwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenie losowe oraz sytuacja kryzysowa. Świadczenia z pomocy społecznej mogą mieć charakter pieniężny i niepieniężny. Świadczenia pieniężne dzielą się na zasiłki stałe, okresowe i celowe.

Praktycznym sposobem identyfikacji terytorialnego rozkładu problemu ubóstwa jest zbadanie lokalizacji adresów, pod którymi zamieszkują beneficjenci świadczeń pomocy społecznej o charakterze pieniężnym. Tabela 5 przedstawia liczbę osób, które skorzystały z zasiłków pomocy społecznej w latach 2010-2015. Z danych wynika, że do 2013 r. liczba beneficjentów systematycznie wzrastała, w 2014 r. uległa wyhamowaniu, a w 2015 r. po raz pierwszy spadła, co może oznaczać początek trendu odwrotnego.

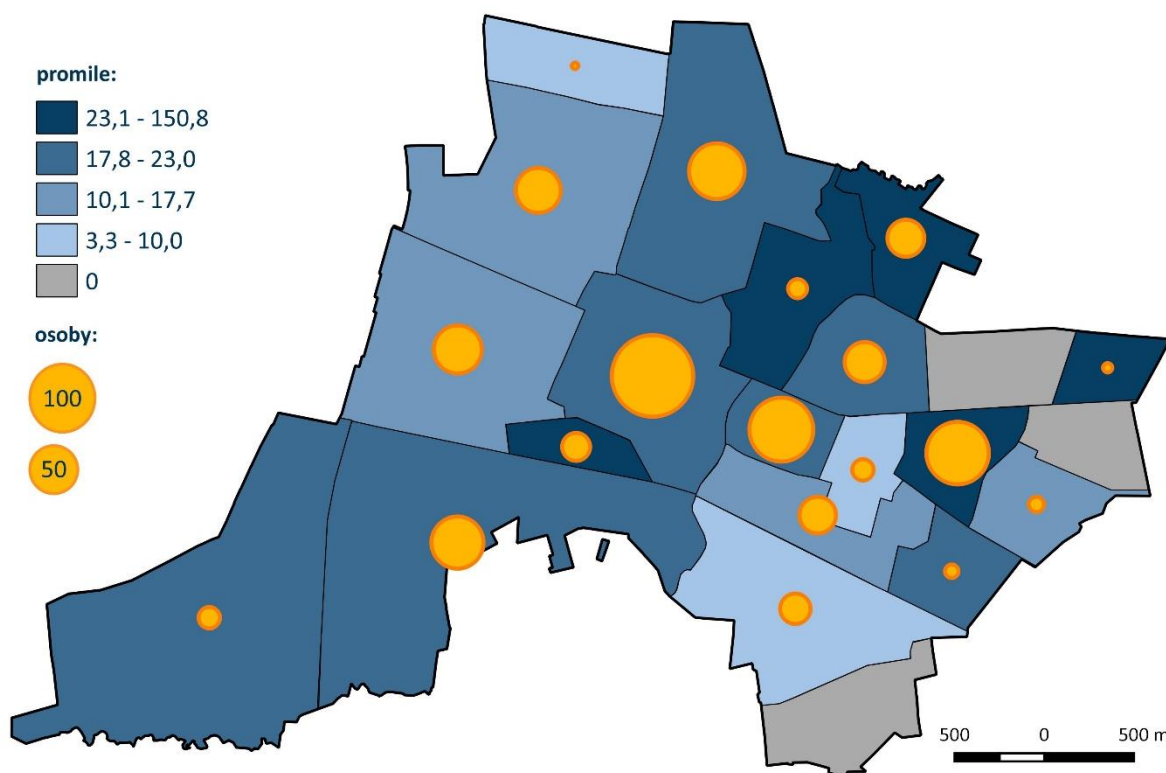
Tabela 5. Beneficjenci pomocy społecznej o charakterze pieniężnym w latach 2010-2015*

ROK	liczba osób, które skorzystały z zasiłku celowego, okresowego lub stałego
2010	482
2011	570
2012	623
2013	759
2014	757
2015	719

*w tabeli zamieszczono dane z MOPS-u, pomijając osoby zamieszkujące przy ulicach nienależących do miasta, osoby bezdomne oraz tzw. „braki danych”, czyli numery domów bez nazw ulic

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej).

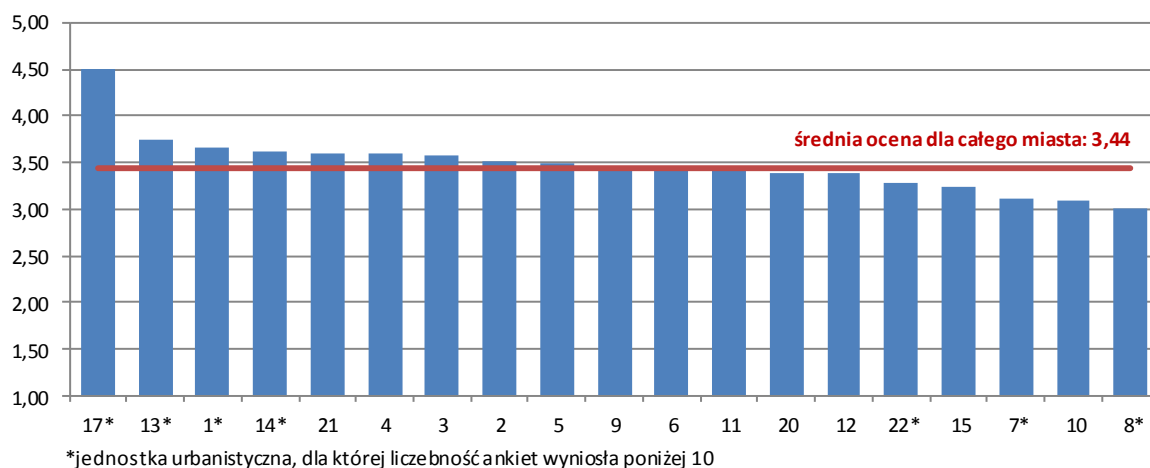
Mapa 5. Liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Mapa 5 przedstawia liczbę osób, które skorzystały z zasiłków stałych, okresowych lub celowych w roku 2015 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej. Z mapy wynika, że najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje w jednostce urbanistycznej oznaczonej numerem 6 (najbardziej zaludniony obszar miasta), a w dalszej kolejności 10 i 15, zaś największą liczbę beneficjentów zasiłków na 1000 mieszkańców odnotowano w jednostkach nr 8 (aż 151 osób/1000 mieszkańców) oraz 7 (64 osoby/1000 mieszkańców). Jednostki te zamieszkuje stosunkowo niewielka liczba ludności, ale za to zlokalizowane są tam mieszkania komunalne, w tym socjalne.

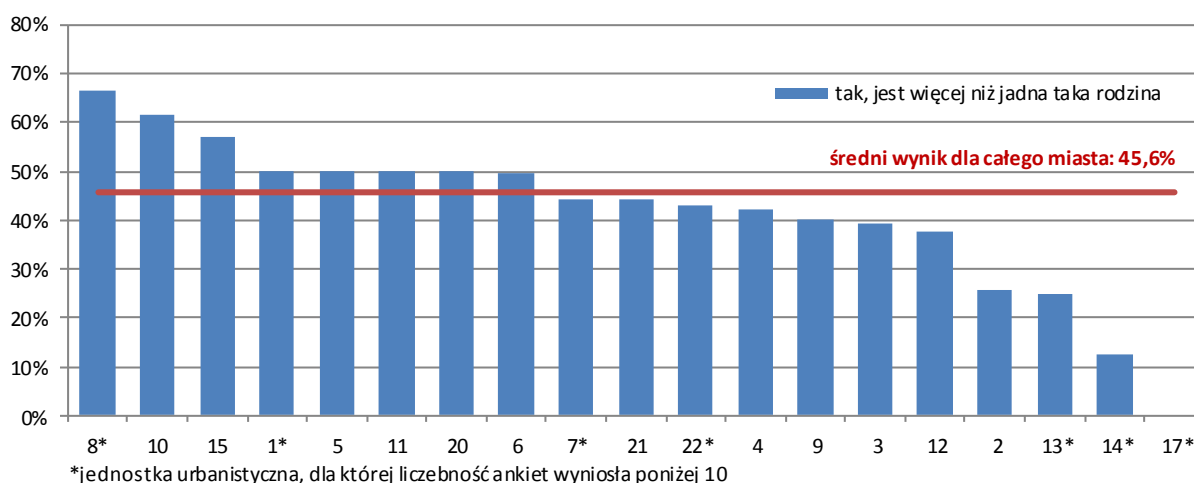
Powyższe wyniki zostały zestawione z opiniami mieszkańców na temat sytuacji materialnej rodzin mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie osób badanych. Oceny dokonano na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że sytuacja sąsiadów jest „bardzo zła – żyją bardzo biednie”, 2 „raczej zła – wystarcza im jedynie na podstawowe potrzeby”, 3 „średnia – wystarcza im od pierwszego do pierwszego”, 4 „raczej dobra – żyją dość dostatnio”, a 5 „bardzo dobra – niczego im nie brakuje”. Jednostki urbanistyczne 8, 10, 7, 15, 22 znalazły się poniżej wartości średniej dla całego miasta, która wyniosła 3,44. Żaden z obszarów nie uzyskał średniej oceny poniżej 3, co oznacza, że sytuacja materialna sąsiadów na ogół postrzegana jest jako lepsza niż „średnia” (Wykres 3).

Wykres 3. Ocena sytuacji materialnej osób mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie (N=544; skala ocen od 1 do 5)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Mieszkańcy zostali również poproszeni o deklarację czy w sąsiedztwie ich miejsca zamieszkania żyją rodziny ubogie. Największy odsetek gospodarstw domowych, którym znany jest więcej niż jeden przypadek ubóstwa wśród sąsiadów odnotowano dla jednostek urbanistycznych nr 8, 10 i 15 (

Wykres 4).

Wykres 4. Czy w bezpośrednim sąsiedztwie Państwa miejsca zamieszkania żyją rodziny ubogie? (N=542)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Pomoc społeczna w formie dożywiania dzieci w szkołach miejskich

Do zadań własnych gminy należy dożywianie dzieci. Korzystają z niego m.in. uczniowie, dopóki nie ukończą szkoły ponadgimnazjalnej. Tabela 6 przedstawia liczbę beneficjentów tej formy pomocy społecznej. Z danych wynika, że w roku szkolnym 2015/2016 największa liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 uczniów przypada na Gimnazjum Miejskie Nr 2.

Tabela 6. Dzieci korzystające z dożywiania w szkołach gminnych w roku szkolnym 2015/2016

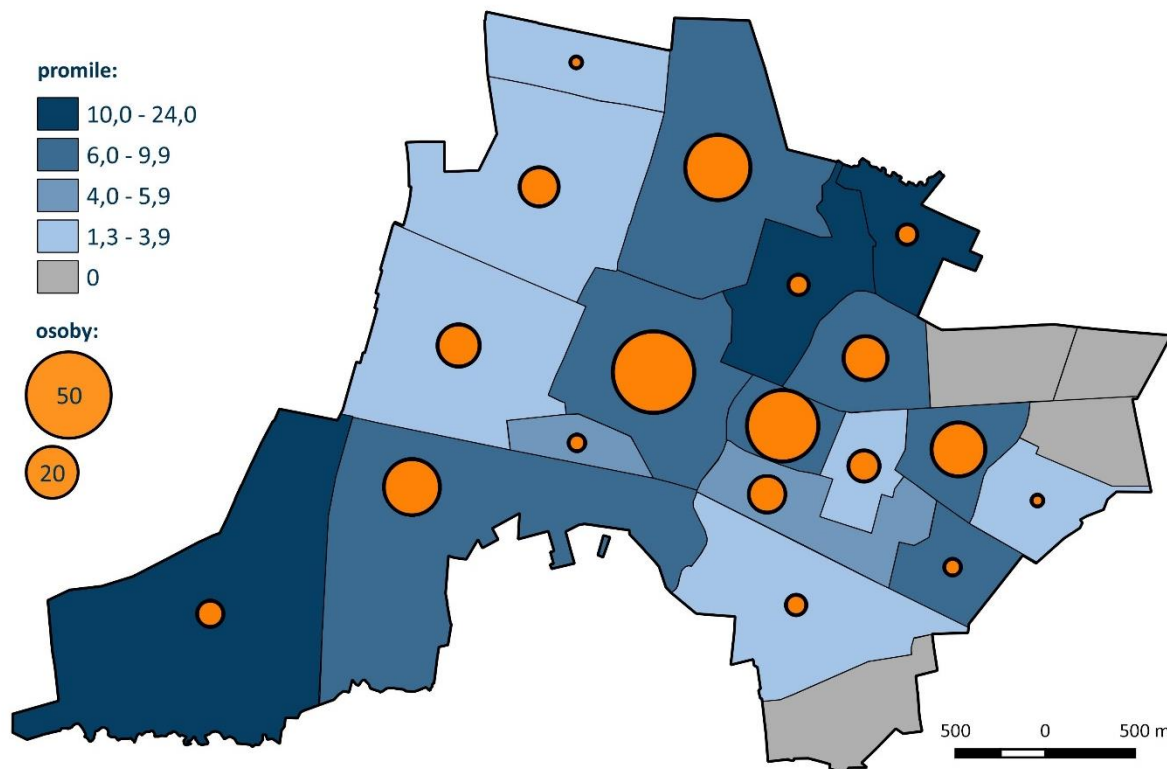
Szkoła	łączna liczba uczniów mieszkających w Mińsku Mazowieckim	liczba dzieci korzystających z dożywiania*	liczba dzieci korzystających z dożywiania / 100 uczniów
Szkoła Podstawowa Nr 1	567	37	6,53
Szkoła Podstawowa Nr 2	769	55	7,15
Szkoła Podstawowa Nr 4	380	23	6,05

Szkoła Podstawowa Nr 5	646	25	3,87
Szkoła Podstawowa Nr 6	510	36	7,06
Gimnazjum Miejskie Nr 1	337	17	5,04
Gimnazjum Miejskie Nr 2	461	38	8,24
Gimnazjum Miejskie Nr 3	337	15	4,45

*uwzględniono również uczniów spoza rejonu szkoły, ale mieszkających na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od dyrektorów poszczególnych szkół.

Mapa 6. Liczba dzieci dożywianych w szkołach miejskich na 1000 mieszkańców w roku szkolnym 2015/2016

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych szkół miejskich).

Mapa 6 przedstawia liczbę dzieci, które korzystają z dożywiania w szkołach miejskich w roku szkolnym 2015/2016 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej. Z mapy wynika, że najwięcej dzieci korzystających z dożywiania zamieszkuje w jednostkach urbanistycznych nr 6 oraz 10, zaś największy odsetek dzieci dożywianych na 1000 mieszkańców przypada na jednostkę nr 7, a w dalszej kolejności 8, 22, 10.

Alkoholizm

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Alkoholizm wywołuje negatywne konsekwencje w obrębie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz straty materialne zarówno u osoby uzależnionej, jak i u poszczególnych członków rodziny. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach, przede wszystkim od alkoholu.

Tabela 7. Problem uzależnienia od alkoholu w latach 2008-2015

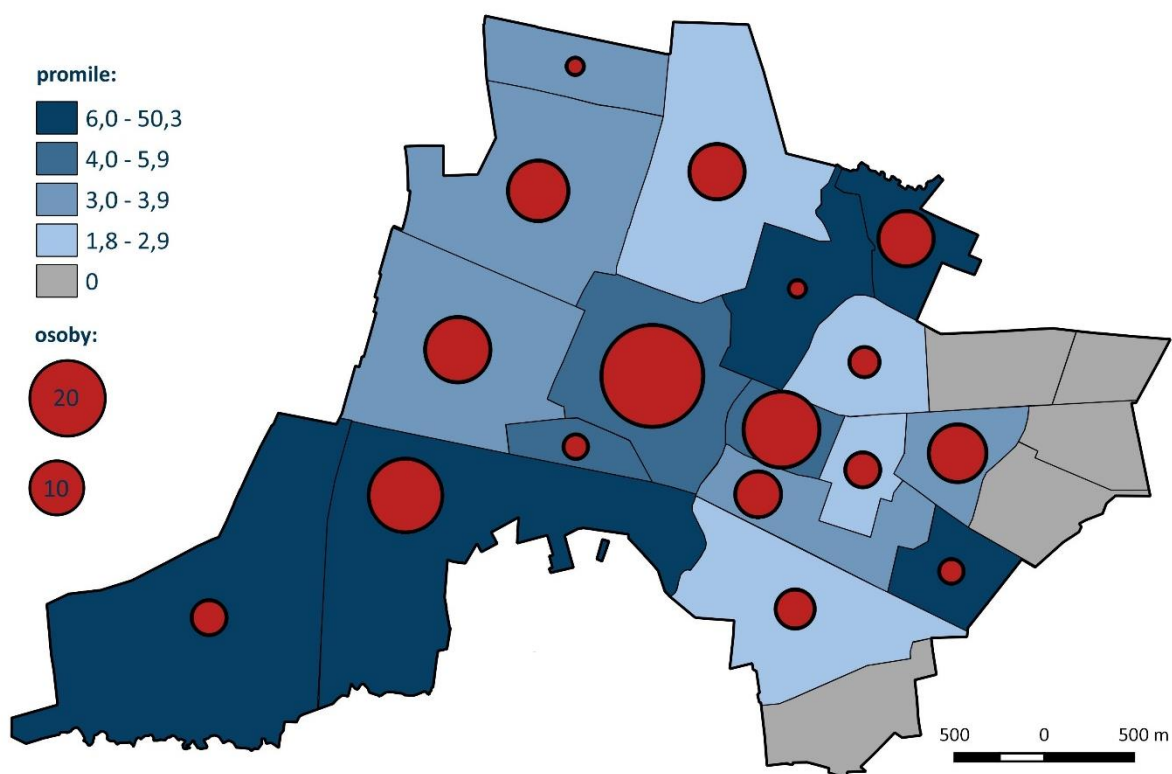
ROK	wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych (zł)	liczba spraw prowadzonych przez MKRPA
2008	758 926,61	59
2009	729 052,66	32
2010	919 519,18	37
2011	898 873,70	48
2012	1 133 745,52	64
2013	911 258,87	76
2014	846 935,06	51
2015	864 050,26	54

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych MKRPA).

Z danych udostępnionych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) w Mińsku Mazowieckim wynika, że od 2008 roku roczne wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych na ogół zamykają się w przedziale od około 730 tys. do 920 tys. zł. Wyjątkiem był rok 2012, w którym na walkę z problemem alkoholowym wydano ponad 1 mln 100 tys. zł (Tabela 7).

Leczenie z choroby alkoholowej co do zasady jest dobrowolne. Istnieje jednak możliwość złożenia przez osobę fizyczną bądź instytucję wniosku o leczenie odwykowe osoby uzależnionej. Liczba wniosków złożonych w latach 2008-2015 w MKRPA w Mińsku Mazowieckim o skierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu wyniosła od 32 w 2009 r. do 76 w 2013 r. Nie odnotowano wyraźnej tendencji, która wskazywałaby na nasilające się bądź słabnące zjawisko uzależnienia od alkoholu (Tabela 7). W latach 2013-2015 do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mińsku Mazowieckim wpłynęły wnioski o skierowanie łącznie 157 osób na leczenie odwykowe.

Mapa 7. Liczba osób zgłoszonych do MKRPA do objęcia leczeniem odwykowym na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych MKRPA).

Mapa 7 przedstawia liczbę osób zgłoszonych do MKRPA do objęcia leczeniem odwykowym w latach 2013-2015 na 1000 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej. Z mapy wynika, że najwięcej osób z

problemem alkoholowym zamieszkuje w jednostce urbanistycznej nr 6, zaś najwięcej osób zgłoszonych do leczenia na 1000 mieszkańców przypada na jednostkę nr 8 (aż 50 osób/1000 mieszkańców, podczas gdy dla kolejnych pod względem natężenia zjawiska jednostek urbanistycznych wielkość wskaźnika wyniosła jedynie 9 osób/1000 mieszkańców).

Przemoc w rodzinie

Zjawisku uzależnienia od alkoholu często towarzyszy przemoc w rodzinie, która jest patologią społeczną o charakterze przestępczym. Zjawisko to zostało zaliczone do kategorii „ubóstwo / wykluczenie społeczne”, ponieważ jest problemem skrywanym i często nie przekłada się na niższe poczucie bezpieczeństwa wśród osób mieszkających w sąsiedztwie. W przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie stosuje się procedurę tzw. „Niebieskiej Karty”. Wszczęcie procedury rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty.

Tabela 8. Procedura „Niebieska Karta” w Mińsku Mazowieckim w latach 2012-2015

ROK	Liczba prowadzonych procedur na dzień 31 grudnia danego roku*	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart A”*
2012	54	54
2013	49	109
2014	31	85
2015	104	74

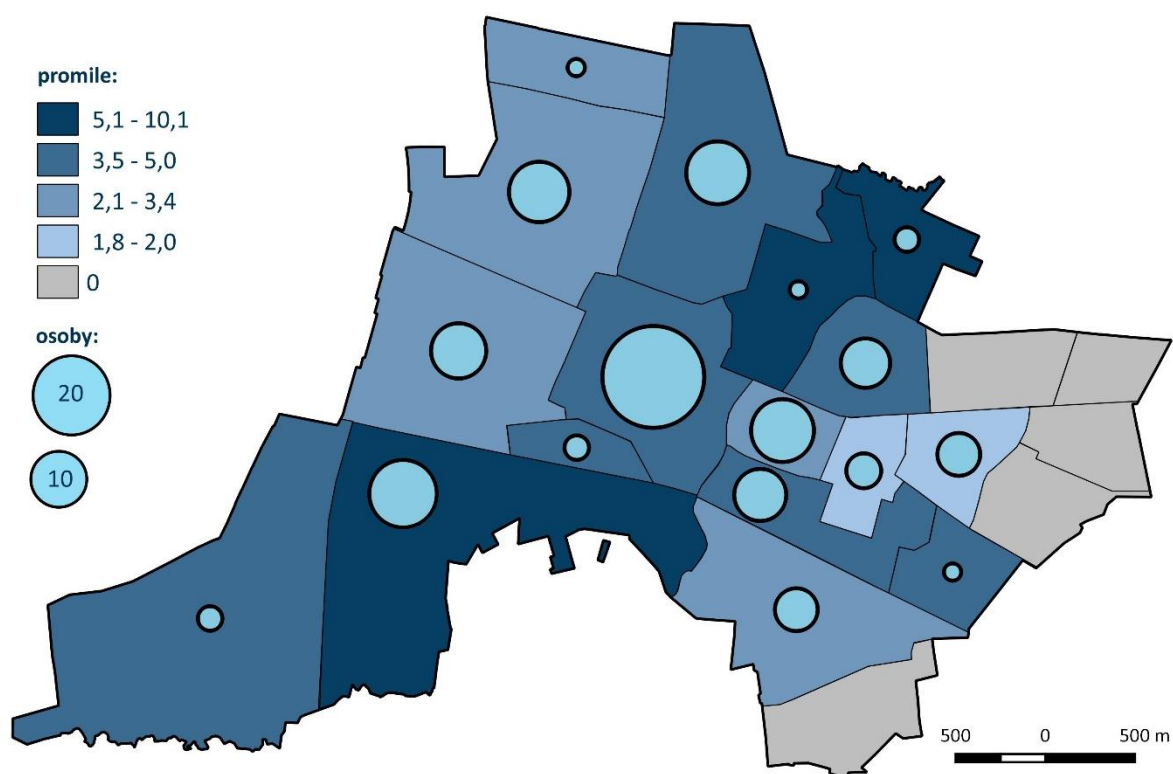
*do jednej procedury może zostać sporządzonych kilka „Niebieskich Kart”

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych MKRPA).

Tabela 8 przedstawia liczbę prowadzonych procedur „Niebieska Karta” na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. W ciągu ostatnich czterech lat liczba prowadzonych procedur oraz liczba sporządzonych Kart zmieniała się, jednak bez wyraźnej tendencji rosnącej bądź malejącej.

Z danych będących w posiadaniu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mińsku Mazowieckim wynika, że w latach 2013-2015 łącznie „Niebieska Karta” została założona 139 osobom, przy czym jedna osoba może mieć założoną więcej niż jedną kartę.

Mapa 8. Liczba osób posiadających „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

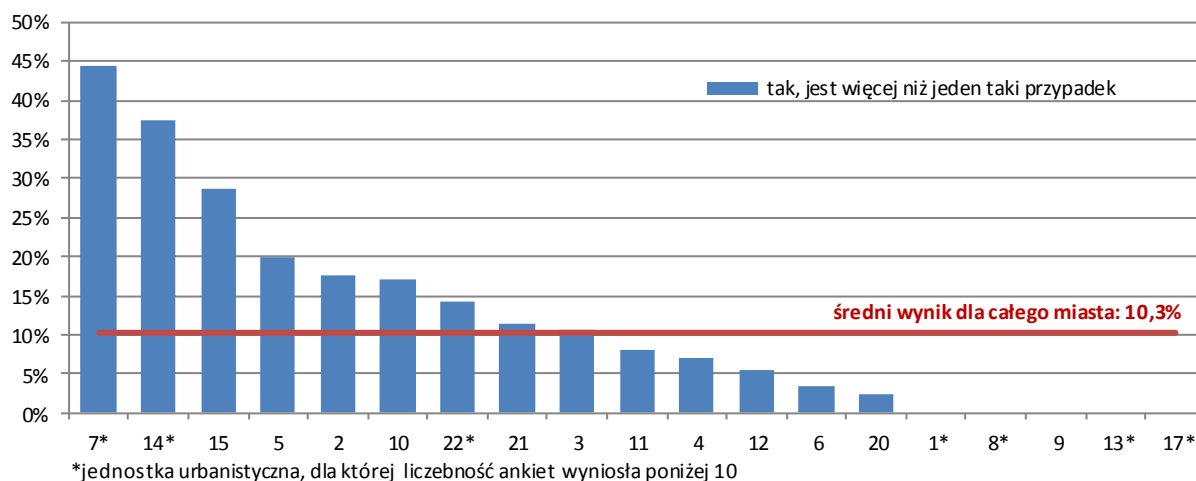

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych MKRPA)

Mapa 8 przedstawia liczbę osób posiadających „Niebieskie Karty” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej w latach 2013-2015. Z mapy wynika, że najwięcej osób stosujących przemoc w rodzinie zamieszkuje w jednostce urbanistycznej nr 6, zaś najwięcej osób posiadających „Niebieską Kartę” na 1000 mieszkańców przypada na jednostki nr 8 i 7.

Jeśli powyższe wyniki zestawimy z opiniami mieszkańców (Wykres 5), to okaże się, że największy odsetek gospodarstw domowych, którym znany jest więcej niż jeden przypadek przemocy w rodzinie przypada na jednostki nr 7, 14, 15.

Wykres 5. Czy w Państwa najbliższej okolicy są przypadki przemocy w rodzinie? (N=542)

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Gminny zasób mieszkaniowy

Ważnym wyznacznikiem koncentracji ubóstwa w przestrzeni miasta jest lokalizacja mieszkań, które są wynajmowane przez gminę osobom o niskim dochodach. Na zasób mieszkaniowy gminy składają się m.in. lokale komunalne (w tym socjalne), przy czym te drugie odznaczają się najniższym standardem w zasobie. Łączna powierzchnia pokoi w lokalu socjalnym przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m² w gospodarstwie wieloosobowym i 10 m² w gospodarstwie jednoosobowym. Mieszkania socjalne służą zaspokojeniu potrzeb ludzi najuboższych, którym gmina ma obowiązek zapewnić taki lokal. Są wśród nich osoby, wobec których sąd orzekł eksmisję z prawem do lokalu socjalnego.

W odróżnieniu od lokali socjalnych, mieszkania komunalne wynajmowane na czas nieoznaczony zwykle odznaczają się wyższym standardem, szczególnie w zakresie wyposażenia w instalacje techniczne. Są one przeznaczone dla osób, które osiągają regularne dochody, lecz mimo tego nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych poprzez budowę, kupno lub wynajem lokalu na wolnym rynku.

Miasto Mińsk Mazowiecki aktualnie posiada w swoim zasobie 423 lokale gminne, z czego 79 to lokale socjalne, a 344 – komunalne. Tabela 9 przedstawia liczbę osób, które w latach 2011-2015 zakwalifikowały się do otrzymania lokalu gminnego (komunalnego bądź socjalnego).

Tabela 9. Liczba osób, które zakwalifikowały się do przyznania im lokalu gminnego w latach 2011-2014

ROK	liczba osób wpisanych na listę zakwalifikowanych do uzyskania lokalu gminnego w danym roku	liczba osób z listy sporządzonej w danym roku, które do czerwca 2015 r. otrzymały lokal	liczba lokali, które miasto powinno zapewnić z tytułu wyroku eksmisyjnego
2011	52*	40	37
2012	16	15	bd
2013	8	7	50
2014	16	2	54
2015	9	0	59

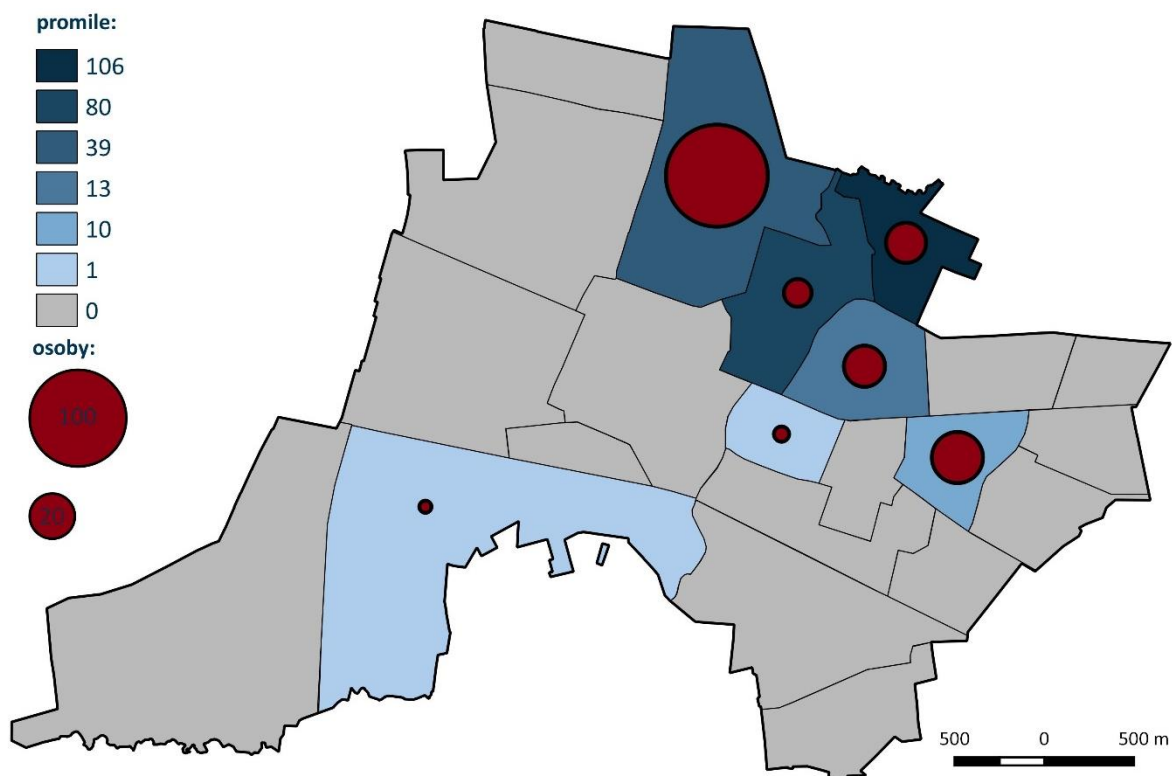
*W 2011 roku sporządzono listę osób zakwalifikowanych do zawarcia umów najmu gminnych lokali mieszkalnych, a w kolejnych latach powstawały jedynie listy uzupełniające, stąd duża różnica w danych pomiędzy 2011 rokiem a kolejnymi latami.

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej).

Co roku od kilku do kilkunastu kolejnych osób zostaje zakwalifikowanych jako osoby spełniające kryteria przyznania lokalu gminnego (Tabela 9). Jednocześnie rokrocznie, licząc od 2009 roku, lista osób oczekujących na zawarcie umowy najmu mieszkania gminnego wynosi ponad 200 osób. Z danych za ostatnie trzy lata wynika z kolei, że miasto powinno zapewnić lokale socjalne około 50 osobom eksmitowanym.

Zjawiskiem szczególnie niepożądanym dla miasta jest koncentracja lokali socjalnych na określonych jego obszarach. Prowadzi to do kumulacji negatywnych zjawisk społecznych. Z punktu widzenia diagnozy zjawiska ubóstwa ważniejszą informacją od liczby lokali socjalnych jest liczba osób w nich mieszkających. W styczniu 2016 r. miasto Mińsk Mazowiecki dysponowało 79 lokalami socjalnymi, w których łącznie zamieszkiwało 227 osób.

Mapa 9. Liczba najemców lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w 2016 roku

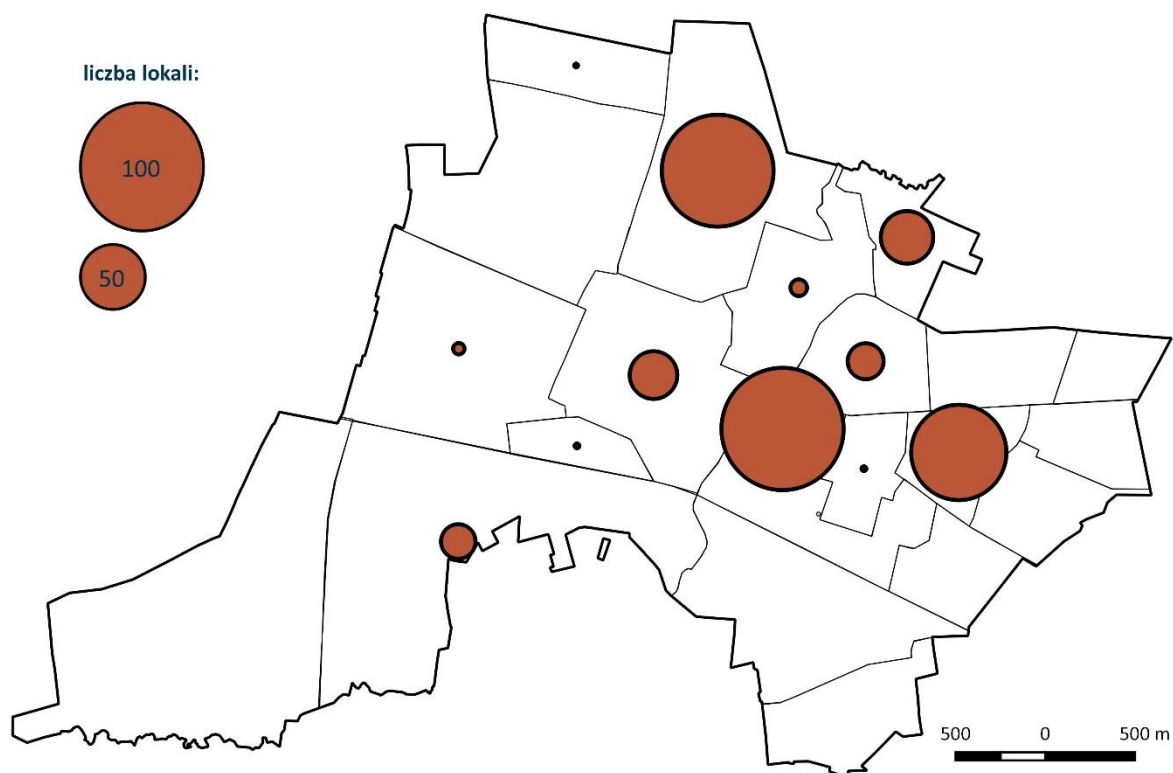

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej).

Mapa 9 przedstawia liczbę osób zamieszkujących w lokalach socjalnych na 1000 mieszkańców danej jednostki urbanistycznej w 2016 roku. Z mapy wynika, że najwięcej lokatorów mieszkań socjalnych zamieszkuje w jednostce urbanistycznej nr 3 (aż 135 spośród wszystkich 227 osób). Następną w kolejności jest jednostka nr 15 z 34 lokatorami. Najwięcej osób zajmujących lokale socjalne na 1000 mieszkańców przypada na jednostkę nr 8 (aż 106 osób/1000 mieszkańców).

W przypadku miasta Mińsk Mazowiecki istnieje kilka obszarów, na których koncentrują się lokale z zasobu mieszkaniowego miasta, przy czym lokale komunalne często nie odbiegają pod względem standardu i wyposażenia od lokali socjalnych (chodzi tu głównie o osiedle przy ul. Warszawskiej 250). Warto zatem poddać analizie lokalizację wszystkich lokali należących do gminnego zasobu mieszkaniowego, tym bardziej, że w wielu przypadkach najemcy lokali komunalnych borykają się z podobnymi problemami społecznymi co najemcy lokali socjalnych, a zjawisko wykluczenia społecznego w ich przypadku potęguje tzw. złe sąsiedztwo. Największa koncentracja lokali socjalnych i komunalnych przypada na jednostki urbanistyczne nr 10 (95 lokali), 3 (87 lokali) oraz 15 (74 lokale) (Mapa 10).

Mapa 10. Liczba lokali gminnych (komunalnych i socjalnych) w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej).

Stan techniczny budynków gminnych

Zjawisko ubóstwa pogłębia zły stan techniczny budynków, w których zamieszkują rodziny najemców lokali komunalnych oraz socjalnych. Oceny stanu technicznego zasobu mieszkaniowego miasta Mińska Mazowieckiego dokonali pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta w 2012 r. Łącznie oceniono 67 budynków, w których znajdują się lokale gminne. Ocenie poddano następujące elementy decydujące o ogólnej kondycji budynku oraz jego wyposażenia: ściany, dach, fundament, stolarkę oraz instalacje. W przypadku oceny stanu ścian, dachu i fundamentów zastosowano skalę porządkową o następujących wartościach: „zły”, „słaby”, „średni”, „dobry” oraz „bardzo dobry”. Na potrzeby niniejszej diagnozy poszczególnym punktom na skali przypisano odpowiadające im wartości liczbowe od -2 do +2. Do oceny stanu technicznego stolarki użyto skali o wartościach: „zły”, „częściowo zły”, „średni”, „dobry” i „bardzo dobry”. Tu również każdej wartości opisowej przyporządkowano wartość liczbową od -2 do +2. W przypadku oceny stanu instalacji, osoby oceniające użyły skali sześciopunktowej: „zły”, „słaby”, „dostateczny”, „średni”, „dobry” i

„bardzo dobry”. Na potrzeby niniejszego opracowania dwa środkowe punkty na skali połączono w jedną kategorię, a następnie poszczególnym wartościom przyporządkowano liczby od -2 do +2. W dalszej analizie uwzględniono jedynie te budynki, w których przynajmniej jeden z elementów uzyskał wartość -1 lub -2.

Z ogólnej liczby 67 przebadanych budynków, w 44 przynajmniej jeden z elementów stanu technicznego oceniony został jako „zły”, „słaby” lub „częściowo słaby”. Następnie dla każdego budynku zsumowano liczbę punktów ujemnych. Im gorszy stan techniczny budynku, tym większa wartość ujemna oceny. Wyniki bonitacji punktowej stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Miasta Mińsk Mazowiecki przedstawia . Największa koncentracja lokali gminnych, których stan techniczny jest niezadowolający, przypada na jednostkę urbanistyczną nr 15 – osiedle przy ul. Warszawskiej 250.

Tabela 10 oraz Mapa 11. Największa koncentracja lokali gminnych, których stan techniczny jest niezadowolający, przypada na jednostkę urbanistyczną nr 15 – osiedle przy ul. Warszawskiej 250.

Tabela 10. Ocena punktowa stanu technicznego budynków, w których znajdują się mieszkania gminne w 2012 roku*

adres budynku	ściany	dach	fundament	stolarka	instalacja	suma punktów ujemnych
Arynowska 19	-2	-2	-2	-2	0	-8
B. Limanowskiego 3	-1	-2	-1	-2	0	-6
Błonie 11	1	1	1	-1	-1	-2
Błonie 2	1	1	1	-1	1	-1
Błonie 3	1	0	1	-1	-1	-2
Dr. Jana Huberta 35	0	1	1	-1	0	-1
J. Chełmońskiego 20	-1	1	1	-1	0	-2
J. Chełmońskiego 71	-1	1	1	-1	0	-2
J. Mireckiego 7	-1	-1	-1	-2	0	-5
Kołowa 29	-1	1	1	0	1	-1
Kościelna 2	-2	-2	-2	-2	0	-8
Kościelna 4	-2	-2	-2	-2	0	-8
Miodowa 3	1	1	1	-1	1	-1
Olsztyńska 4	-2	-2	-2	-2	0	-8
Parkowa 2	1	1	1	-1	0	-1
Piłsudskiego 28	1	1	1	-1	1	-1
Rodziny Nałazków 11	1	1	1	-1	-1	-2
Rodziny Nałazków 7	1	1	1	-1	-1	-2
Rodziny Nałazków 9	1	1	1	-1	-1	-2
St. Kard. Wyszyńskiego 22	-2	-2	-2	-2	0	-8
Siennicka 5	1	1	1	-1	-1	-2
Siennicka 7	1	1	1	-1	1	-1
Spółdzielcza 3A	-1	-2	1	-1	0	-4
Stankowizna 19	-1	1	1	-1	1	-2
Stankowizna 50	-2	-2	-2	-2	0	-8
Szpitalna 37B	-1	1	1	-1	1	-2
T. Kościuszki 23	-1	1	-1	-1	1	-3
W. Wróblewskiego 1	-1	1	-1	-1	1	-3
W. Wróblewskiego 2	-1	1	-1	-1	1	-3
Warszawska 116	-1	0	0	0	0	-1
Warszawska 180	1	-2	1	0	1	-2
Warszawska 183	-1	-2	-1	-1	0	-5
Warszawska 191	-1	1	-1	-1	1	-3

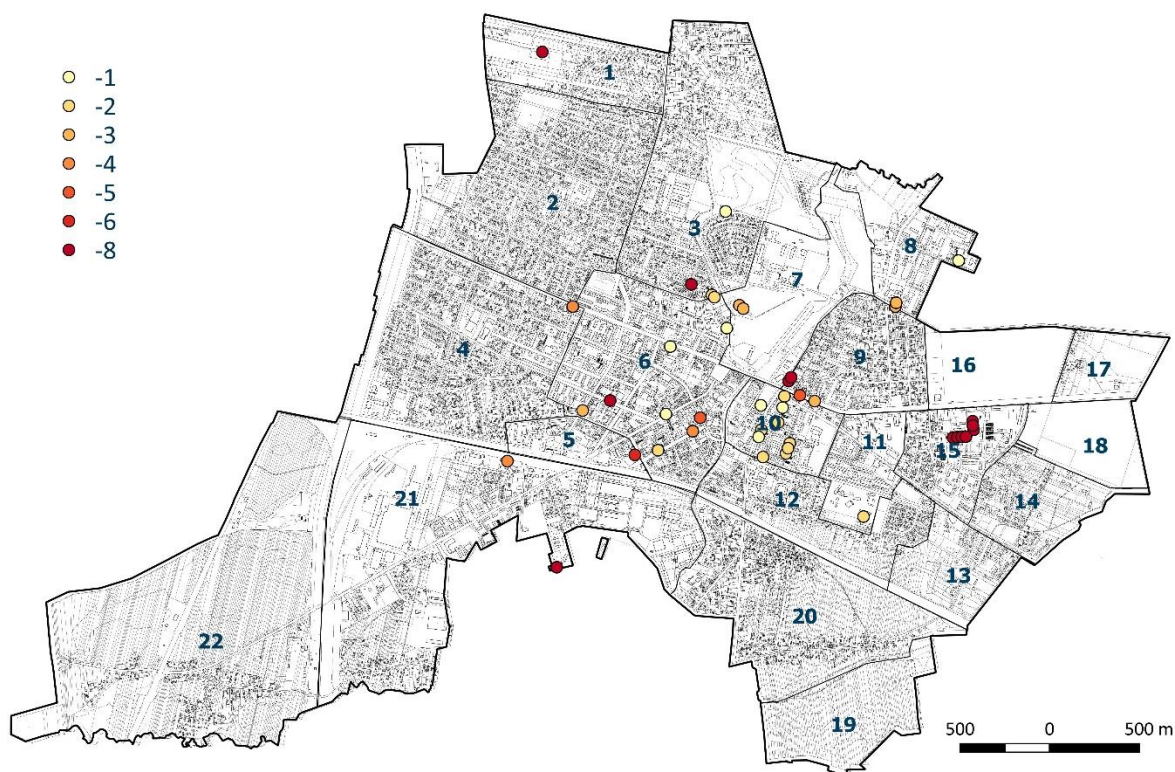
Warszawska 250B 13	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 35	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 36	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 38	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 41	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 44	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 250B 46	-2	-2	-1	-1	-2	-8
Warszawska 82	-1	-2	1	-1	1	-4
Widok 7	-1	-1	-1	-1	0	-4
Żwirowa 3	-1	1	-1	-1	1	-3
Żwirowa 3A	-1	1	-1	-1	1	-3

*W tabeli uwzględniono tylko te budynki, w których przynajmniej jeden z elementów decydujących o stanie technicznym budynku uzyskał ocenę -1 lub -2.

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej)

Największa koncentracja lokali gminnych, których stan techniczny jest niezadowalający, przypada na jednostkę urbanistyczną nr 15 – osiedle przy ul. Warszawskiej 250.

Mapa 11. Ocena stanu technicznego budynków, w których znajdują się mieszkania gminne* w 2012 roku (punkty ujemne)

*uwzględniono wyłącznie budynki, w których przynajmniej jeden z elementów stanu technicznego oceniony został jako niezadowalający

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej).

2.4. PRZESTĘPCZOŚĆ

Wysoki poziom przestępczości jest jednym z głównych kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych. W przypadku analizy statystyk policyjnych należy jednak pamiętać o tym, że

przestępstwa przypisywane są do miejsca ich popełnienia/wykrycia, a nie do miejsca zamieszkania sprawcy, stąd należy zachować dużą ostrożność w wyciąganiu wniosków odnośnie zróżnicowanego poziomu przestępczości w mieście. Poziom przestępczości nie zawsze pokrywa się z rozkładem terytorialnym ubóstwa czy problemu alkoholizmu. Bezsprzeczne pozostaje natomiast przełożenie liczby przestępstw na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych.

W przypadku niniejszego opracowania analizie poddano łączną liczbę przestępstw stwierdzonych na terenie miasta Mińska Mazowieckiego, w tym przestępstwa w podziale na siedem kategorii: kradzieże, kradzieże z włamaniem, kradzieże i kradzieże poprzez włamanie do samochodu, uszkodzenia rzeczy, uszczerbek na zdrowiu, przestępstwa rozbójnicze, bójki i pobicia.

Tabela 11. Przestępczość w Mińsku Mazowieckim w latach 2012-2015

Kategoria przestępstwa	ROK			
	2012	2013	2014	2015
przestępstwa stwierdzone ŁĄCZNIE	bd	954	793	819
Przestępstwa w 7-iu kategoriach przestępstw łącznie	365	368	299	285
Kradzież	161	178	125	136
Kradzież z włamaniem	73	61	59	47
Kradzież i kradzież poprzez włamanie samochodu	17	25	12	10
Uszkodzenie rzeczy	79	73	65	58
Uszczerbek na zdrowiu	11	15	17	13
Przestępstwa rozbójnicze (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze)	17	8	15	15
Bójka i pobicie	7	8	6	6

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych pozyskanych z KPP w Mińsku Mazowieckim).

W Mińsku Mazowieckim najczęściej dochodzi do kradzieży, a w dalszej kolejności do uszkodzenia rzeczy i kradzieży z włamaniem (Tabela 11). W latach 2012-2015 łączna liczba przestępstw stwierdzonych należących do siedmiu kategorii przestępstw spadła z 365 w 2012 r. do 285 w 2015 r. Spadła również liczba kradzieży z włamaniem oraz uszkodzenia rzeczy. Liczba pozostałych kategorii przestępstw utrzymywała się na podobnym poziomie, bądź też zmieniała w poszczególnych latach, jednak bez wyraźnej tendencji.

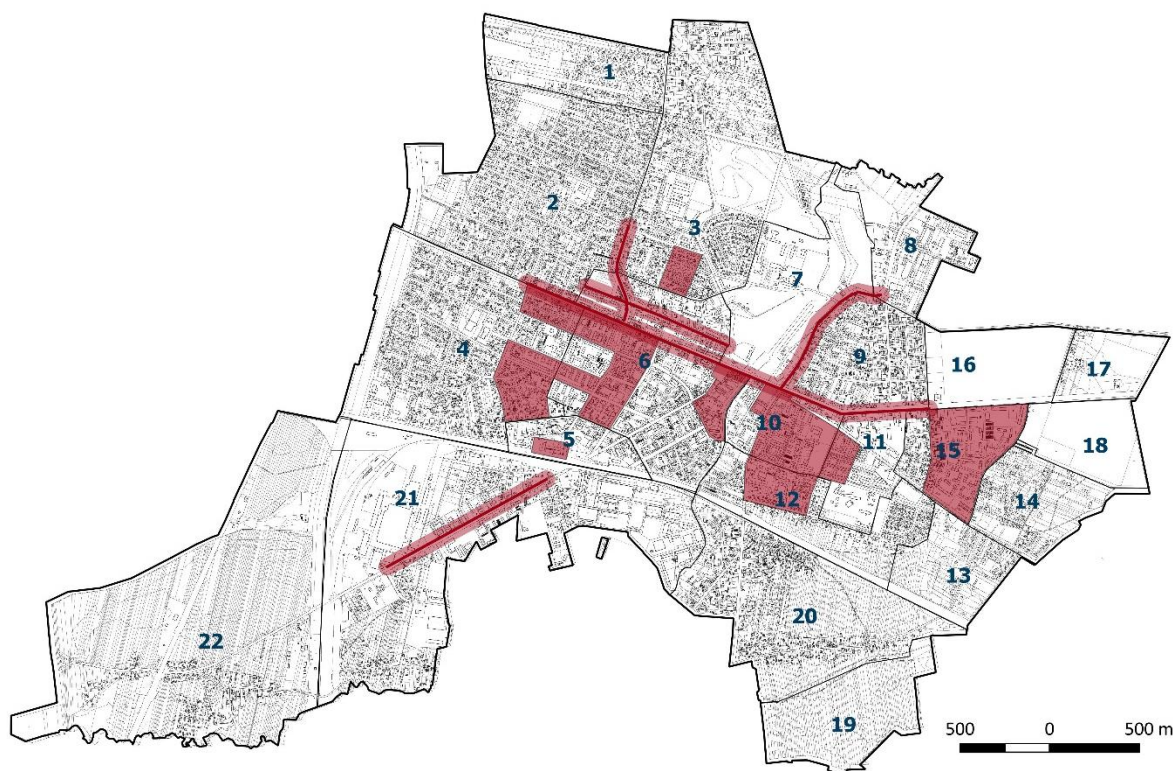
Tabela 12. Liczba przestępstw stwierdzonych w latach 2012-2015 w podziale na poszczególne ulice

Ulice	ROK				
	2012	2013	2014	2015	Razem
Warszawska	48	31	30	27	136
Topolowa	20	16	11	9	56
Dąbrówki	17	16	9	10	52
Piłsudskiego	15	10	9	13	47
Sosnkowskiego	14	17	13	15	59
Konstytucji 3 Maja	13	5	7	12	37
Siennicka	11	13	9	15	48
Kopernika	11	9	8	8	36
Wyszyńskiego	11	5	3	8	27
Kościuszki	10	13	3	8	34
Szpitalna	10	10	5	6	31
1 PLM Warszawa	9	11	7	11	38
Kazikowskiego	9	4	7	1	21
Kościelna	8	3	4	4	19
Plac Dworcowy	7	4	5	14	30

Budowlana	6	6	4	6	22
Mireckiego	6	4	2	5	17
Piękna	6	1	4	3	14
Nadrzeczna	6	3	4	1	14
11 Listopada	5	5	2	11	23
Okrzei	5	6	12	10	33
Armii Ludowej	5	1	4	5	15

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych pozyskanych z KPP w Mińsku Mazowieckim).

Mapa 12. Obszary problemowe, wymagające zwiększonej koncentracji działań Policji

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie informacji pozyskanych z KPP w Mińsku Mazowieckim).

Tabela 12 prezentuje przestrzenny rozkład zjawiska przestępczości w mieście w postaci wykazu ulic, z których najczęściej pochodziły zgłoszenia o popełnieniu przestępstwa oraz ulic, na których natężenie zgłoszeń było największe. Selekcja ulic została dokonana na podstawie miesięcznych analiz stanu bezpieczeństwa, opracowywanych w Wydziale Prewencji KPP w Mińsku Mazowieckim.

Mapa 12 z kolei przedstawia wyznaczone przez KPP obszary o podwyższonej liczbie zgłoszeń, wymagające wzmożonych działań Policji. Na podstawie otrzymanych danych dokonano oszacowania, jaką część poszczególnych jednostek urbanistycznych zajmują obszary wskazane przez KPP. Dla uproszczenia przyjęto następujące wartości 0; 0,1; 0,25; 0,5; 0,75; 0,9; 1.

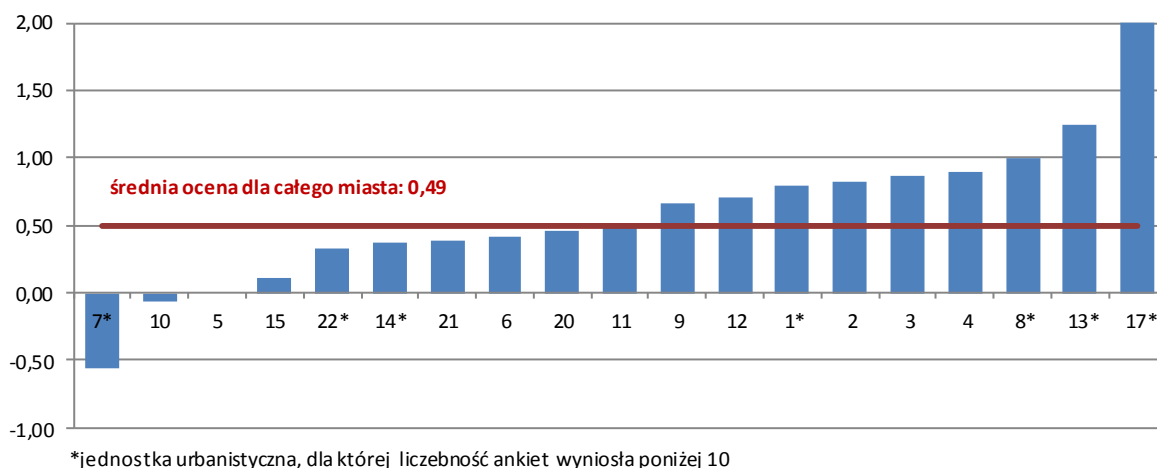
Okazuje się, że w okresie ostatnich czterech lat najbardziej problematyczną ulicą z punktu widzenia działań policji była ulica Warszawska, a w dalszej kolejności ul. Sosnkowskiego, Topolowa, Dąbrówki, Siennicka i Piłsudskiego. Najbardziej zagrożone przestępczością obszary w mieście należą do jednostek urbanistycznych nr 15, 10, 6 oraz w mniejszym stopniu 4, 5, 11 i 12.

Powyższe wnioski znajdują swoje potwierdzenie w wynikach badań ankietowych. Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę poziomu bezpieczeństwa w godzinach wieczornych okolicy, w której mieszkają. Ocenę dokonano na skali od -2 do +2, gdzie -2 oznacza, że okolica zamieszkania jest „bardzo niebezpieczna”, a +2 „bardzo bezpieczna”. Najbardziej niebezpiecznym w opinii mieszkańców Mińska Mazowieckiego fragmentem miasta są okolice parku należącego do jednostki urbanistycznej nr 7 (

Wykres 6). Poziom bezpieczeństwa okolicy miejsca zamieszkania stosunkowo nisko ocenili też mieszkańcy jednostek urbanistycznych nr 10, 5 i 15.

Wykres 6. Ocena poziomu bezpieczeństwa okolicy miejsca zamieszkania (N=547; skala ocen od -2 do 2)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

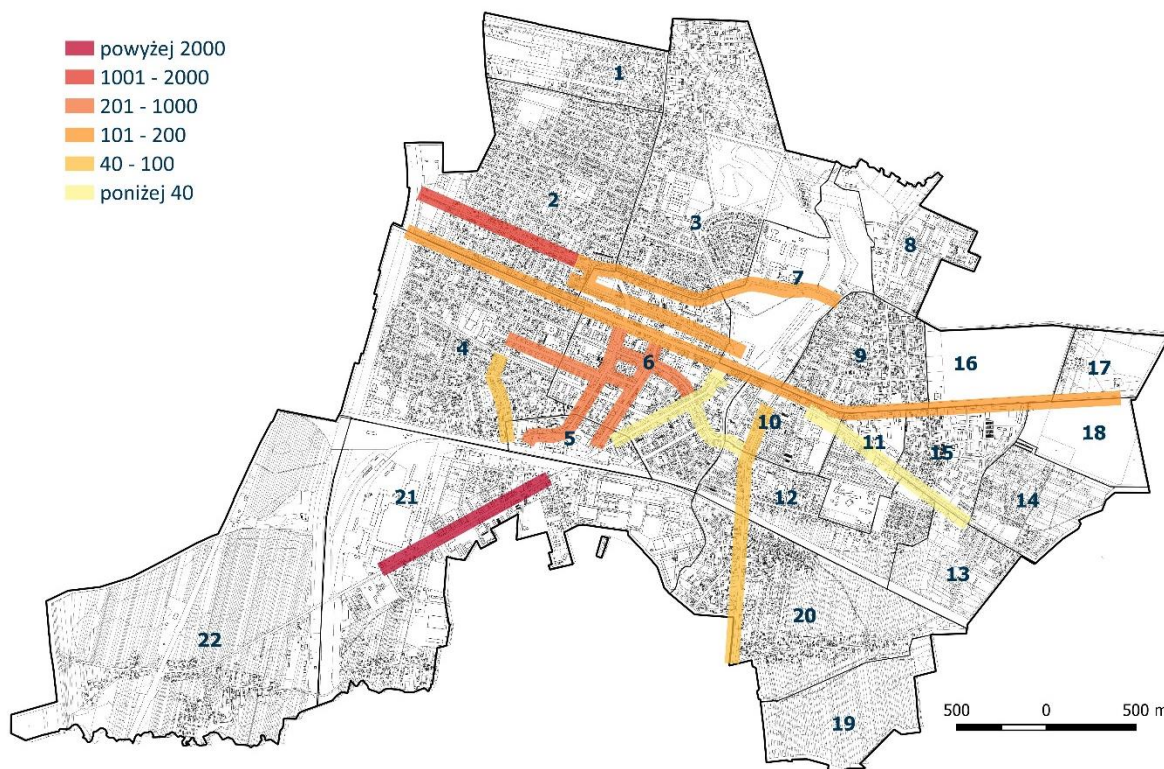
Dodatkowej informacji na temat zróżnicowania poziomu bezpieczeństwa na terenie Mińska Mazowieckiego dostarczają dane ze Straży Miejskiej. Na podstawie otrzymanych materiałów z jednej strony możliwe było określenie ulic, które cechowały się największym natężeniem interwencji (z pominięciem interwencji związanych z ruchem drogowym). Z drugiej strony każdemu obszarowi przyznano ocenę w skali od -2 do 2, (gdzie ocena -2 używana była na określenie obszaru bardzo niebezpiecznego, natomiast 2 – w odniesieniu do obszaru bardzo bezpiecznego). Po pierwsze należy zauważyć, że oba źródła ocen wyznaczają nieco odmienne obszary problemowe. Dane z wykazu interwencji wskazują głównie na obszary centralne, wzdłuż ulicy Warszawskiej oraz wzdłuż głównych ulic południowej części miasta.⁴ Natomiast ujemną ocenę poziomu bezpieczeństwa przyznano przede wszystkim obszarom peryferyjnym: 16, 17, 18 na wschodzie miasta, 19 i 22 w południowej części oraz 1 – na północnym zachodzie. Na uwagę zasługuje fakt, że najniższą ocenę -2 otrzymały tylko niezamieszkałe jednostki: 16 (jednostka wojskowa) i 18 (obszar powojenny). Za najbardziej bezpieczny obszar uznano jednostkę nr 7 (która obejmuje przede wszystkim Park Dernałowiczów), co w dużej mierze jest zasługą wzmoczonej prewencji na tym obszarze – zarówno w formie monitoringu miejskiego, jak i patroli Straży Miejskiej. Odmienne zdanie na ten temat mają jednak mieszkańcy miasta, którzy postrzegają ten obszar jako niebezpieczny (por.

Wykres 6), problematyczny (Wykres 13), cieszący się złą opinią (Wykres 14), a jednocześnie – jeden z najbardziej lubianych (

⁴ Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że dane ze Straży Miejskiej w odniesieniu do ulic nie pozwalały na precyzyjne określenie obszarów problemowych, co szczególnie wpływać może na wyniki ulic o znacznej długości.

Wykres 15).

Mapa 13. Obszary natężonej interwencji Straży Miejskiej (w okresie 2012-2015)

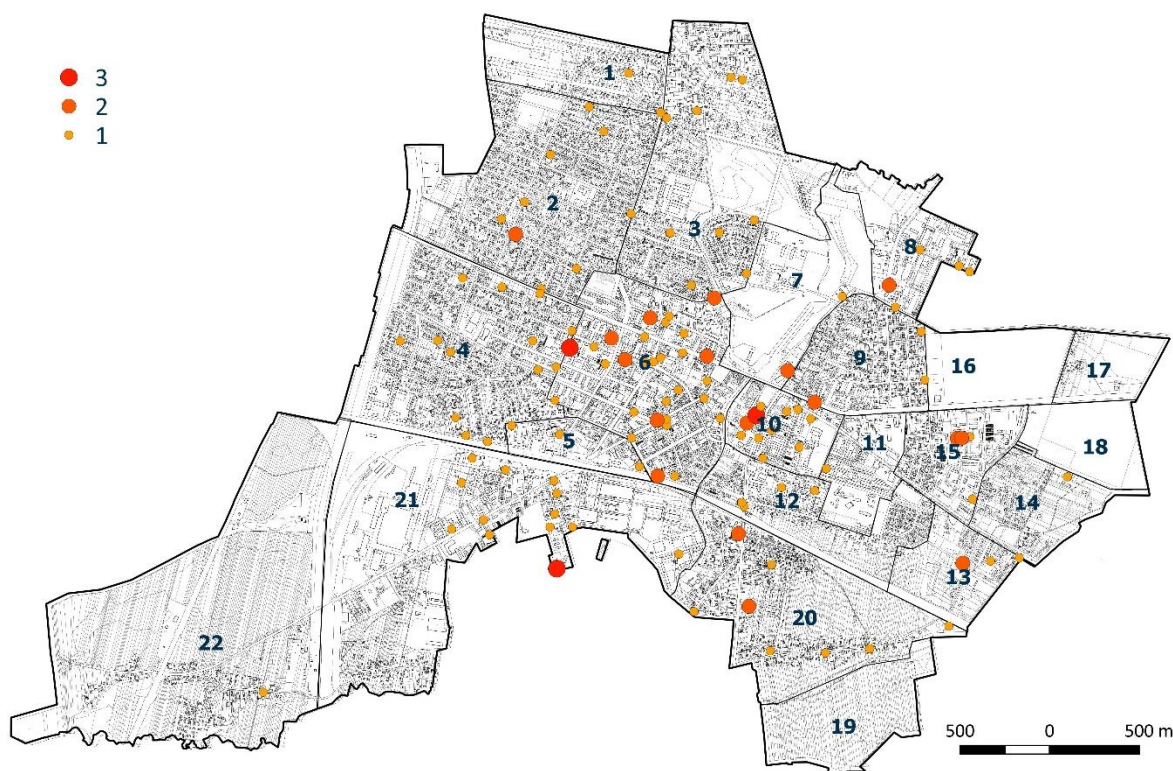
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych pozyskanych ze Straży Miejskiej w Mińsku Mazowieckim).

Stopień bezpieczeństwa określa również wskaźnik liczby pożarów w poszczególnych jednostkach urbanistycznych miasta. Większa częstotliwość pożarów w danej części miasta może świadczyć zarówno o wadliwości instalacji technicznych i potrzebie ich modernizacji, ale również o niewłaściwym obchodzeniu się ze źródłami ognia i ogólnie mniejszej dbałości o ich odpowiednie utrzymanie.

Na terenie Mińska Mazowieckiego w latach 2010-2015 odnotowano w sumie 562 pożary, z których 164 było spowodowanych: nieostrożnością osób dorosłych, nieprawidłową eksploatacją urządzeń grzewczych, wadą urządzeń i instalacji elektrycznych, wadą urządzeń grzewczych lub konstrukcji budowlanych. Największa liczba pożarów wywołana była nieostrożnością osób dorosłych (51% wszystkich). Liczba zdarzeń od 2010 roku pozostaje generalnie na zbliżonym poziomie (średnio około 90), ale wyjątkiem jest rok 2015, w którym Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej z wyżej wymienionych przyczyn interweniowała 120 razy. Najwięcej pożarów pojawiało się w centralnych jednostkach urbanistycznych: nr 6 i 10, choć w przestrzeni miasta znajdują się również inne rejony i miejsca, w których relatywnie częściej występują pożary, do takich miejsc zaliczają się m.in. zespół budynków mieszkalnych przy ulicy Warszawskiej 250 oraz ulicy Stankowizna (w tym przypadku

wielorodzinny dom mieszkalny spłonął doszczętnie, zaś jego lokatorzy zostali przeniesieni do hotelu, opłacanego przez Miasto) (Mapa 14).

Mapa 14. Liczba pożarów na terenie miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim).

2.5. EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY

Edukacja

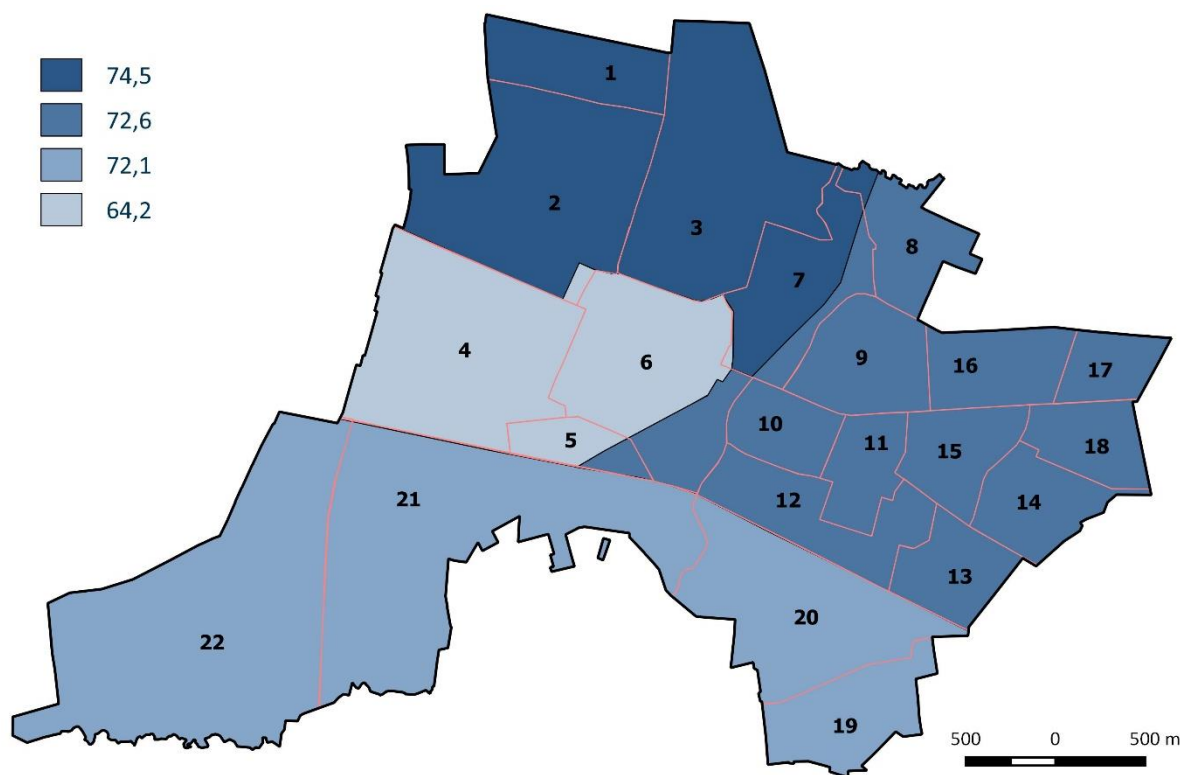
Jakość kapitału ludzkiego jest jednym z podstawowych czynników wpływających na poziom zamożności społeczeństwa oraz rozwoju gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego (Herbst 2012). Osoby o niskim poziomie wykształcenia znajdują się w gorszej sytuacji na rynku pracy, są często marginalizowane również w innych aspektach życia społecznego. Ocena i porównanie osiągnięć edukacyjnych dzieci i młodzieży uczęszczających do różnych szkół w mieście jest istotne w kontekście identyfikacji obszarów, w których dzieci osiągają słabsze wyniki i wymagają większej pomocy w sferze edukacji.

Do oceny poziomu edukacji w Mińsku Mazowieckim wykorzystano wyniki sprawdzianu szóstoklasisty oraz wyniki egzaminu gimnazjalnego. Średni wynik sprawdzianu po 6 klasie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2014/2015 wyniósł 72%⁵, co plasuje miasto powyżej średniej dla powiatu i województwa. Wśród czterech szkół miejskich, w których odbywał się sprawdzian szóstoklasisty występuje jednak pewne zróżnicowanie wyników (Mapa 15). Najniższe średnie oceny otrzymali

⁵ Do średniej wliczają się wyniki dzieci uczęszczających do czterech szkół miejskich (nr 1, 2, 5 i 6) oraz Publicznej Salezjańskiej Szkoły Podstawowej im. św. Dominika Savio. Ze względu na fakt, że ta ostatnia nie jest to szkołą rejonową to nie została ujęta na Mapie 16.

uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1, zamieszkujący jednostki urbanistyczne nr: 4 i 5 (64,2% możliwych do zdobycia punktów)⁶. Co więcej taka sytuacja się utrzymuje. W poprzednich latach uczniowie ze SP nr 1 również notowali najniższe (bądź jedno z najniższych) wyniki ze sprawdzianu.

Mapa 15. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (z części 1) w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)

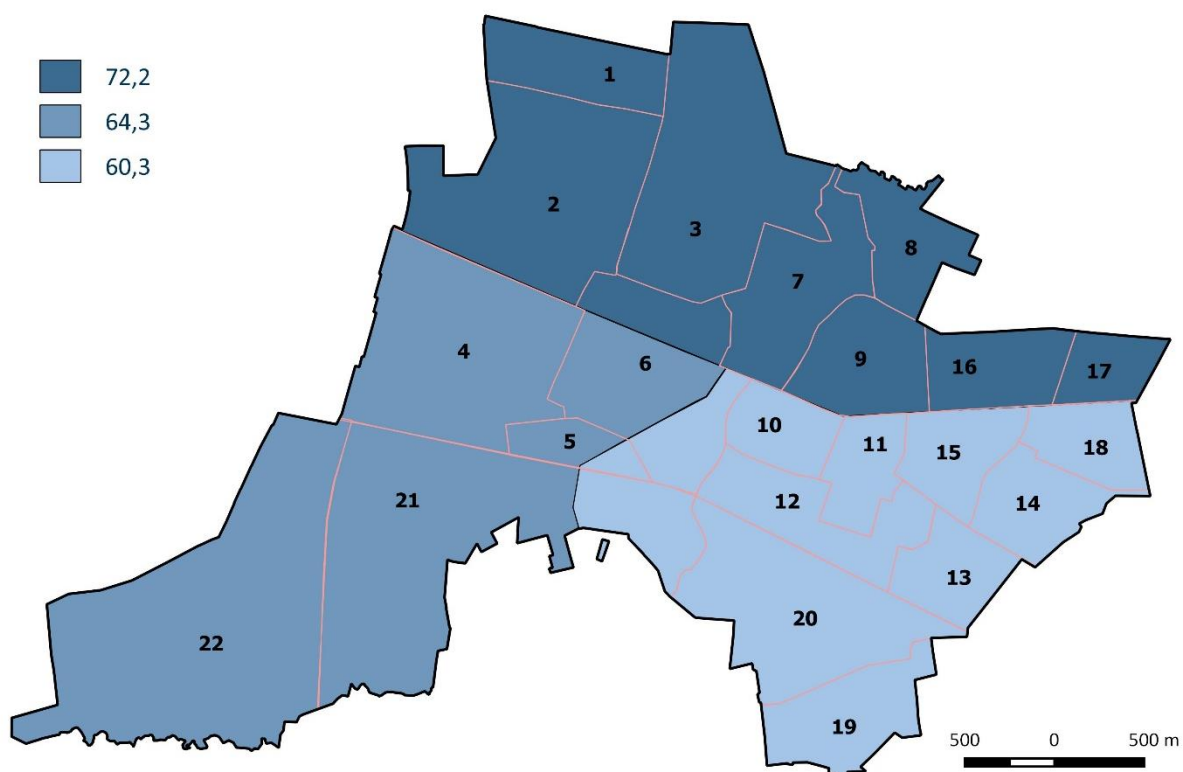
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych z OKE).

Z egzaminu gimnazjalnego uczniowie mińskich gimnazjów otrzymali średnio 68,1% punktów⁷, co również sytuuje miasto na bardzo dobrej pozycji względem innych szkół z powiatu i województwa. Występują pewne różnice pomiędzy wynikami z poszczególnych arkuszy egzaminu gimnazjalnego, jednakże w większości z nich najniższe wyniki otrzymali uczniowie z Gimnazjum Miejskiego nr 3, na co wskazują wyniki z trzech poprzednich lat. Uczniowie uczęszczający do Gimnazjum Miejskiego nr 3 zamieszkują jednostki urbanistyczne od 10 do 15 i od 18 do 20. Przy wyciąganiu wniosków dotyczących jakości umiejętności i poziomu edukacji dzieci zamieszkujących te obszary trzeba zachować jednak pewną ostrożność, bowiem przedstawiane wyniki są średnimi dla szkół, natomiast obwody szkolne są dość duże i obejmują bardzo zróżnicowane jednostki urbanistyczne, w których rozpiętość wyników ocen może być bardzo duża.

⁶ Granice obwodów szkolnych nieznacznie różnią się od granic jednostek urbanistycznych. W przypadku dwóch jednostek urbanistycznych, których w największym stopniu dotyczy ten problem (5 i 6), przyjęto wynik sprawdzianu ze SP, która obejmuje większą część tej jednostki.

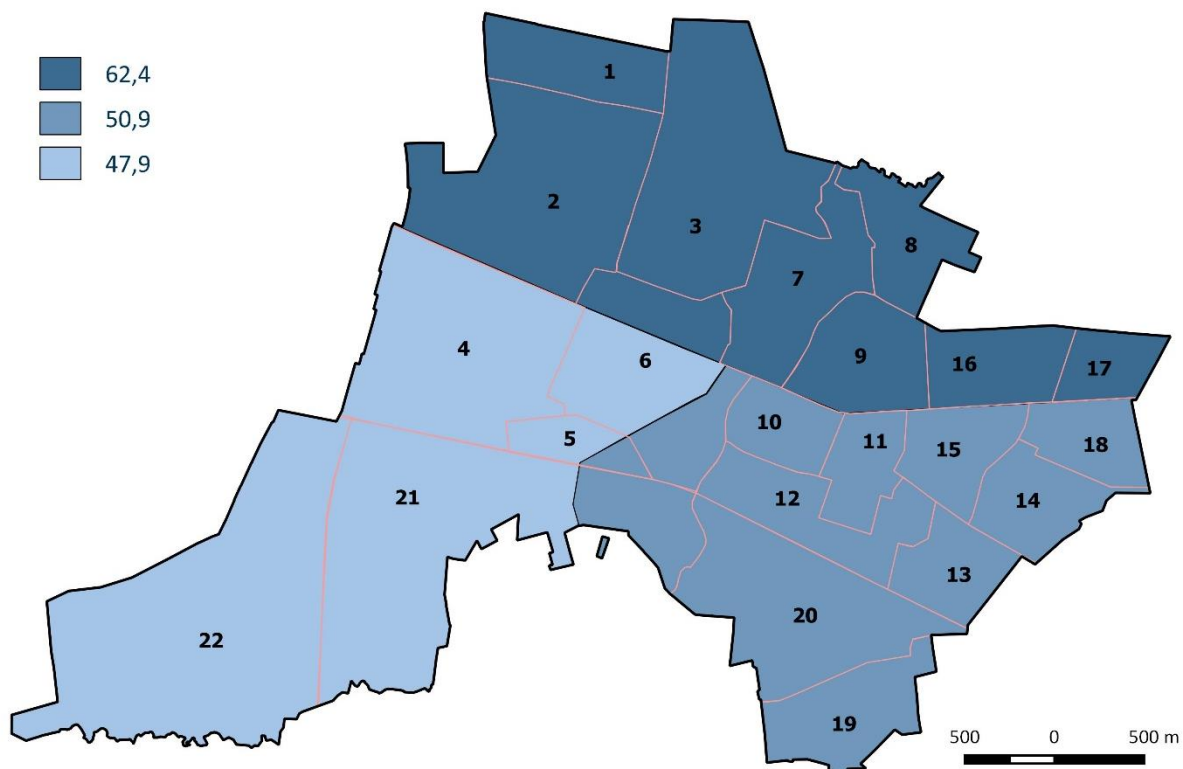
⁷ Do średniej wliczają się wyniki uczniów uczęszczających do trzech szkół miejskich (nr 1, 2 i 3) oraz Salezjańskiego Gimnazjum im. św. Jana Bosko i gimnazjum w Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Polskiej Macierzy Szkolnej. Ze względu na fakt, że dwie ostatnie nie są szkołami rejonowymi, to nie zostały one ujęte na Mapach 17 i 18.

Mapa 16. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z j. polskiego w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych z OKE).

Mapa 17. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z matematyki w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych z OKE).

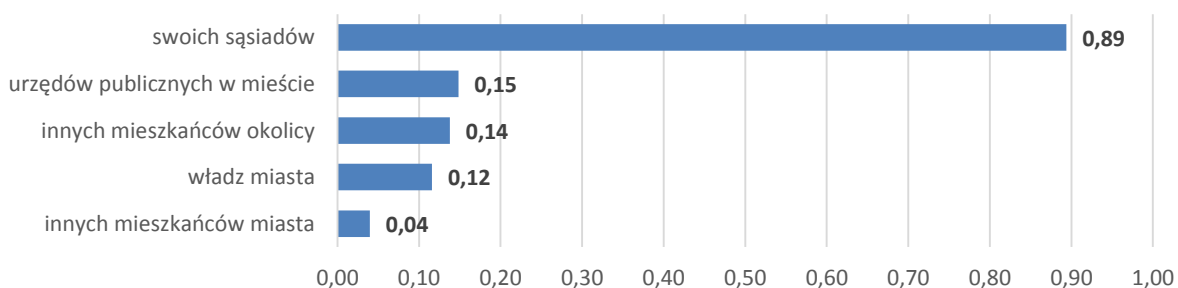

Kapitał społeczny

Pojęcie kapitału społecznego jest bardzo pojemne i obejmuje według Czapińskiego wszystko to, co decyduje o zdrowych relacjach społecznych, dbaniu o dobro wspólne i współpracy (Czapiński, Panek 2015, s. 333). Autorzy za wskaźniki tak rozumianego kapitału społecznego przyjmują między innymi: uogólnione zaufanie interpersonalne, dobrowolną przynależność do organizacji i pełnienie w nich funkcji, dobrowolne działania na rzecz społeczności lokalnej (w tym wolontariat), udział w wyborach oraz stosunek do demokracji (Czapiński, Panek 2015, s. 333). Na potrzeby niniejszego opracowania pojęcie kapitału społecznego zostało podzielone na dwa zagadnienia: kapitał społeczny rozumiany jako zaufanie interpersonalne oraz skłonność do zrzeszania się (zaprezentowane w rozdziale 2.5) oraz kapitał społeczny rozumiany jako uczestnictwo w życiu publicznym (zaprezentowane w rozdziale 2.6).

Mimo różnorodności definicji operacyjnych kapitału społecznego występuje w nich jeden wspólny element składowy – uogólnione zaufanie do ludzi (Czapiński, Panek 2015, s. 333). Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Mińska Mazowieckiego wyraźnie potwierdziły niski poziom zaufania interpersonalnego, ale także zaufania publicznego, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla całej Polski. Co charakterystyczne, poziom zaufania zmniejsza się wraz ze zwiększaniem dystansu między ludźmi (zarówno tego w rozumieniu geograficznym, jak i poznawczym). Oznacza to, że mieszkańcy Mińska Mazowieckiego zdecydowanie najbardziej ufają swoim sąsiadom, w dalszej kolejności innym mieszkańcom okolicy, a dopiero potem – innym mieszkańcom miasta. Umiarkowane zaufanie mają także do urzędów publicznych w mieście oraz do władz miasta, chociaż należy zaznaczyć, że w każdym z analizowanych wymiarów oceny są delikatnie pozytywne (tzn. raczej ufają niż nie ufają).

Wykres 7. Poziom zaufania mieszkańców Mińska Mazowieckiego w różnych wymiarach (N=787, skala -2 do +2, gdzie -2 oznacza „zdecydowanie nie mam zaufania”, a +2 oznacza „zdecydowanie mam zaufanie”)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań ankietowych).

Analizy zróżnicowania przestrzennego zaufania wśród mieszkańców Mińska Mazowieckiego są utrudnione ze względu na fakt, że liczebność ankiet w siedmiu jednostkach urbanistycznych jest poniżej 10, co zdecydowanie nakazuje ostrożność przy formułowaniu uogólnionych wniosków. Niemniej jednak na poziomie jednostek urbanistycznych można zauważyć pewne zróżnicowanie. Niższym od średniej dla miasta zaufaniem interpersonalnym (mierzonym jako średnia zaufania do sąsiadów, innych mieszkańców okolicy oraz innych mieszkańców Mińska Mazowieckiego) odznaczają się mieszkańcy jednostek: 2, 5, 6, 10, 11, 15 (a także reprezentowanych przez mniejszą liczbę respondentów jednostek 7, 14 oraz 22) (por. Tabela 13). Co ciekawe, tylko w czterech przypadkach niższe zaufanie interpersonalne współwystępuje z niższym zaufaniem publicznym (mierzonym jako średnia zaufania do władz miasta oraz urzędów publicznych) i dotyczy to jednostek 5, 11 oraz 14 i 22.

Tabela 13. Poziom zaufania interpersonalnego (do sąsiadów, innych mieszkańców okolicy i innych mieszkańców miasta) oraz publicznego (do władz miasta i urzędów publicznych) (N=552, x oznacza wartość poniżej średniej dla miasta)

Poziom zaufania do...	1 *	2	3	4	5	6	7 *	8 *	9	10	11	12	13 *	14 *	15	17 *	20	21	22 *
innych mieszkańców		X			X	X	X			X	X			X	X				X
władz publicznych i urzędów				X	X				X		X	X		X			X		X

*jednostka urbanistyczna, dla której liczebność ankiet wyniosła poniżej 10

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań ankietowych).

Wśród powszechnie wykorzystywanych miar kapitału społecznego wyróżnić można także liczbę organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji) w przeliczeniu na liczbę mieszkańców (Herbst 2007, Janc 2004, Swianiewicz i in. 2008). Przyjmuje się, że odzwierciedla ona gęstość horyzontalnych powiązań i umiejętność łączenia się ludzi dla realizacji wspólnych celów czy w imię poczucia odpowiedzialności za przestrzeń lokalną (Bednarek-Szczepańska 2013, s. 576). Kwestią problematyczną jest często kwestionowana rzetelność danych gromadzonych w tym zakresie przez GUS, który nie rejestruje faktu zakończenia działalności organizacji. W niniejszym opracowaniu źródłem danych o istniejących organizacjach były informacje znajdujące się w zasobach Urzędu Miasta, co pozwala na zminimalizowanie ryzyka nieaktualności danych.

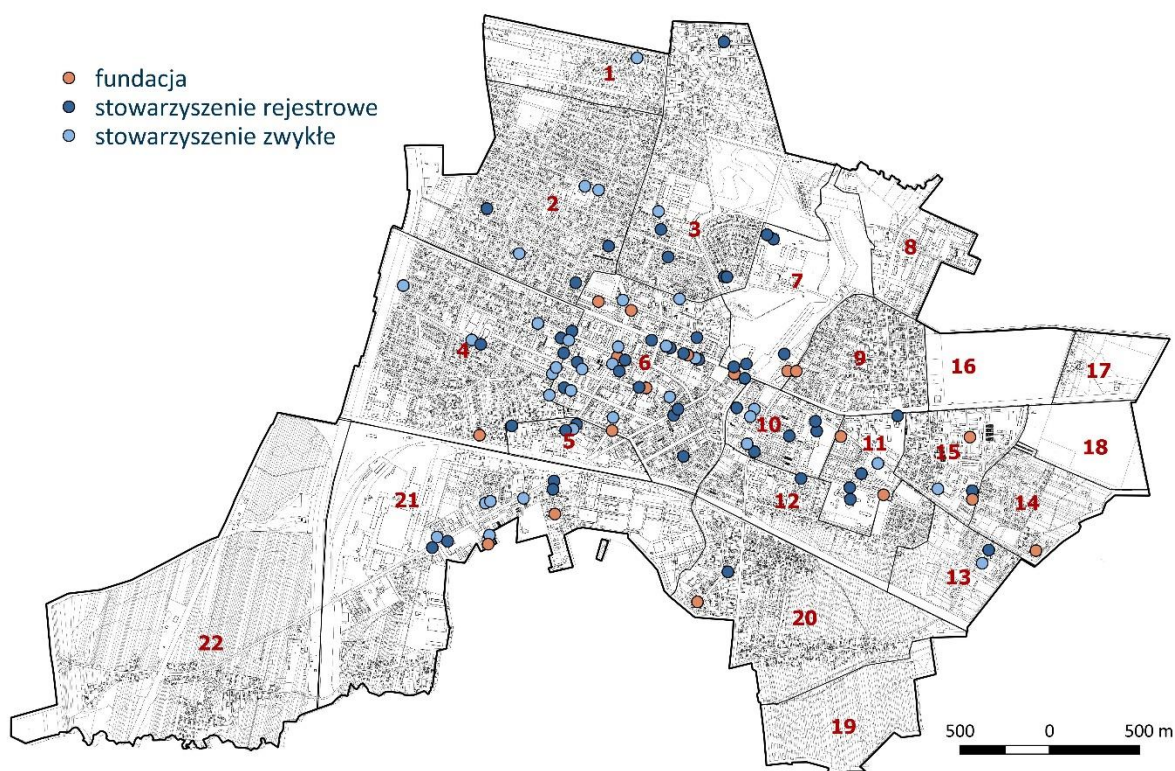
Na terenie Mińska Mazowieckiego funkcjonuje 108 organizacji pozarządowych, wśród których można wyróżnić: stowarzyszenia rejestrowe (54), stowarzyszenia zwykłe (36) oraz fundacje (18).⁸ Analiza rozmieszczenia stowarzyszeń i fundacji w Mińsku Mazowieckim wyraźnie wskazuje na koncentrację ich występowania w obszarze centralnym miasta. W obszarze 6 swoją siedzibę ma co trzecia taka organizacja występująca w Mińsku Mazowieckim, po uwzględnieniu sąsiadujących ze ścisłym centrum obszarów 4, 10 i 21 – obszar ten skupia ponad 60% wszystkich analizowanych organizacji. Obszary peryferyjne miasta nie cieszą się popularnością jako miejsce lokalizacji organizacji pozarządowych, o czym świadczy fakt, że na terenie obszarów 8, 16, 17, 19 i 22 nie występuje żadna organizacja (Mapa 18).

Z jednej strony obserwowane zjawisko koncentracji tak definiowanego kapitału społecznego w szeroko rozumianych obszarach centralnych jest konsekwencją efektu skali, obszar 6 w Mińsku Mazowieckim jest jednocześnie obszarem koncentracji liczby ludności (ok. 20% ludności miasta). Z drugiej strony, może być ono związane z tzw. efektami aglomeracji. Tak jak duże miasta (w odróżnieniu od terenów nieurbanizowanych) stanowią „dobry grunt” do funkcjonowania organizacji pozarządowych, tak i centra miast (w odróżnieniu od ich peryferii) cieszą się większą popularnością jako miejsce lokalizacji fundacji i stowarzyszeń z uwagi na skupienie na tym terenie instytucji

⁸ Zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jednolity Dz. U. 2015 r. poz. 1393 z późn. zm., art. 2.1) **stowarzyszenie** to dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych. Posiada osobowość prawną, działa w oparciu o statut, podlega rejestracji w sądzie rejestrowym, może posiadać majątek i prowadzić działalność gospodarczą w formie niezarobkowej oraz otrzymywać dotacje w trybie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. 2013 r. poz.885 z późn. zm..). Uproszczoną formą stowarzyszenia jest **stowarzyszenie zwykłe**, nieposiadające osobowości prawnej, niepodlegające rejestracji w KRS, a jedynie pisemnemu zgłoszeniu organu nadzorującego, czyli Starosty. **Fundacja** działa natomiast w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jednolity Dz. U. 2016 r. poz.40) i jest organizacją, której podstawą jest majątek przeznaczony przez jej założyciela na określony cel społeczny. Posiada osobowość prawną, działa w oparciu o statut, podlega rejestracji w sądzie rejestrowym, **ma wydrebniony majątek** i może prowadzić działalność gospodarczą.

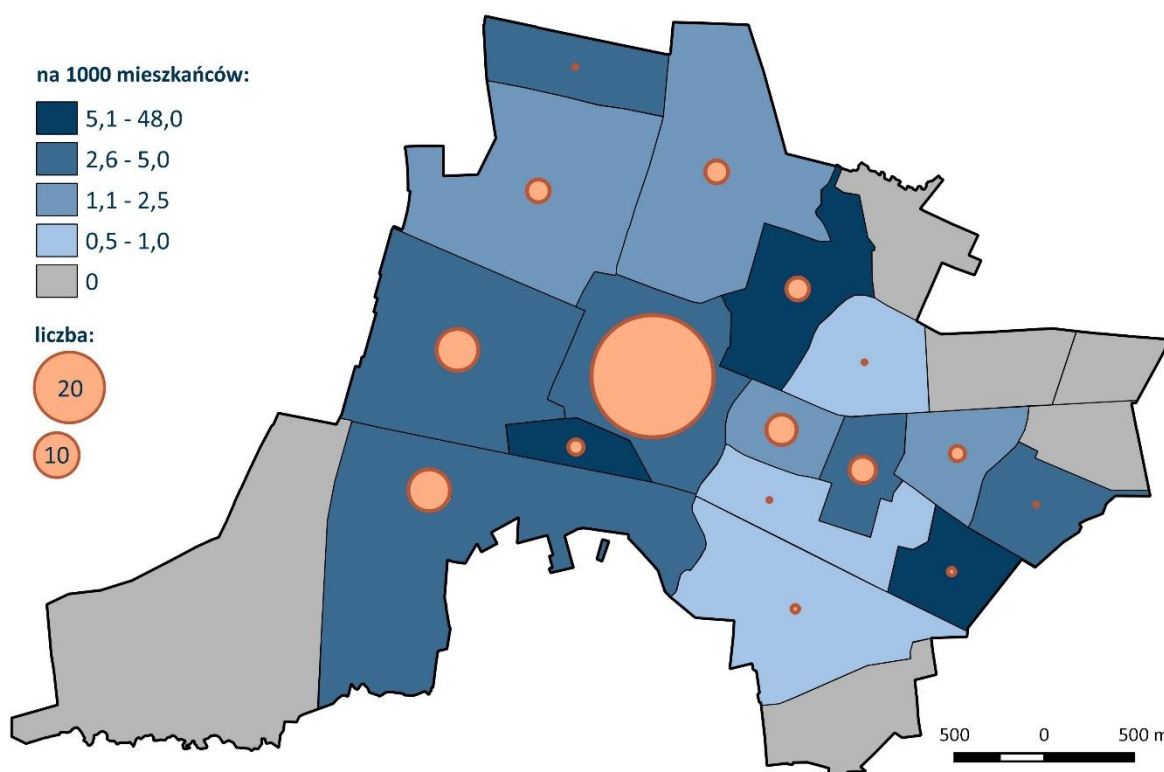
publicznych oraz przedsiębiorstw prywatnych, stanowiących dla nich naturalny podmiot współpracy, jak ludzi, czyli odbiorców oferowanych usług (Bednarek-Szczepańska 2013, s. 576).

Mapa 18. Rozmieszczenie stowarzyszeń i fundacji w Mińsku Mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Promocji, Kultury i Sportu oraz Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim - www.powiatminski.pl).

Tendencja ta jest nieco zaburzona przy analizie gęstości organizacji (liczby stowarzyszeń i fundacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) (Mapa 19). Największą gęstością organizacji społecznych cechują się obszary 5, 7 i 13, wyższą od średniej dla miasta – dodatkowo obszary 1, 6, 11, 14 i 21. Warto jednak mieć na uwadze, że obszary 1, 6, 13 i 14 są stosunkowo mało zaludnione (liczba ludności w żadnym z nich nie przekracza 350 osób). Szczególnym przypadkiem jest obszar 7, który w zdecydowanej większości obejmuje Park Dernałowiczów, jest zamieszkały jedynie przez 125 osób (skupionych przy ulicy Parkowej, Kościelnej czy Budowlanej) i stanowi lokalizację dla 6 stowarzyszeń i fundacji.

Mapa 19. Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w Mińsku Mazowieckim (stan na 2016 rok)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Promocji, Kultury i Sportu oraz Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim - www.powiatminski.pl).

2.6. UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM

Uczestnictwo mieszkańców miasta w życiu publicznym może przybierać różne formy. Podstawową formą aktywności obywatelskiej jest głosowanie w wyborach i referendach, zarówno na poziomie państwowym (np. wybory prezydenckie i parlamentarne), jak i lokalnym (np. wybory samorządowe). Do oceny poziomu tak rozumianej aktywności obywatelskiej w Mińsku Mazowieckim posłużono się danymi dotyczącymi frekwencji w odniesieniu do następujących wyborów:

- ❖ wybory prezydenckie w 2015 roku (I i II tura);
- ❖ wybory parlamentarne w 2015 roku;
- ❖ wybory samorządowe w 2014 roku.

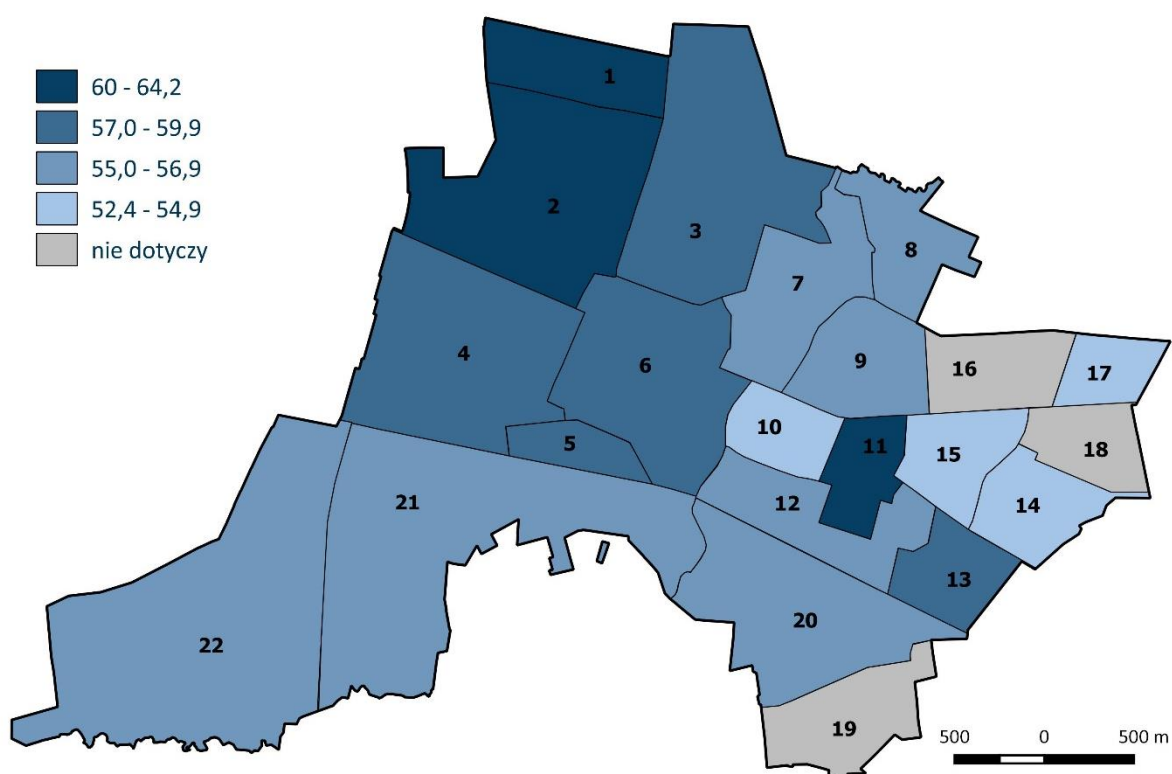
Z uwagi na fakt, że dane dotyczące frekwencji wyborczej gromadzone są w układzie obwodów wyborczych konieczne było przeliczenie wyników do układu analizowanych jednostek urbanistycznych. Każdemu z punktów adresowych przypisano właściwy obwód wyborczy i jednostkę urbanistyczną oraz liczbę osób uprawnionych do głosowania. Frekwencja wyborcza w danej jednostce urbanistycznej jest średnią ważoną po liczbie wyborców z wchodzących w skład różnych obwodów wyborczych części obszaru urbanistycznego przy założeniu, że frekwencja w całym obwodzie wyborczym jest równa.

Liczne badania nad uczestnictwem wyborczym wyraźnie wskazują, że partycypacja wyborcza silnie związana jest ze strukturą społeczną obywateli: zdecydowanie większą aktywnością w tym zakresie wykazują się przedstawiciele górnych warstw struktury społecznej, a znacznie mniejszą –

przedstawiciele warstw niższych i upośledzonych (Cześnik 2009, s. 4). Obserwowany jest związek między aktywnością wyborczą a między innymi sytuacją materialną obywateli (pozytywna korelacja), a także między wykształceniem ludności a skłonnością do uczestnictwa w wyborach (Cześnik 2009), co pozwala przypuszczać, że obszary o niskiej frekwencji wyborczej będą charakteryzować się jednocześnie większym nasileniem problemów społecznych.

W wyborach ogólnopolskich (prezydenckich oraz parlamentarnych) w 2015 roku frekwencja wyborcza w Mińsku Mazowieckim była wysoka i przekraczała wynik Mazowsza, a tym bardziej Polski. Nawet najłabsze wyniki na terenie miasta były znacząco lepsze od średniej ogólnopolskiej. Na tym tle bardzo słabo wypadają wyniki wyborów samorządowych w 2014 roku, gdzie frekwencja w mieście była niższa od średniej ogólnopolskiej, a tylko w trzech obszarach przekroczyła wyniki dla Mazowsza i powiatu mińskiego. Obszarem o najwyższej frekwencji w wyborach jest północno-zachodnia część miasta, w szczególności obszary 1, 2, 3 i 4. Oprócz tego wysoka frekwencja wyborcza występuje w obszarach 11 i 13. W obszarze 11 odnotowano najwyższą frekwencję w wyborach samorządowych, stanowiących najlepszy wyznacznik lokalnej aktywności mieszkańców. Obszarami o zdecydowanie najniższej frekwencji są natomiast obszary 10, 14 i 15, które we wszystkich czterech analizowanych wyborach notowały trzy najniższe wyniki frekwencji. Należy jednak zaznaczyć, że o ile obszary o frekwencji najwyższej wyraźnie wybijają się powyżej poziomu całego miasta, to obszary o niskiej frekwencji znacznie mniej odchylają się od średniej i nie wyróżniają się negatywnie na tle pozostałych jednostek.

Mapa 20. Średnia frekwencja wyborcza z wyborów prezydenckich (2015, 1 i 2 tura), parlamentarnych (2015) oraz samorządowych (2014) w układzie jednostek urbanistycznych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Zespołu ds. Informatyki).

Innym przejawem obywatelskiej aktywności i uczestnictwa w życiu publicznym są lokalne formy demokracji partycypacyjnej. W Mińsku Mazowieckim nie funkcjonuje budżet partycypacyjny (lub/i

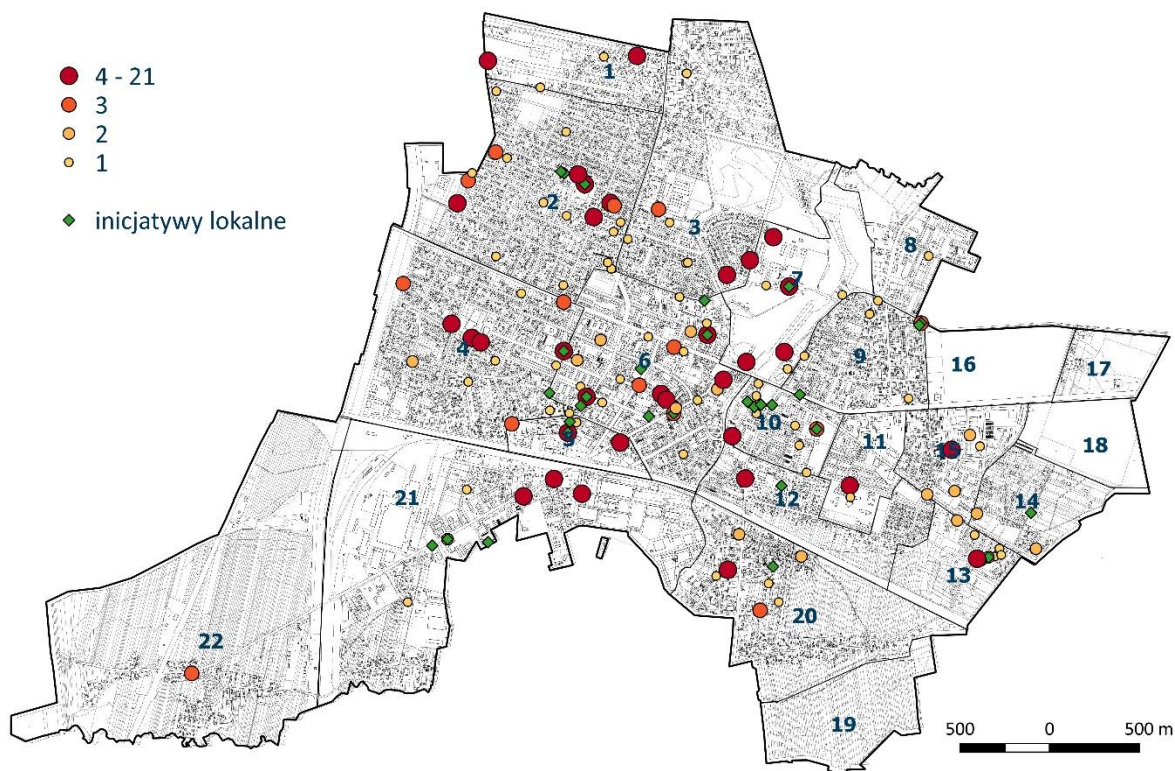
obywatelski), ale mieszkańcy miasta mogą zgłaszać swoje pomysły w ramach inicjatywy lokalnej. Zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* z dnia 24 kwietnia 2003 roku (tekst jednolity Dz. U. 2016 r. poz. 239 z późn. zm.) inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej. Inicjatywa lokalna łączy się tym samym z dwoma wymiarami obywatelskiego zaangażowania w rozwój swojej społeczności – z partycypacją (czyli współudziałem zwykłych mieszkańców w rządzeniu lokalną wspólnotą) oraz z aktywnością społeczności lokalnych w realizacji zadań publicznych, które odpowiadają na zbiorowe potrzeby mieszkańców (*Inicjatywa lokalna. Krok po kroku* 2013, s. 11). Warto podkreślić, że inicjatywa lokalna jest stosunkowo rzadką formą realizacji zadań w polskich samorządach, Mińsk Mazowiecki był jedną ze 160 gmin (6,4%) w Polsce, które wykorzystywały tę możliwość (Mojkowski 2016, s. 2). Jest ona traktowana jako najwyższa forma partycypacji społecznej, umożliwiająca mieszkańcom na równi z samorządem realizację zadania publicznego. Wprawdzie w imieniu mieszkańców mogą występować organizacje pozarządowe, ale pełnią one jedynie funkcję pośredniczącą między samorządem a mieszkańcami.

W latach 2012-2016 (stan na kwiecień 2016) złożono 31 wniosków o realizację inicjatyw lokalnych, z których 17 zostało zrealizowanych. Wnioskodawcami zgłaszanych inicjatyw byli mieszkańcy 13 jednostek urbanistycznych (Mapa 21), spośród których w ujęciu bezwzględnym (liczby zgłoszonych inicjatyw) zdecydowanie wyróżnia się obszar 6 (6 inicjatyw) oraz 10 (5 inicjatyw), a także obszar 2, 5, 9 oraz 21 (po 3 inicjatywy). Ponadto, warto zwrócić uwagę na obszar 7, zamieszkały jedynie przez 125 osób, z którego pochodziły dwie inicjatywy. Zgłaszane pomysły w szczególności dotyczyły: budowy, rozbudowy i remontu dróg, działalności w zakresie kultury fizycznej (np. budowa lub modernizacja placów zabaw), działalności w sferze edukacji i kultury (np. zakup kontrabas, organizacja lekcji żywej historii w szkołach).

Innym przejawem aktywności obywatelskiej i zaangażowania w życie publiczne jest zgłaszanie wniosków do budżetu miasta.⁹ W tym ujęciu największą aktywnością w przeliczeniu na 1000 mieszkańców charakteryzowały się obszary 1, 5, 7 oraz 13 (Mapa 22).

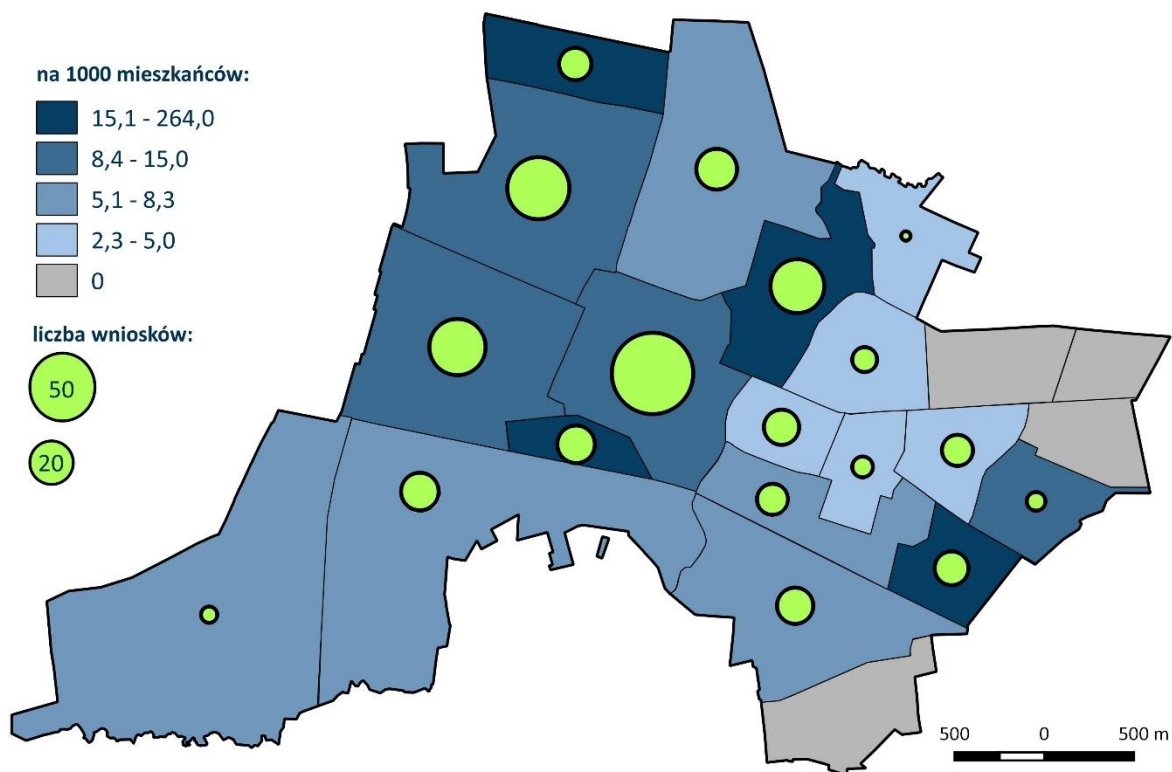
⁹ Z puli analizowanych wniosków do budżetu miasta, mając na uwadze zamiar pokazania aktywności obywatelskiej, wyłączono wnioski składane przez: instytucje publiczne i jednostki organizacyjne miasta (w tym m.in. ZDM, MOSiR, Policję, Powiatowy Urząd Pracy etc.), Radnych i Kluby Radnych, organizacje pozarządowe z siedzibą poza miastem, w sytuacji gdy wniosek nie dotyczył filii na terenie miasta lub konkretnej przestrzeni miasta. Ponadto, gdy wniosek dotyczył ulicy lokalnej bez wskazania numeru, został oznaczony orientacyjnie w środkowej części ulicy. Gdy wniosek dotyczył przedziału numerów ulicy, do oznaczenia wybierano numer środkowy (te założenia nie powodowały przesunięcia lokalizacji między granicami jednostek urbanistycznych).

Mapa 21. Zgłoszone inicjatywy lokalne oraz wnioski do budżetu miasta w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Rozwoju Gospodarczego Miasta).

Mapa 22. Wnioski zgłaszane do budżetu miasta w latach 2012-2015

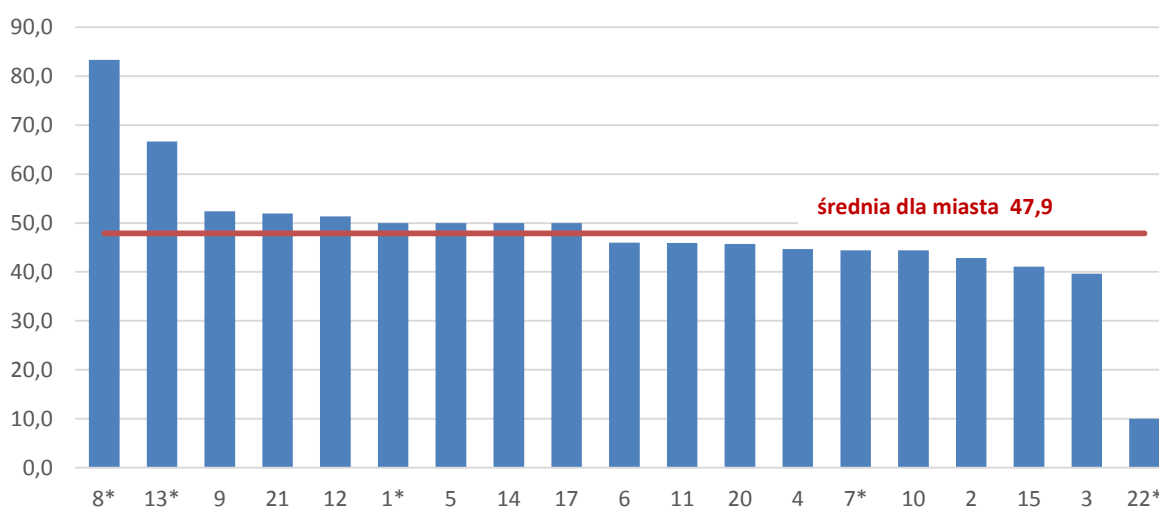

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Finansowego).

O uczestnictwo w życiu publicznym (rozumianym jako uczestnictwo w wydarzeniach publicznych, imprezach, festynach, wspólnych działaniach mieszkańców) zostali także zapytani mieszkańcy podczas badania ankietowego. Blisko 17% gospodarstw, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie, zadeklarowało zaangażowanie wszystkich domowników w życie miasta, podczas gdy w 60% przypadków dotyczyło ono jedynie niektórych domowników. Do bierności w tym zakresie przyznało się 24% gospodarstw. Zaangażowanie mieszkańców w życie miasta wykazywało pewne zróżnicowanie przestrzenne (choć z uwagi na niską liczebność ankiet – poniżej 10 – w jednostkach 1, 7, 8, 13, 14, 17, 22 należy zachować szczególną ostrożność przy formułowaniu wniosków w odniesieniu do tych obszarów). Syntetyczny wskaźnik zaangażowania domowników gospodarstw w życie miasta najniższy był dla następujących jednostek: 22, 3, 15, 2, 10, 7 oraz 4, najwyższe zaś wartości obserwowane były dla obszarów: 8, 13, 9, 21 i 12 (Wykres 8).

Wykres 8. Syntetyczny wskaźnik zaangażowania domowników gospodarstw w życie miasta (N=531, % oceny maksymalnej do zdobycia)¹⁰

*jednostka urbanistyczna, dla której liczebność ankiet wyniosła poniżej 10

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

2.7. PROBLEMY SPOŁECZNE OCZAMI MIESZKAŃCÓW

O problemach społecznych w mieście „mówią” nie tylko twarde dane statystyczne, ale również opinie mieszkańców, którzy doskonale wiedzą, w których częściach miasta występuje koncentracja różnych negatywnych zjawisk społecznych, które części miasta są problemowe i niebezpieczne, a które przyjazne i zachęcają do spędzania w nich czasu wolnego.

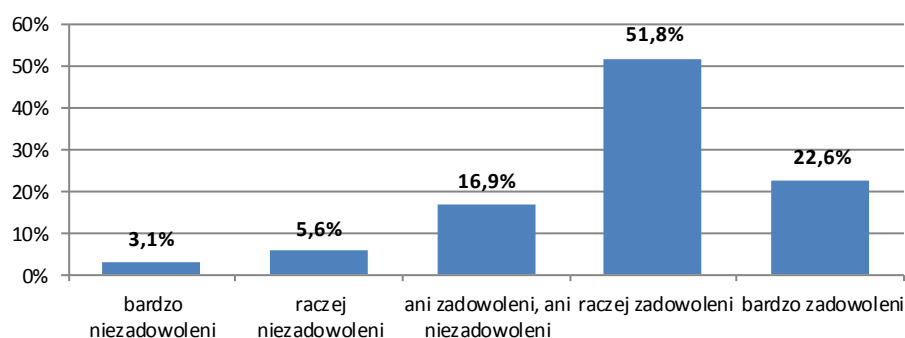
Należy na wstępie zaznaczyć, że zdecydowana większość gospodarstw domowych mieszkających w Mińsku Mazowieckim jest „raczej” bądź „bardzo” zadowolona z okolicy miejsca swojego zamieszkania (Wykres 9). Średnia ocena na skali od -2 do +2 wyniosła 0,85 (Wykres 10). Najbardziej zadowoleni z okolicy miejsca zamieszkania są mieszkańcy jednostki urbanistycznej nr 13, a w dalszej

¹⁰ Za odpowiedź (1) „wszyscy domownicy aktywnie angażują się w życie miasta” przyznawano 2 punkty, za odpowiedź (2) „niektórzy domownicy aktywnie angażują się w życie miasta – 1 punkt, zaś za odpowiedź (3) „nikt z domowników nie angażuje się w życie miasta – 0 punktów. Następnie obliczono wartość dla każdej jednostki urbanistycznej według następującego schematu: liczba wskazań na odpowiedź (1)*2 + liczba wskazań na odpowiedź (2)*1 + liczba wskazań na odpowiedź (3)*0. Ostateczny wynik uzyskano jako relację otrzymanej wartości do maksymalnego wyniku możliwego do otrzymania (liczba odpowiedzi w danej jednostce*3).

kolejności 1, 4 i 9, najmniej zaś mieszkańcy jednostek nr 14, 21 i 7 (dnych poważniejszych problemów).

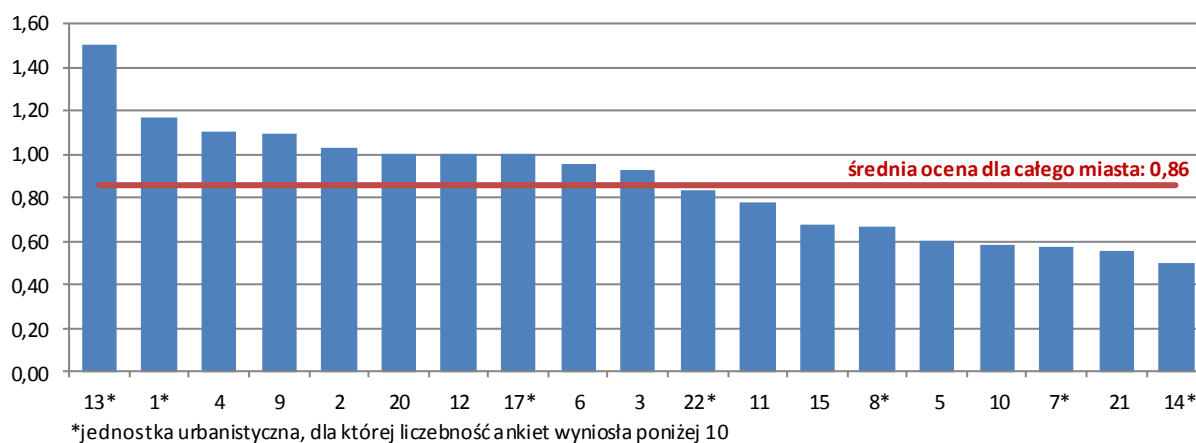
Wykres 11). Średnie oceny dla wszystkich jednostek urbanistycznych znalazły się powyżej środkowego punktu na skali.

Wykres 9. Na ile jesteście Państwo zadowoleni z okolicy miejsca zamieszkania? (N=787)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Wykres 10. Poziom zadowolenia z okolicy miejsca zamieszkania (N=541; skala ocen od -2 do 2)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

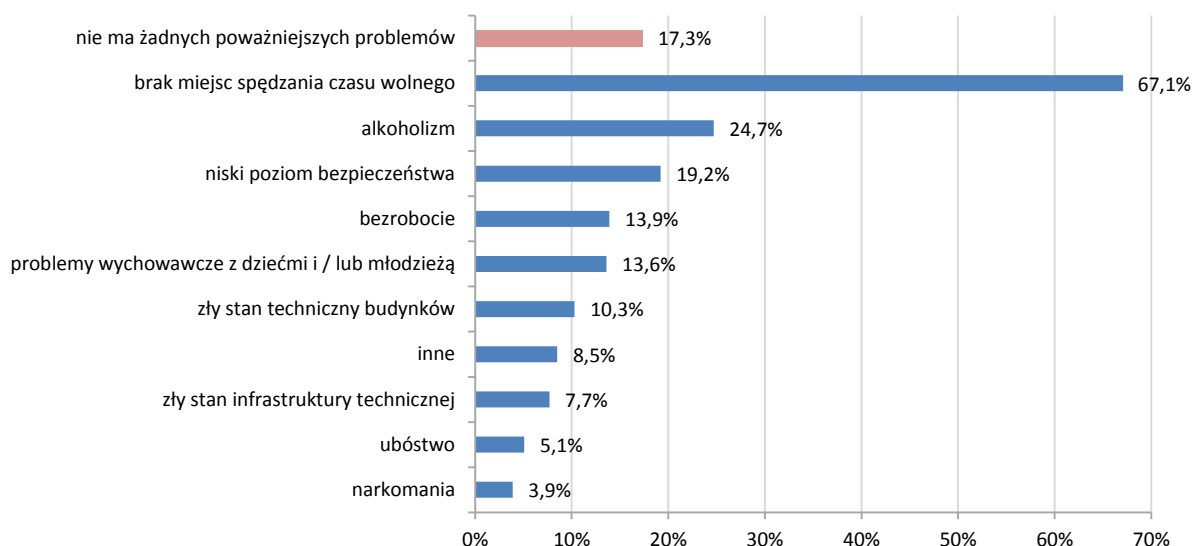
Mieszkańcy Mińska Mazowieckiego poproszeni o wskazanie tych problemów, które są szczególnie dotkliwe w okolicy, w której mieszkają, najczęściej wymieniali brak miejsc spędzania czasu wolnego (aż 67,1% przebadanych gospodarstw domowych, dnych poważniejszych problemów).

Wykres 11).

Drugim pod względem liczby wskazań problemem okazał się alkoholizm, a trzecim – niski poziom bezpieczeństwa (odpowiednio 24,7% i 19,2% gospodarstw domowych wskazało na te problemy). Ponad 17% ankietowanych gospodarstw domowych jest zdania, że w okolicy ich miejsca zamieszkania nie ma żadnych poważniejszych problemów.

Wykres 11. Problemy, które są szczególnie dotkliwe w okolicy miejsca zamieszkania (N=764, % wskazań)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Mieszkańcy poszczególnych jednostek urbanistycznych wskazywali na różne problemy jako te szczególnie dotkliwe w okolicy miejsca ich zamieszkania. We wszystkich jednostkach, w których liczebność ankietowanych gospodarstw domowych wyniosła powyżej 10 najbardziej dotkliwym problemem jest brak miejsc spędzania czasu wolnego. W stosunku do odpowiedzi ogółem, w kliku

obszarach na wyższym miejscu pojawiają się inne problemy, które są zdaniem mieszkańców bardziej dotkliwe (Tabela 14).

Tabela 14. Problemy, które są szczególnie dotkliwe w okolicy miejsca zamieszkania w poszczególnych jednostkach urbanistycznych* (pierwszych 5 najczęściej wskazywanych problemów)

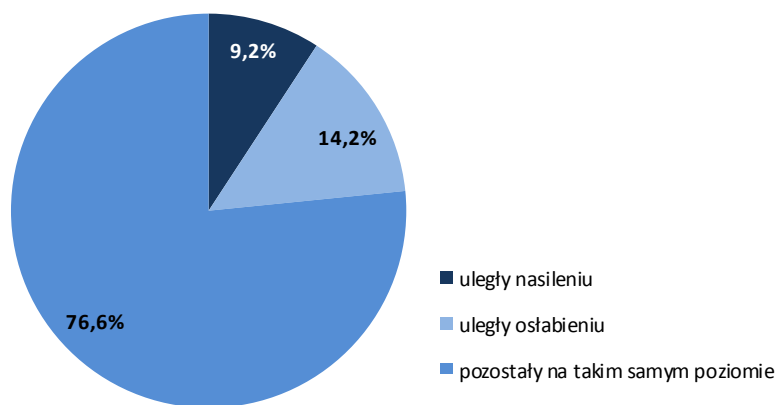
nr	1	2	3	4	5
2	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	inne	bezrobocie	nie ma żadnych poważniejszych problemów
3	brak miejsc spędzania czasu wolnego	nie ma żadnych poważniejszych problemów	bezrobocie	alkoholizm	niski poziom bezpieczeństwa
4	brak miejsc spędzania czasu wolnego	nie ma żadnych poważniejszych problemów	alkoholizm	bezrobocie	niski poziom bezpieczeństwa
5	brak miejsc spędzania czasu wolnego	niski poziom bezpieczeństwa	problemy wychowawcze z dziećmi i / lub młodzieżą	inne	–
6	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	niski poziom bezpieczeństwa	nie ma żadnych poważniejszych problemów	zły stan techniczny budynków
9	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	nie ma żadnych poważniejszych problemów	inne	bezrobocie
10	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	niski poziom bezpieczeństwa	problemy wychowawcze z dziećmi i / lub młodzieżą	bezrobocie
11	brak miejsc spędzania czasu wolnego	problemy wychowawcze z dziećmi i / lub młodzieżą	niski poziom bezpieczeństwa	nie ma żadnych poważniejszych problemów	alkoholizm
12	brak miejsc spędzania czasu wolnego	nie ma żadnych poważniejszych problemów	zły stan techniczny budynków	bezrobocie	alkoholizm
15	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	niski poziom bezpieczeństwa	zły stan techniczny budynków	bezrobocie
20	brak miejsc spędzania czasu wolnego	niski poziom bezpieczeństwa	zły stan infrastruktury technicznej	inne	nie ma żadnych poważniejszych problemów
21	brak miejsc spędzania czasu wolnego	alkoholizm	niski poziom bezpieczeństwa	bezrobocie	zły stan infrastruktury technicznej

*w tabeli uwzględniono jedynie te jednostki urbanistyczne, dla których liczebność ankiet wyniosła powyżej 10 ankiet.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość gospodarstw domowych zapytanych o to, czy w ciągu ostatnich pięciu lat problemy dotyczące okolicy ich miejsca zamieszkania uległy nasileniu, czy też osłabieniu, uznała, że w tej kwestii nie zaszły żadne istotne zmiany (Wykres 12). Mieszkańcy nie zauważyli również, by w jakimś obszarze miasta problemy istotnie uległy nasileniu. Stosunkowo duży odsetek mieszkańców centrum miasta zwrócił natomiast uwagę na to, że problemy w tym obszarze uległy osłabieniu (w obszarze 6 taki pogląd podzielało 20% jego mieszkańców).

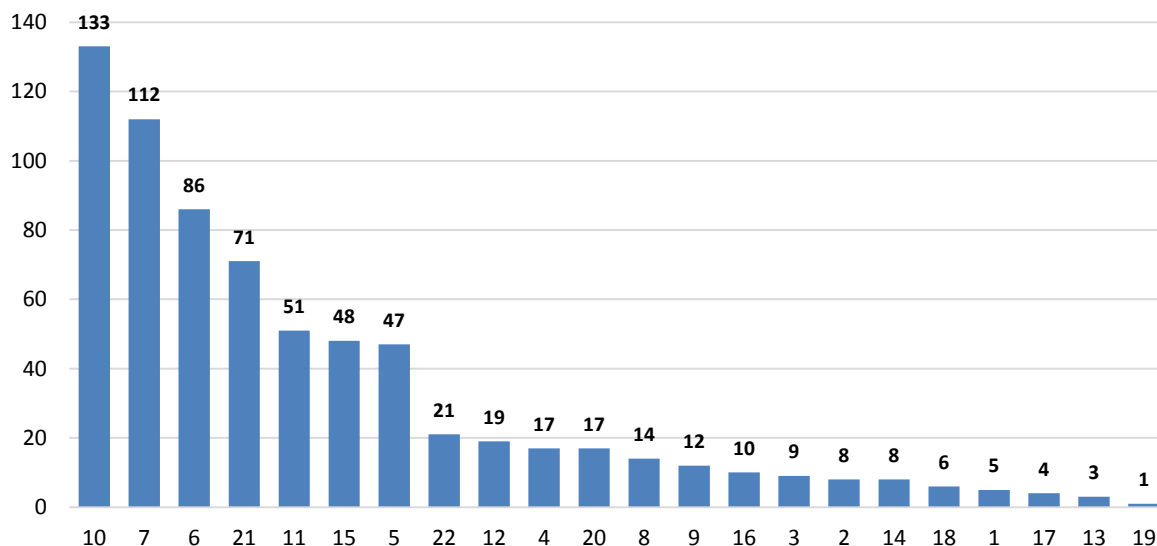
Wykres 12. W ciągu ostatnich pięciu lat problemy dotyczące okolicę miejsca zamieszkania... (N=787)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

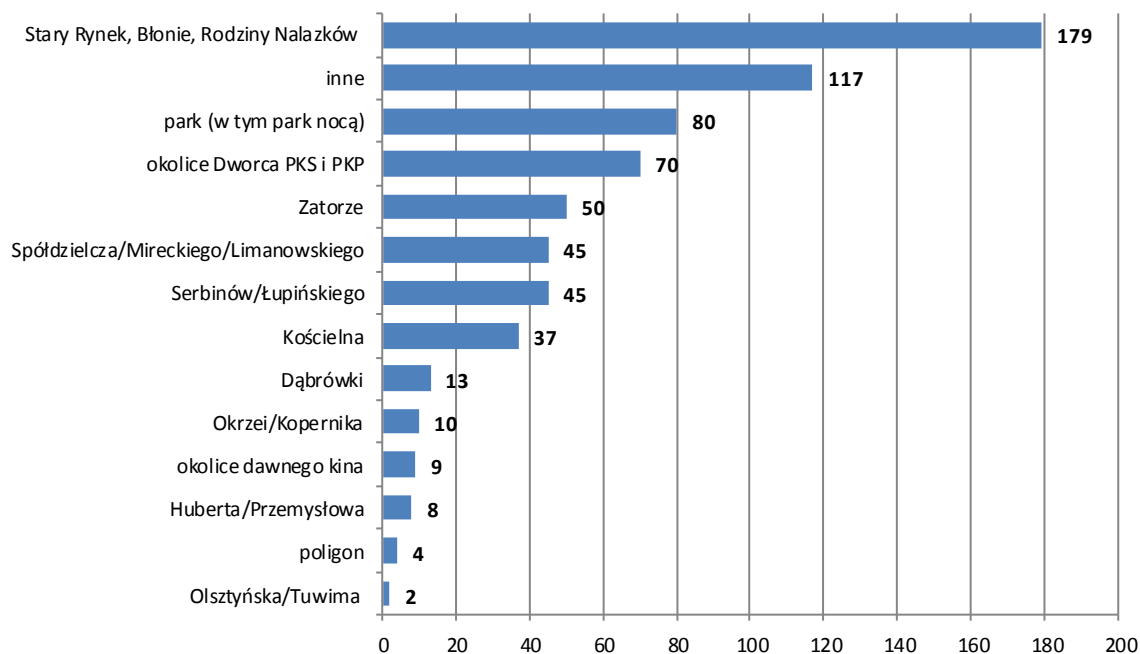
Mieszkańcy poproszeni o wskazanie najbardziej problematycznych miejsc w mieście wskazywali na obszary: 10 (133 wskazania), 7 (112 wskazań), 6 (86 wskazań), 21, 11 i 5 (Wykres 13). Do obszarów, wskazywanych najrzadziej jako problematyczne należały jednostki peryferyjne: 19, 13, 17 i 1.

Wykres 13. Obszary najbardziej problematyczne w mieście (N=597, liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Wykres 14. Miejsca, które cieszą się najgorszą opinią w mieście (N=426, liczba wskazań)

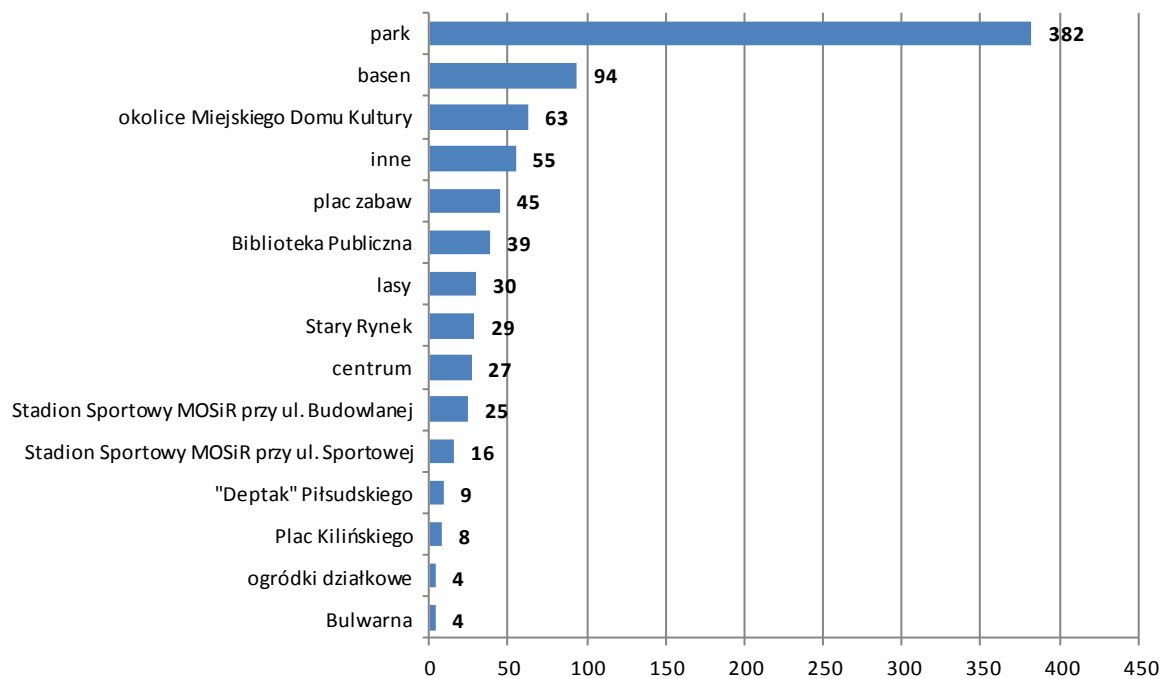

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Mieszkańcy poproszeni o wskazanie konkretnych miejsc, które ich zdaniem cieszą się najgorszą opinią w mieście, najczęściej wymieniali Plac Stary Rynek, a także dwie ulice: Błonie i Rodziny Nalazków. Złą opinią cieszy się też Park Dernałowiczów oraz okolice Dworca PKS i PKP (Wykres 14). Park okazał się miejscem o największym potencjale, ponieważ przypadła mu w udziale największa liczba wskazań w pytaniu o ulubione miejsce (

Wykres 15).

Wykres 15. Ulubione miejsce w mieście (N=484, liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

3. INNE NEGATYWNE ZJAWISKA

3.1. GOSPODARCZE

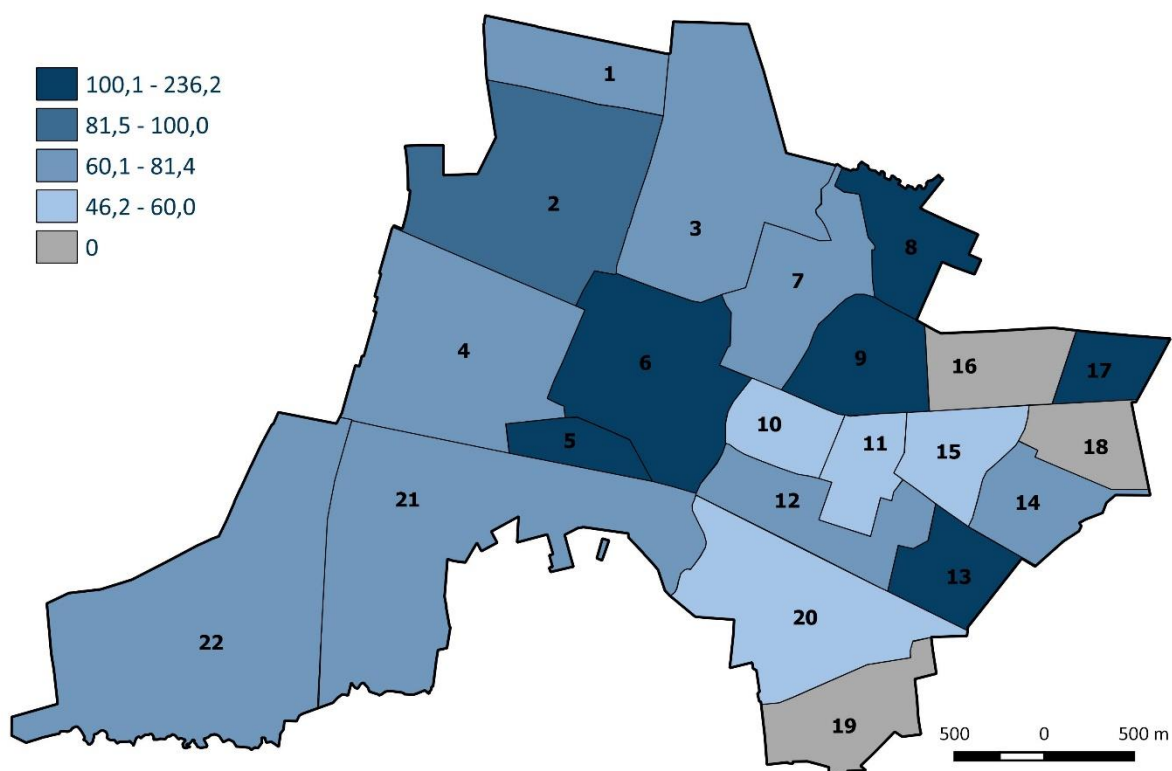
Stan kryzysowy w danej jednostce może wynikać również z koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Niski poziom przedsiębiorczości, w powiązaniu z wysokim poziomem bezrobocia wpływa na sytuację materialną mieszkańców danego obszaru, a w dalszej konsekwencji na poziom rozwoju jednostki terytorialnej.

Na potrzeby niniejszej diagnozy, zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji*, przyjęto, że wskaźnikami opisującymi sferę gospodarczą są: poziom przedsiębiorczości oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Poziom przedsiębiorczości zwykle jest mierzony w dwóch wymiarach:

- ❖ biernym – liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON przypadających na 1000 mieszkańców,
- ❖ aktywnym – liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców.

Z uwagi na cel niniejszej diagnozy przygotowywanej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru do rewitalizacji w mieście Mińsk Mazowiecki przyjęto, że analizą objęte zostaną jedynie działalności gospodarcze osób fizycznych. Przedsiębiorczość jest cechą przynależną każdemu człowiekowi, lecz w różnym stopniu rozwiniętą, często również w różnym stopniu ograniczaną czynnikami zewnętrznymi. Uwzględnianie w analizach jedynie jednoosobowych działalności gospodarczych w największym stopniu oddaje to czy mieszkańcy biorą sprawy w swoje ręce i chętnie podejmują się prowadzenia własnych biznesów czy też nie. Zgodnie z powyższym przyjęto dwa wskaźniki opisujące poziom przedsiębiorczości w Mińsku Mazowieckim oraz jego poszczególnych jednostkach urbanistycznych: liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne ogółem oraz liczba nowo zarejestrowanych (w latach 2013-2015) działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Pierwszy wskaźnik w 2015 roku przyjął dla miasta wartość 81,5. W różnych jednostkach urbanistycznych mieszkańcy wykazują się jednak różnym poziomem aktywności ekonomicznej (Mapa 23). Do obszarów, w których poziom przedsiębiorczości jest najniższy należą jednostki nr: 15, 20, 10 i 11.

Mapa 23. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w 2015 roku

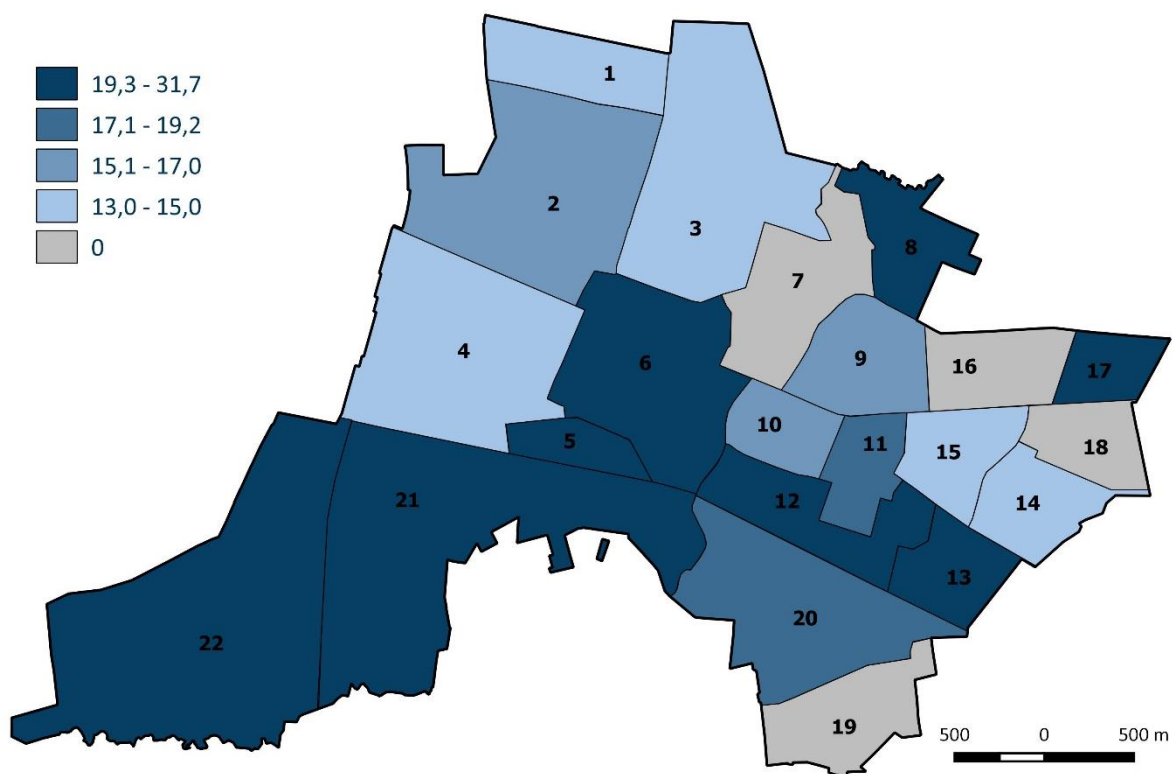
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych z CEIDG).

Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych wykazuje również bardzo duże zróżnicowanie przestrzenne. Najwięcej nowych firm (powstałych w latach 2013-2015) założonych zostało w obszarach centralnych miasta (jednostki nr 6 i 10), na co wpływ ma przede wszystkim usługowy charakter tych jednostek i dostępność lokali na wynajem (Mapa 25). Z kolei najmniej nowych firm w relacji do liczby mieszkańców w ostatnich trzech latach powstało w jednostkach nr: 15, 1, 3, 4 i 14 (

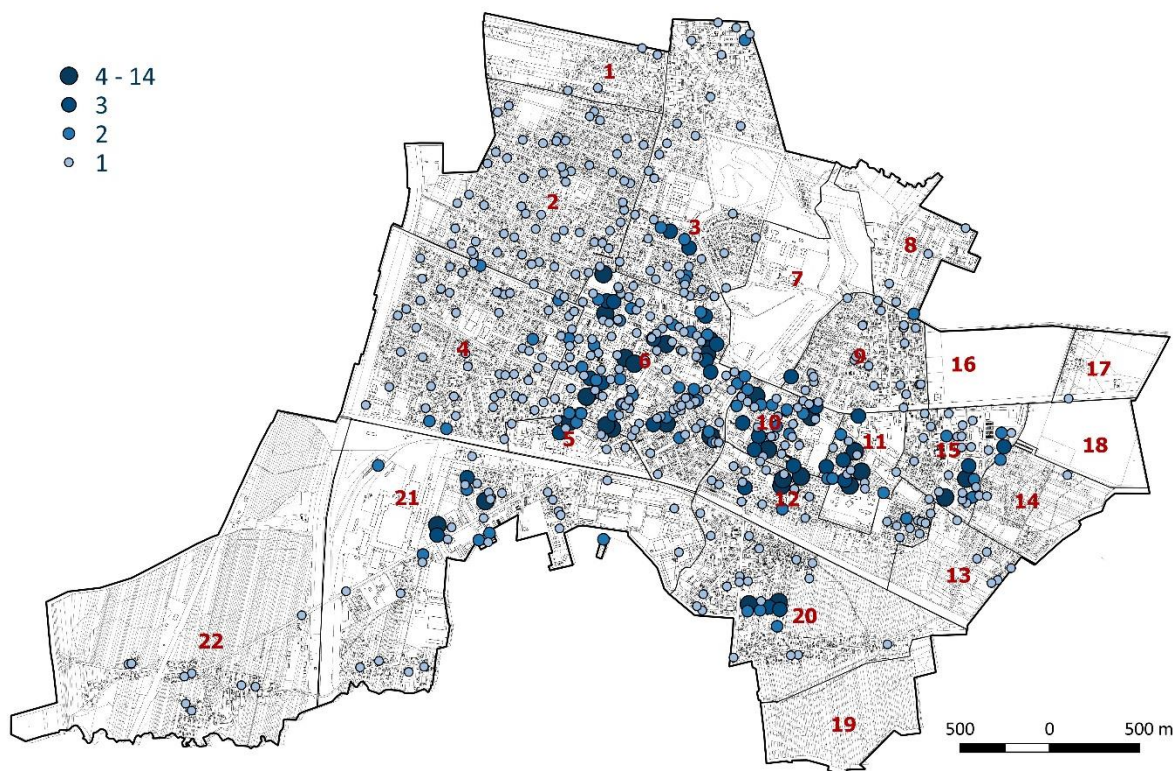
Mapa 24).

Osobnym zagadnieniem pozostaje kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Wskaźnikiem pokazującym jak sobie radzą rodzime przedsiębiorstwa może być liczba wniosków o umorzenie podatku od nieruchomości złożonych do Urzędu Miasta. W Mińsku Mazowieckim liczba ta jest jednak bardzo niska (w sumie 25 wniosków złożonych w latach 2011-2015), co z jednej strony napawa optymizmem, ale z drugiej nie pozwala na wyciąganie generalnych wniosków. By rzetelnie ocenić kondycję lokalnego biznesu niezbędne jest przeprowadzenie pogłębionych badań z przedsiębiorcami.

Mapa 24. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

Mapa 25. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

3.2. PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

Zadaniem tej części diagnozy jest analiza i zobrazowanie problemów przestrzenno-funkcjonalnych, a więc odpowiedź na pytanie, w których częściach miasta ramy przestrzenne są niewystarczająco dobrze zorganizowane dla funkcjonujących w nim osób. Jakość przestrzeni ma decydujące znaczenie zarówno w dużej skali: dla rozwoju społecznego, gospodarczego i ekonomicznego miasta, jak i w skali jednostki: na poziomie dzielnicy, sąsiedztwa, kontaktu między osobami.

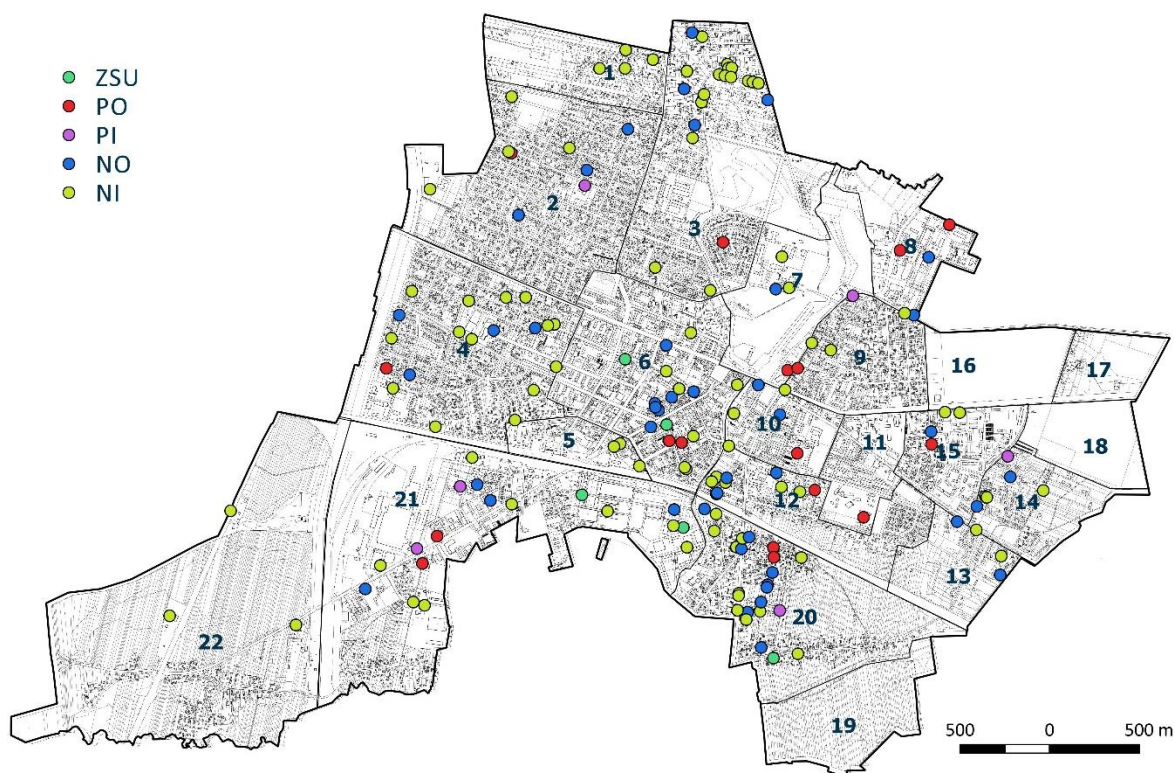
Badania przestrzenno-funkcjonalne wykonano za pomocą analiz takich elementów, które mają znaczący wpływ na jakość przestrzeni i które jednocześnie odpowiadają definicji zawartej w *Ustawie o rewitalizacji*. W tym celu wskaźniki do badań dobrano tak, żeby w jak najlepszy sposób zobrazować „niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niską jakość terenów publicznych”.

Aktywność inwestycyjna

W celu zlokalizowania obszarów o zwiększonej aktywności inwestycyjnej, a jednocześnie takich, które cieszą się mniejszym zainteresowaniem inwestorów, przeprowadzono badanie dotyczące wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę. Do wykonania badania posłużono się raportem z wykazem spraw, które wpłynęły do Starostwa Powiatowego i Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Mińsku Mazowieckim w 2015 roku. W celu zobrazowania tendencji inwestycyjnych dokonano następującego podziału wnioskowanych inwestycji:

- ❖ nowe obiekty budowlane [NO];
- ❖ nowa infrastruktura techniczna [NI];
- ❖ przebudowa obiektów budowlanych [PO];
- ❖ przebudowa infrastruktury technicznej [PI];
- ❖ zmiana sposobu użytkowania obiektu lub lokalu [ZSU];

Mapa 26. Liczba wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w roku 2015

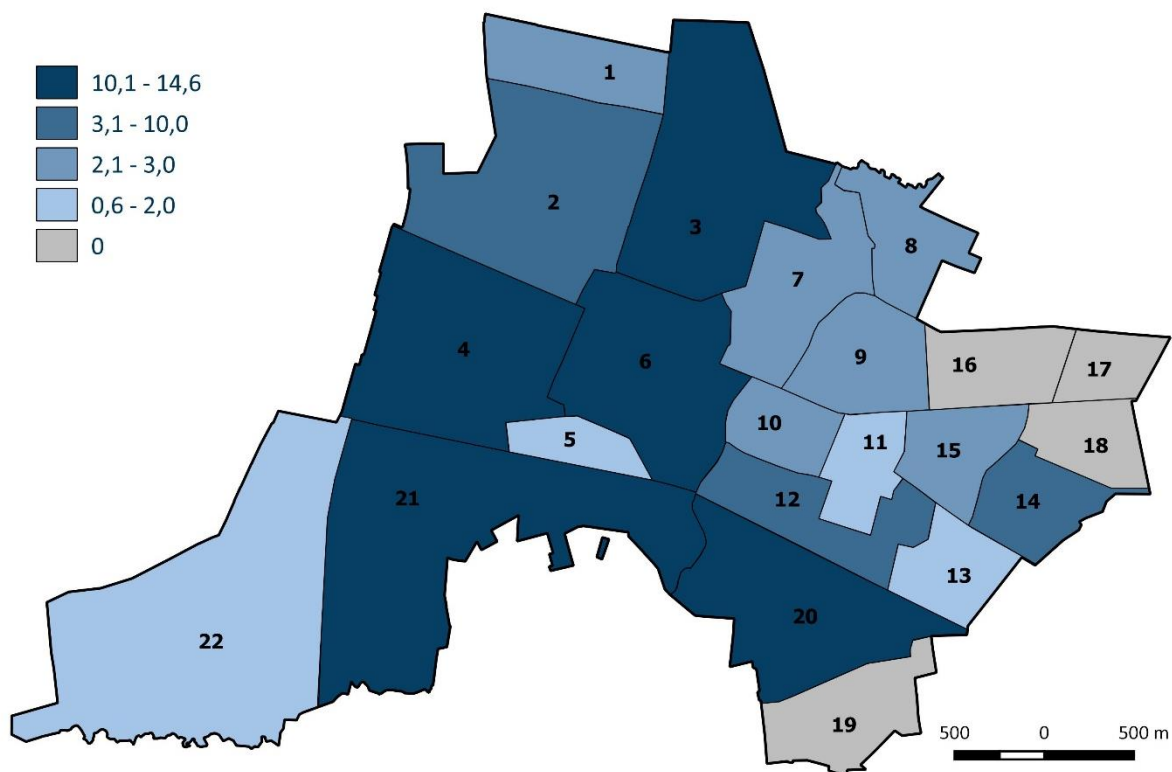

W przypadku infrastruktury liniowej (sieciowej) oznaczono punkt docelowy, lub ew. środkowy odcinek inwestycji.

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Mińsku Mazowieckim).

Mapa 27. Udział procentowy wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w danej jednostce

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Mińsku Mazowieckim).

Wyniki badania wskazują na tereny, znajdujące się w jednostce 3, 4, 6, 20, i 21 ciesząc się największym zainteresowaniem inwestorów. Jednocześnie obserwuje się znacznie mniejszą ilość działań inwestycyjnych w jednostce **5, 11 i 13**. Żadnych działań inwestycyjnych nie odnotowano na obszarach 16, 17, 18 i 19. O ile obszar 16 to teren funkcjonującej jednostki wojskowej, gdzie wprowadzanie nowej zabudowy jest ograniczone potrzebami funkcjonowania tej instytucji, to jednostki **17, 18 i 19** wydają się być zupełnie pomijane, jeśli chodzi o rozwój miasta. Stanowi to duży problem w przypadku, kiedy, tak jak w mieście Mińsk Mazowiecki, brakuje terenów pod realizację nowych inwestycji.

Wypośażenie w infrastrukturę techniczną

Najczęściej podejmowanymi inwestycjami w 2015 roku były te dotyczące budowy nowej infrastruktury technicznej (56,2% badanych inwestycji), doprowadzanej do miejsc, w których mają powstać nowe osiedla. Mimo to są obszary w mieście, na których takie działania nie są podejmowane w ogóle.

Na podstawie zapisu w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego, tereny o zerowym stopniu zainwestowania, takie jak tereny dawnego poligonu (jednostka nr 18), po wycofaniu usług specjalnych, będą mogły być wykorzystane pod mieszkalnictwo wielorodzinne i usługi nieuciążliwe. Podobnie rzecz ma się w niezamieszkałej Anielinie Dużej (jednostka nr 19), gdzie Miejskowy Plan ZP dopuszcza m.in. zabudowę jednorodzinną. Tymczasem brak jakichkolwiek działań, powodujących możliwość wprowadzenia tam zabudowy (dotyczy to nie tylko tzw. mediów, ale również sieci drogowej, która została omówiona w kolejnym punkcie) powoduje, że obszary są wykluczone z życia miasta. Potwierdza to dokument przygotowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim, który informuje o obszarach wymagających inwestycji w zakresie wykonania nowej infrastruktury (urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne). Obszary przedstawione przez PWiK odpowiadają całym jednostkom funkcjonalnym nr **18 i 19** oraz części jednostek nr **12, 17, 20 i 22**. Taki stan rzeczy jest niewątpliwie przejawem niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru.

Stan techniczny dróg publicznych

Dokonując oceny stanu technicznego dróg publicznych, oparto się na zestawieniu ulic i chodników w mieście, zawierającym wykaz długości ulic, ich klasę, stan techniczny, funkcję i sposób utwardzenia.

Do oceny stanu technicznego dróg publicznych użyto następującego podziału:

- ❖ droga gruntowa wymagająca utwardzenia;
- ❖ droga utwardzona, wymagająca kompleksowego remontu;
- ❖ droga utwardzona, wymagająca drobnego remontu;
- ❖ droga utwardzona w stanie dobrym;

Zestawienie pokazuje, że najgorsza sytuacja, jeśli chodzi o infrastrukturę drogową, występuje na obrzeżach miasta. W jednostkach **1 i 14** ponad 60% dróg stanowią drogi gruntowe i wymagają utwardzenia. W jednostkach **8, 20 i 22** ponad 50% powierzchni dróg wymaga napraw, kompleksowego remontu bądź utwardzenia.

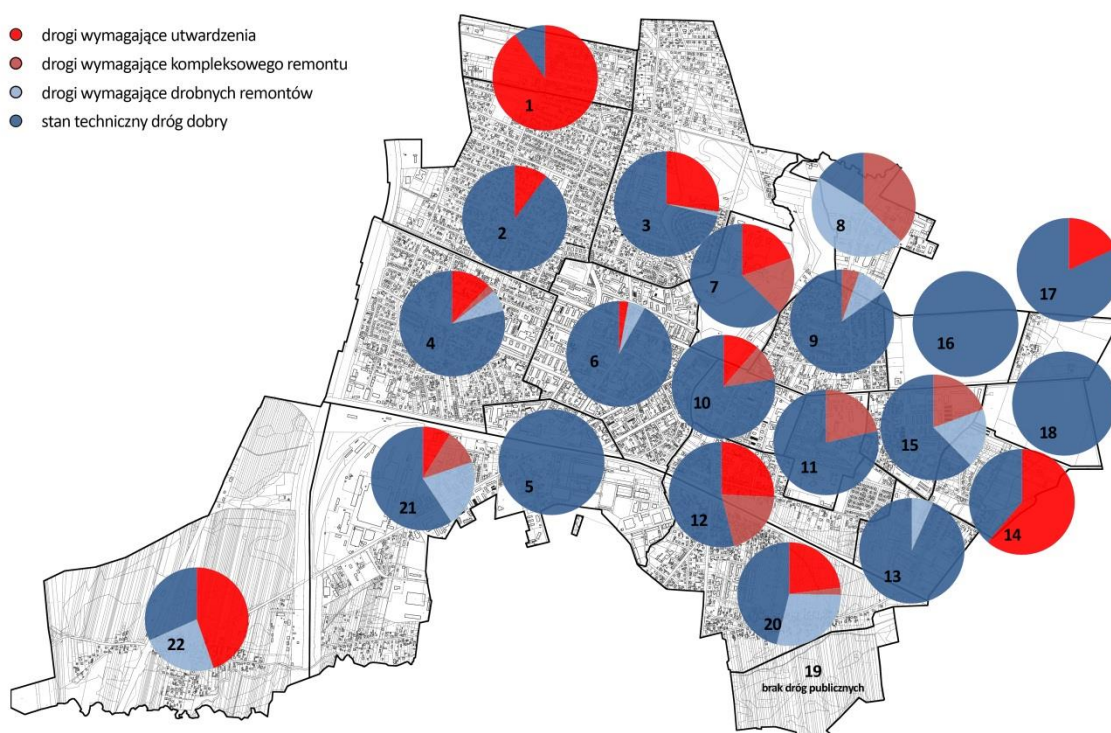
Badaniu podlegały drogi publiczne. Nie można jednak pominąć obszarów, na których takie drogi w ogóle nie występują, albo jest ich bardzo niewiele. Do takich obszarów należy zaliczyć jednostkę nr **18** i **19** oraz część jednostki nr **22**. 18 i 19 są to jednostki prawa niezamieszkałe, ale przeznaczone w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego, a także w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego pod zabudowę. Dokładnie na tych samych obszarach, z wyjątkiem obszaru nr 19, w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego nakazuje się budowę dodatkowych dróg.

Tabela 15. Udział procentowy dróg, w zależności od ich stanu technicznego, w stosunku do całkowitej długości dróg w danej jednostce urbanistycznej

nr	STAN TECHNICZNY DRÓG PUBLICZNYCH [m]								SUMA DŁUGOŚCI DRÓG W JEDNOSTCE [m]
	Wymagające utwardzenia	% w stosunku do dróg w danej jednostce	Do kompleksowego remontu	% w stosunku do dróg w danej jednostce	Wymagające drobnych remontów	% w stosunku do dróg w danej jednostce	Stan techniczny dobry	% w stosunku do dróg w danej jednostce	
1	3290	90	0	0	0	0	352	10	3642
2	1722	10	0	0	0	0	15082	90	16804
3	3637	27	0	0	183	1	9458	71	13278
4	1542	12	280	2	837	7	9981	79	12640
5	0	0	0	0	0	0	2626	100	2626
6	314	3	0	0	565	5	9940	92	10819
7	420	20	386	18	0	0	1346	63	2152
8	0	0	606	37	757	47	264	16	1627
9	0	0	336	5	601	10	5212	85	6149
10	361	11	355	11	0	0	2453	77	3169
11	0	0	458	21	0	0	1673	79	2131
12	0	0	0	0	223	7	3125	93	3348
13	727	26	574	20	0	0	1518	54	2819
14	1601	61	0	0	0	0	1016	39	2617
15	0	0	489	19	458	18	1574	62	2521
16	0	0	0	0	0	0	743	100	743
17	409	18	0	0	0	0	1844	82	2253
18	0	0	0	0	0	0	600	100	600
19	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	1293	23	122	2	1610	29	2585	46	5610
21	649	9	816	11	1544	21	4385	59	7394
22	1914	45	0	0	1014	24	1356	32	4284

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, Zarządu Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Mapa 28. Ocena stanu technicznego dróg w poszczególnych obszarach

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, Zarządu Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Poziom obsługi komunikacji zbiorowej

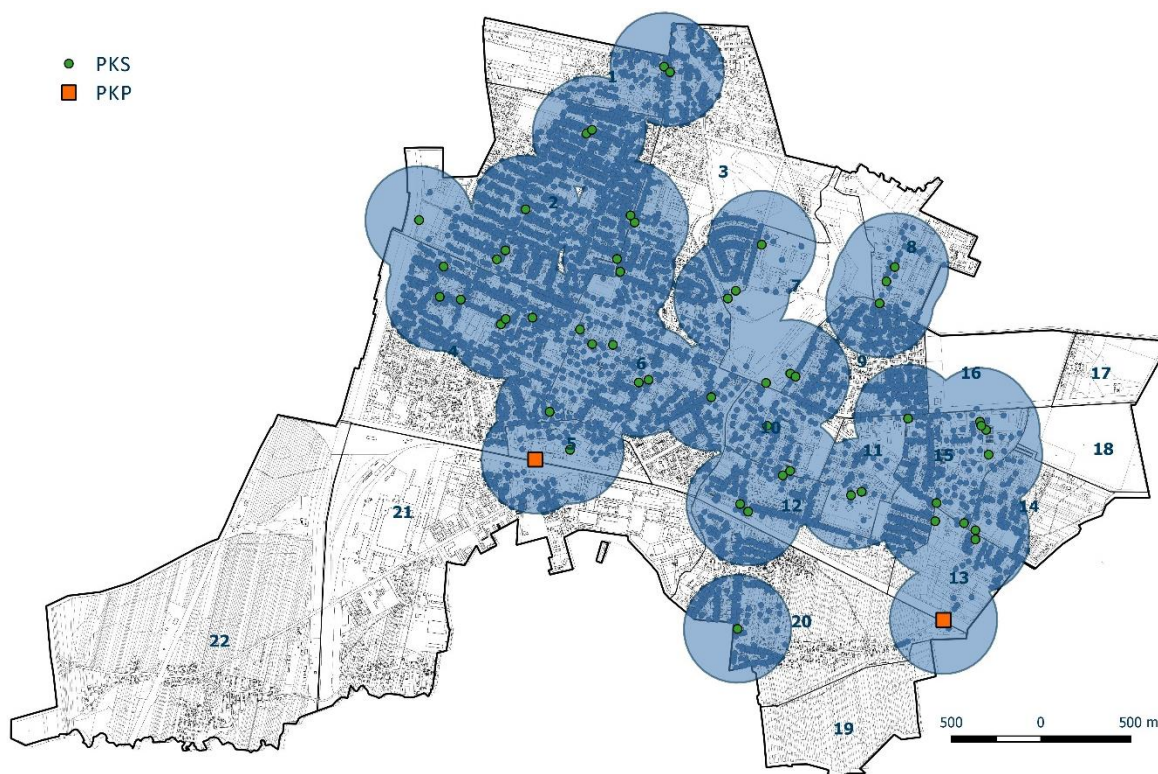
W mieście Mińsk Mazowiecki nie istnieje publiczny transport zbiorowy zarządzany przez miasto. Transport ten obsługują prywatni przewoźnicy, którzy jeżdżą także poza jego teren, głównie do Warszawy oraz do miast i wsi powiatu mińskiego. Na terenie miasta istnieje tylko kilka tras kursowania autobusów. Trasy te obejmują możliwie dużą ilość przystanków. W wyniku tego, aby dostać się z jednej strony miasta na drugą, potrzeba czasem nawet ponad pół godziny. Dodatkowo autobusy nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych, osób podróżujących z wózkami dziecięcymi czy rowerami. W wyniku tego transport autobusowy rzadko kiedy wykorzystywany jest do przemieszczania się na terenie miasta. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku osób, które chcą wybrać się dalej, głównie do Warszawy. Poza połączeniem kolejowym i samochodowym to najczęściej wybierana forma dojazdu do stolicy, przede wszystkim przez osoby tam pracujące. Mińsk Mazowiecki zaliczany jest do miast stanowiących tzw. „sypialnię Warszawy”. Stąd dogodny dostęp do przystanków komunikacji autobusowej jest tak ważny.

W myśl teorii, którą przedstawił Leon Krier w swoim dziele „The City Within The City” (1977), dostęp do takich usług, jak najbliższy przystanek komunikacji zbiorowej, powinien wynosić nie więcej niż 5 minut marszu, co przekłada się na dystans ok. 300 m.

Na potrzeby zbadania dostępności komunikacji zbiorowej dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki, naniesiono na mapę sieć przystanków i wokół nich wyznaczono okręgi o promieniu 300 m, które informują o terenach posiadających dogodny dostęp do przystanków. W rezultacie

wykazano, na których terenach sieć komunikacji zbiorowej jest niedostateczna i jakiej liczby osób dotyczy ten problem.

Mapa 29. Dostępność komunikacji zbiorowej (zasięgi 300 m)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej).

Największy problem, związany z brakiem dogodnego dostępu do sieci komunikacji zbiorowej, obserwuje się w jednostkach na południe od torów kolejowych, a mianowicie **20, 21 i 22**, w których zdecydowana część obszaru pozostaje zupełnie nieobsłużona. W pozostałej części miasta problem ten występuje głównie na obrzeżach miasta, w dużej części jednostek **1, 3, 4, 17**. Jednostki 18 i 19 są obszarami niezamieszkałymi, na których dostęp do komunikacji zbiorowej stanie się niezbędny z chwilą powstania tam zabudowy.

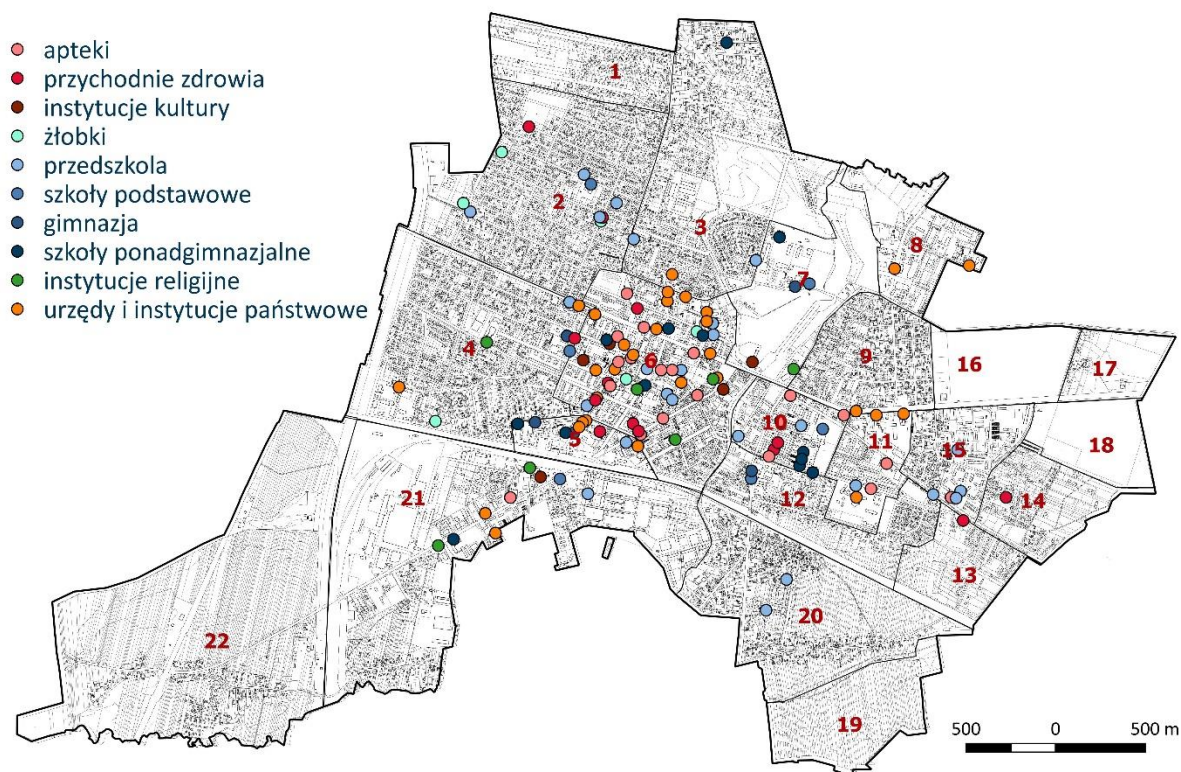
Dostęp do podstawowych usług

Analizując dostępność podstawowych usług uwzględniono:

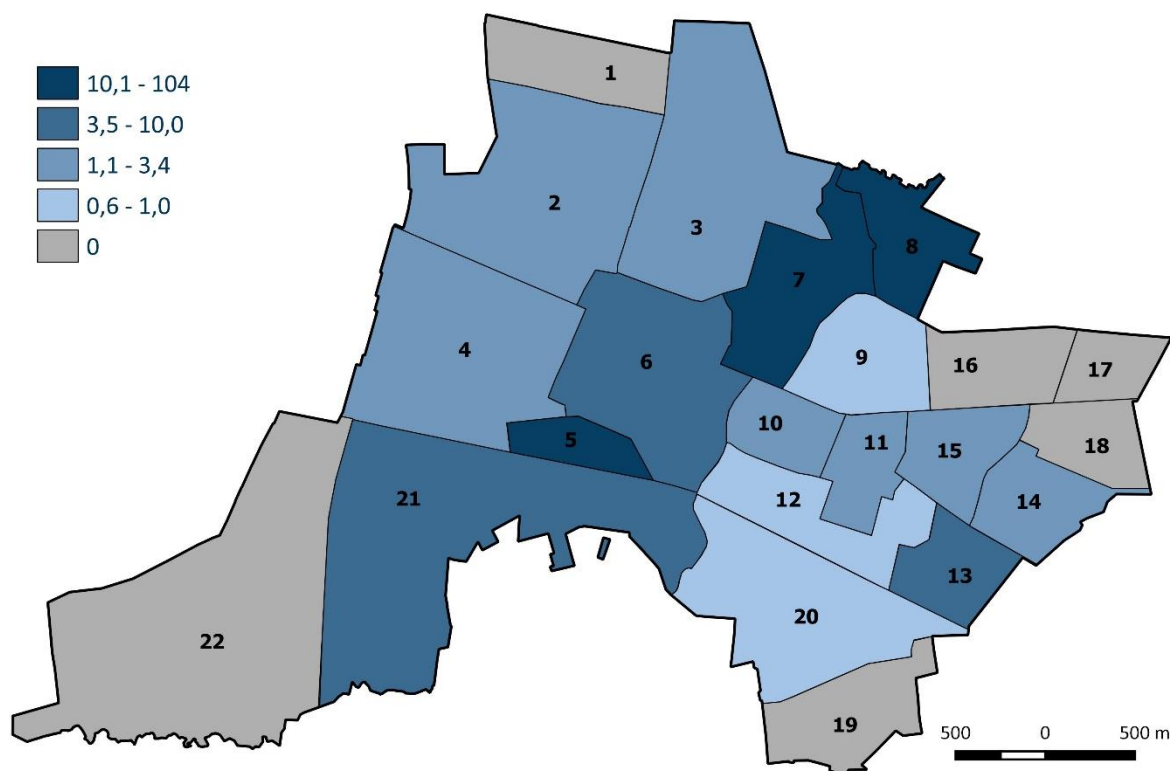
- ❖ usługi zdrowia;
- ❖ usługi edukacji;
- ❖ usługi kultury, w tym kultu;
- ❖ usługi administracji.

Obliczono wskaźnik wyżej wymienionych usług na 1000 mieszkańców w danym obszarze. Zrezygnowano z badania dostępności do sieci handlowej, gdyż jest to najbardziej rozbudowana sieć usług w mieście i swoim zasięgiem obejmuje wszystkie zamieszkałe obszary. Z badania wynika, że im dalej od jednostki centralnej miasta, tym dostęp do podstawowych usług jest gorszy. Obszary zamieszkałe, nieposiadające instytucji zdrowia, edukacji, kultury i administracji, to obszary znajdujące się na obrzeżach miasta, mieszczące się w jednostkach **1, 17 i 22**. Niewielką liczbę usług w stosunku

Mapa 30. Dostępność aptek, przychodni zdrowia, instytucji kultury, żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, instytucji religijnych oraz urzędów i instytucji państwowych w poszczególnych obszarach

Mapa 31. Dostępność usług zdrowia, edukacji, kultury i administracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

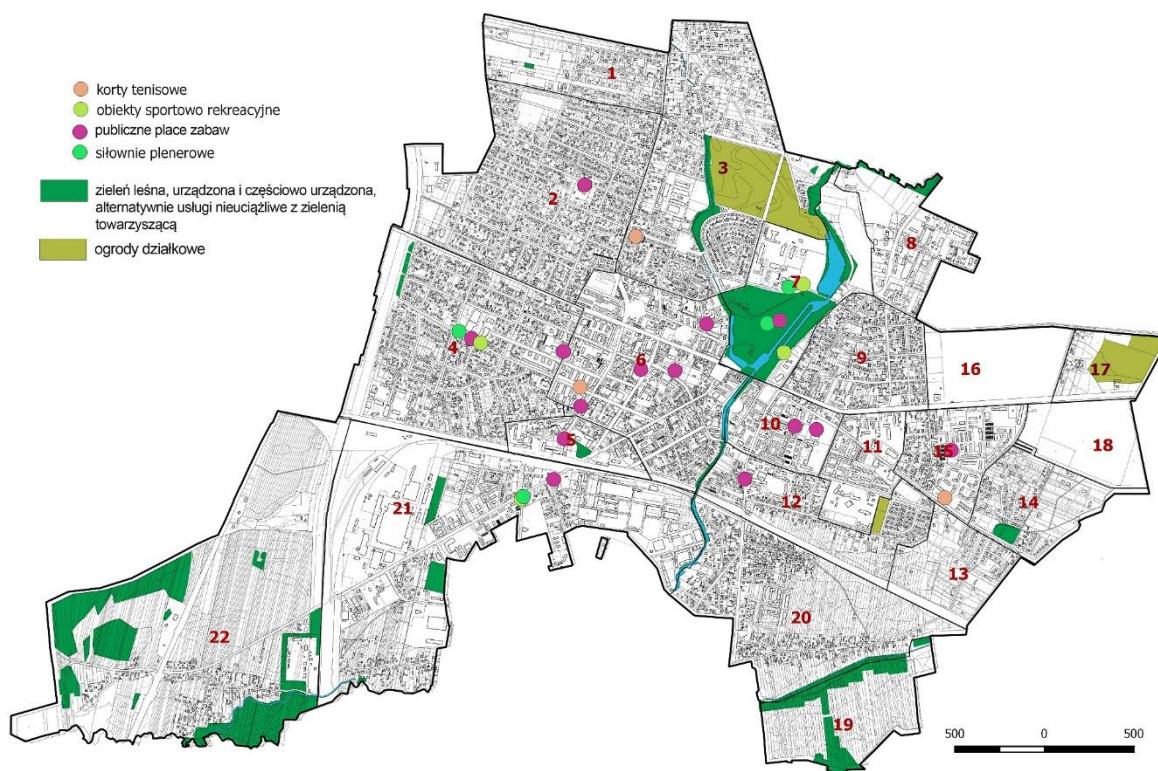
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Promocji, Kultury i Sportu, Zespołu ds. Oświaty)

Dostępność terenów rekreacyjnych

Ważnym czynnikiem, wpływającym na jakość życia w mieście jest, obok dostępności do podstawowych usług, bliskość terenów służących rekreacji i odpoczynku.

Najważniejszym miejscem sportu i rekreacji w mieście jest niewątpliwie park miejski, pokrywający większość jednostki numer 7. Korzysta z niego znaczna część mieszkańców miasta i okolic. Należy podkreślić, że jest to obszar najczęściej wskazywany w ankietach jako ulubione miejsce w mieście. Jednocześnie mieszkańcy tej jednostki, jak również mieszkańcy jednostek sąsiadujących, nie podzielają tego zdania. Powodem tej rozbieżności może być inne postrzeganie parku w ciągu dnia, a inne nocą, czego potwierdzeniem jest wynik pytania ankietowego nr 14, w którym mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie miejsca, które cieszy się najgorszą opinią w mieście. W odpowiedziach park (w tym park nocą) wymieniano na trzecim miejscu.

Tabela 16 przedstawia wykaz terenów publicznych, ogólnodostępnych, służących rekreacji. Brak takich terenów odnotowuje się w jednostkach zamieszkałych nr **1, 8, 9, 11 i 13**. Sami mieszkańcy także oceniają te jednostki negatywnie. Jednak, zdaniem mieszkańców, najgorsza oferta pod względem możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież dotyczy jednostek urbanistycznych nr **2, 5, 20 i 21**. Szczególnie zaskakująca może wydawać się negatywna opinia na temat obszaru nr 21, który sąsiaduje z Mińskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, zawierającym obszerne połacie lasów, a dodatkowo, na terenie którego znajduje się Stadion Sportowy MOSiR z boiskami do piłki nożnej i siatkówki plażowej, bieżnią lekkoatletyczną i kortami tenisowymi, siłownia plenerowa, publiczny plac zabaw oraz przysiedlowe place zabaw na osiedlach otwartych.

Mapa 32. Lokalizacja terenów rekreacyjnych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Promocji, Kultury i Sportu).

Tabela 16. Liczba terenów służących rekreacji w danej jednostce urbanistycznej

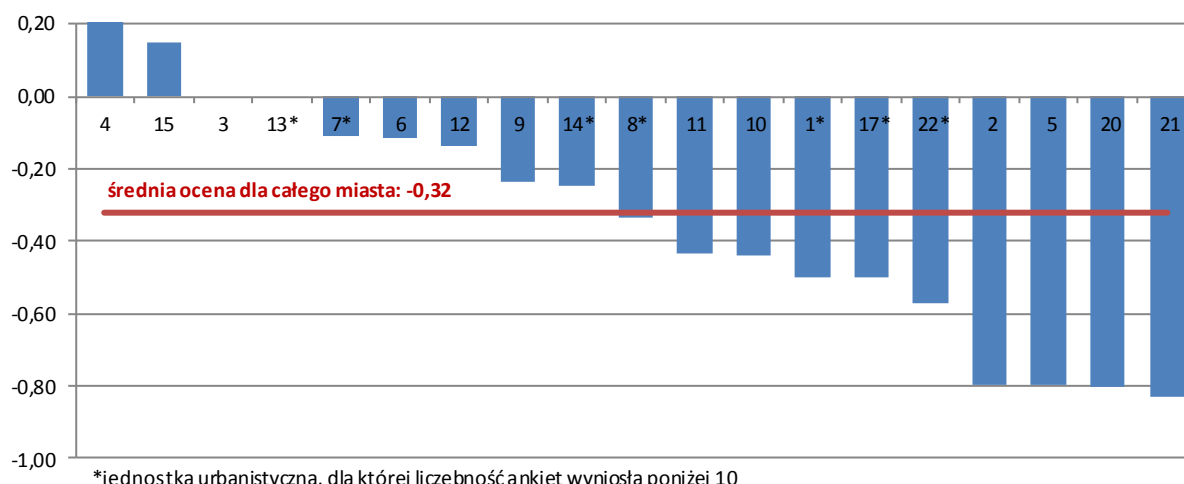
NUMER JEDNOSTKI	TERENY SŁUŻĄCE REKREACJI						SUMA TERENÓW W JEDNOSTCE
	Korty tenisowe	Obiekty sportowo - rekreacyjne	Publiczne Place zabaw	Siłownie plenerowe	Większe skupiska zieleni miejskiej i leśnej	Ogrody działkowe	
1	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	1	0	0	0	1
3	1	0	0	0	1	1	3
4	0	1	2	1	0	0	4
5	0	0	1	1	1	0	3
6	1	0	4	0	1	0	6
7	0	2	1	2	1	0	6
8	0	0	0	0	0	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	2	0	1	0	3
11	0	0	0	0	0	0	0
12	0	0	1	0	1	1	3
13	0	0	0	0	0	0	0
14	0	0	0	0	1	0	1
15	1	0	1	0	0	0	2
16	0	0	0	0	0	0	0

17	0	0	0	0	0	1	1
18	0	0	0	0	0	0	0
19	0	0	0	0	2	0	2
20	0	0	0	0	1	0	1
21	0	1	1	2	1	0	5
22	0	0	0	0	2	0	2

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie danych Wydziału Promocji, Kultury i Sportu).

Wykres 16. Ocena możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okolicy miejsca zamieszkania (N=546; skala ocen od -2 do 2)

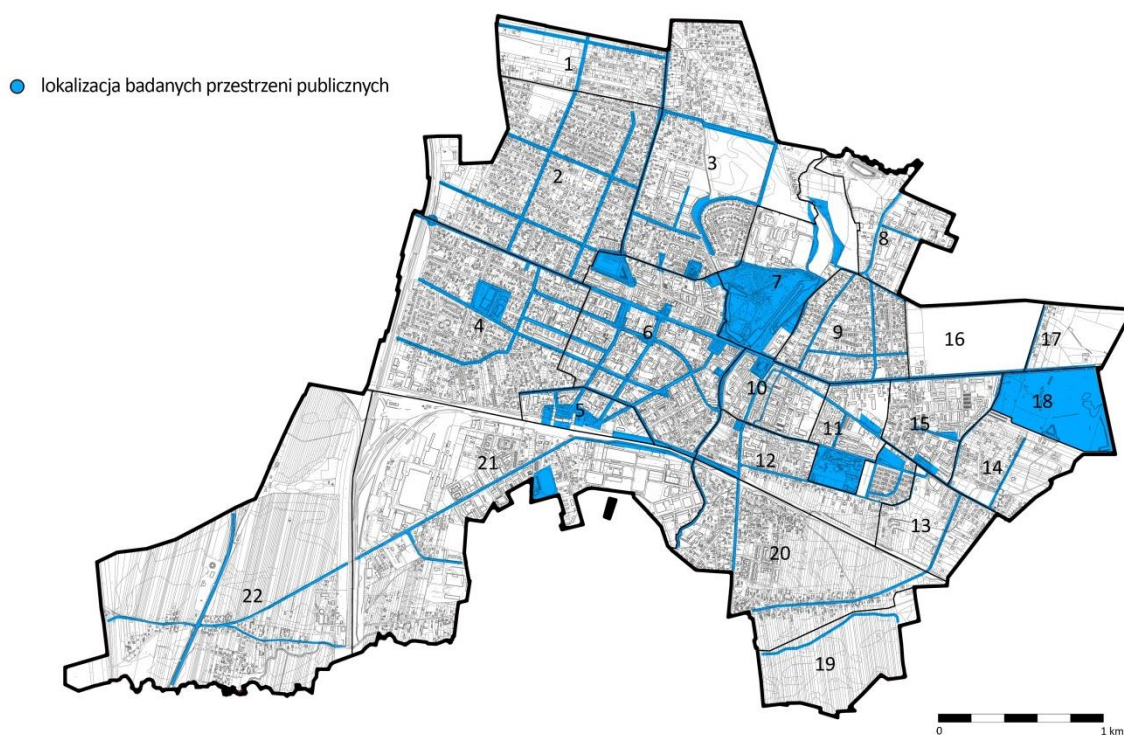

*jednostka urbanistyczna, dla której liczebność ankiet wyniosła poniżej 10

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badania ankietowego).

Waloryzacja najważniejszych przestrzeni publicznych w mieście

Walory estetyczne, przyrodnicze, kulturowe, emocjonalne, a także jakość zagospodarowania przestrzeni są wskaźnikami, samymi w sobie, niewymiernymi. Z drugiej strony ciężko wyobrazić sobie ocenę uwarunkowań przestrzennych z pominięciem tych wartości, które mają największy wpływ na percepcję przestrzeni. Aby dokonać pomiaru wartości tych przestrzeni, wybrano po kilka najważniejszych charakterystycznych dla danej jednostki miejsc. Miejsca te nazwano ogólnie przestrzeniami publicznymi, na potrzeby niniejszego opracowania rozszerzając nieco prawną definicję tego wyrażenia. Wykaz wybranych do badania przestrzeni publicznych, natomiast przyznane punkty zestawiono w Tabeli 17.

Mapa 33. Lokalizacja wybranych przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 17. Wykaz wybranych przestrzeni publicznych.

Numer jednostki	Wybrane przestrzenie publiczne			Suma punktów dla terenu
	Numer porządkowy	Nazwa	Suma punktów	
1	1.1	Ulica Nowy Świat	3	9
	1.2	Ulica Borelowskiego	3	
	1.3	Ulica Boczna	3	
2	2.1.	Ulica Boczna	3	20
	2.2.	Ulica Nowy Świat	2	
	2.3.	Ulica Świętokrzyska	-1	
	2.4.	Ulica Małopolska	3	
	2.5.	Ulica Warszawskie Przedmieście	2	
	2.6.	Teren na skrzyżowaniu ul. Bocznej i ks. Brzóska	4	
	2.7.	Ulica Warszawska (północna strona)	3	
	2.8.	Teren na skrzyżowaniu ulicy Warszawskiej i Stanisławowskiej	4	
3	3.1.	Ulica Boczna	3	18
	3.2.	Ulica Toruńska	-2	
	3.3.	Skwer przy skrzyżowaniu ulic Chełmońskiego i Szczecińskiej	4	
	3.4.	Okolice ulicy Szczecińskiej (na północ od toruńskiej)	-7	
	3.5.	Okolice ulicy Olszyńskiej i Tuwima (odcinek północny)	2	

	3.6.	Pas zieleni przy ulicy Kołowej i Krótkiej	7	
	3.7.	Teren przy ogródkach działkowych przy ul. Jasnej	5	
	3.8.	Ulica Leśna	6	
4	4.1.	Ulica Piękna	5	37
	4.2.	Ulica Wyszyńskiego	2	
	4.3.	Teren wokół Kościoła p.w. Św. Antoniego i Aquaparku MOSiR	15	
	4.4.	Ulica Tartaczna	1	
	4.5.	Ulica Warszawska (południowa strona)	3	
	4.6.	Teren na skrzyżowaniu ulicy Warszawskiej i Wiśniowej	4	
	4.7.	Cmentarz Żołnierzy Radzieckich	1	
	4.8.	Okolice ul. Florencja	6	
5	5.1.	Dworzec PKP - perony	5	12
	5.2.	Parking główny przy dworcu PKS/PKP	1	
	5.3.	Parking boczny przy dworcu PKP	-2	
	5.4.	Skwer przy dworcu PKS pomiędzy ulicami Kościuszki i Kazikowskiego	4	
	5.5.	Teren przy ul. 1 Maja z wieżą ciśnień	2	
	5.6.	Teren przy torach (na wylocie ul. Spółdzielczej)	-6	
	5.7.	Ulica Limanowskiego od ul. Piłsudskiego do torów	3	
	5.8.	Ulica Daszyńskiego (strona południowa)	2	
	5.9.	Ulica Piękna	3	
6	6.1.	Ulica Daszyńskiego (strona północna)	2	87
	6.2.	Ulica Limanowskiego od ul. Piłsudskiego do torów	3	
	6.3.	Teren przy torach (wzdłuż ul. Limanowskiego)	2	
	6.4.	Ulica Warszawska (obie strony)	1	
	6.5.	Skrzyżowanie ulicy Warszawskiej i Kościuszki	0	
	6.6.	Skrzyżowanie ulicy Warszawskiej i Kazikowskiego	-1	
	6.7.	Teren przy Rondzie Hallera i przy fontannie	8	
	6.8.	Skwer Ryszarda Kaczorowskiego	12	
	6.9.	Ulica 3 Maja	8	
	6.10.	Ulica Armii Ludowej	4	
	6.11.	Ulica Kazikowskiego	0	
	6.12.	Ulica Konstytucji 3 Maja	10	
	6.13.	Ulica Mireckiego	-1	
	6.14.	Parking przy ulicy Kościuszki	7	
	6.15.	Ulica Kościuszki	3	
	6.16.	Ulica Okrzei	3	
	6.17.	Ulica Wyszyńskiego	3	
	6.18.	Okolice Ronda na skrzyżowaniu ulic Topolowa i 11 Listopada	2	
	6.19.	Okolice Ronda na skrzyżowaniu ulic Chełmońskiego i 11 Listopada	2	
	6.20.	Teren targu wraz z parkingiem	4	
	6.21.	Ulica Piłsudskiego (odcinek od ul. Wyszyńskiego do torów kolejowych)	-1	
	6.22.	Ulica Piłsudskiego, tzw. Deptak	4	
	6.23.	Skwer na Placu Piaseckiego	7	
	6.24.	Plac Kilińskiego	6	

	6.25.	Ulica Bulwarna (na odcinku północnym)	7	
	6.26.	Ulica Bulwarna (na odcinku południowym)	-3	
	6.27.	Tyły dawnego kina	-3	
	6.28.	Parkowa	-2	
7	7.1.	Park miejski	10	76
	7.2.	Teren wokół Pałacu Dernałowiczów	15	
	7.3.	Plac zabaw w parku miejskim	12	
	7.4.	Teren w rejonie ul. Chełmońskiego i Budowlanej, przylegający do parku wraz z Rondem NSZZ Solidarność	-4	
	7.5.	Teren przyległy do stawu na rzece Srebrnej od cmentarza komunalnego do ul. Kościelnej	5	
	7.6.	Teren przyległy do stawu na rzece Srebrnej od strony stadionu sportowego MOSiR	5	
	7.7.	Stadion sportowy MOSiR	11	
	7.8.	Ulica Budowlana	7	
	7.9.	Teren przy kościele p.w.NNMP	13	
	7.10.	Skwer przy skrzyżowaniu ulic Kościelnej i Ogrodowej	2	
8	8.1.	Ulica Przemysłowa	-1	-5
	8.2.	Ulica Huberta	-4	
9	9.1.	Okolice ulicy Żwirowej	4	4
	9.2.	Ulica Żwirki	0	
	9.3.	Ulica Czarnieckiego, Sobieskiego	2	
	9.4.	Ulica Warszawska	-2	
10	10.1.	Plac Stary Rynek	12	18
	10.2.	Koryto rzeki Srebrnej	3	
	10.3.	Ulica Siennicka	4	
	10.4.	Ulica Błonie i Rodziny Nałazków	3	
	10.5.	Ulica Dąbrówki	-2	
	10.6.	Ulica Warszawska	-2	
11	11.1.	Ulica Warszawska	-2	9
	11.2.	Okolice supermarketów na ul. Dąbrówki	0	
	11.3.	Ulica Dąbrówki	0	
	11.4.	Ulica Cicha	4	
	11.5.	Ulica 1 PLM Warszawa	4	
	11.6.	Szpital	3	
12	12.1.	Plac Lotników Polskich	7	16
	12.2.	Koryto rzeki Srebrnej	6	
	12.3.	Ulica Szpitalna	2	
	12.4.	Okolice Cmentarza Żydowskiego	-1	
	12.5.	Teren przy ulicy 30 lipca	5	
	12.6.	Ulica Dąbrówki	-3	
13	13.1.	Ulica Grzeszaka	7	9
	13.2.	Ulica Dąbrówki	2	
14	14.1.	Ulica Dąbrówki	2	14
	14.2.	Ulica Jaśminowa	2	
	14.3.	Ulica Łupińskiego	1	

15	15.1.	Ulica Łupińskiego	-5	-5
	15.2.	Ulica Sędomska	0	
	15.3.	Ulica Dąbrówki	2	
	15.4.	Ulica Warszawska	-2	
16	16.1.	Ulica Warszawska	-2	-2
17	17.1.	Ulica Warszawska	5	5
	17.2.	Ulica 7 Pułku Ułanów Lubelskich	0	
18	18.1.	Tereny dawnego poligonu	5	3
	18.2.	Ulica Warszawska	2	
19	19.1.	Las na Anielinie Dużej	11	23
	19.2.	Ścieżka polna	5	
20	20.1.	Ulica Siennicka	3	13
	20.2.	Ulica Klonowa	4	
	20.3.	Koryto rzeki Srebrnej	6	
21	21.1.	Koryto rzeki Srebrnej	1	10
	21.2.	Ulica Sosnkowskiego	-2	
	21.3.	Ulica Mrozowska	-3	
	21.4.	Las przy Chochotowskiej	10	
	21.5.	Stadion sportowy MOSiR przy ulicy Sportowej	10	
	21.6.	Okolice ul. Mleczarskiej	-6	
22	22.1.	Ulica Chróścielewskiego	-1	6
	22.2.	Droga Krajowa nr 50	2	
	22.3.	Ulica Smoleńskiego	5	
	22.4.	Ulica Osiedłowa	0	

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych, wyników badania ankietowego oraz danych ZDM Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Wybrane przestrzenie publiczne oceniono wg kategorii i skali, które przedstawia Tabela 18.

Tabela 18. Kategorie i skala oceny wybranych przestrzeni publicznych

Skala oceny	Walory kompozycyjne podłogi urbanistycznej	Stan techniczny drogi/jezdni	Walory kompozycyjne ścian urbanistycznych	Stan techniczny otaczających zabudowy	Stan informacji wizualnej / reklamy	Stan zieleni	Występowanie miejsc odpoczynku	Aktywność społeczna polegająca na celowym przebywaniu w danej przestrzeni
-1	szpecąca, wymagająca działań naprawczych	wymagająca utwardzenia/kompleksowej modernizacji	szpecąca, wymagająca działań naprawczych	wymagające kompleksowej modernizacji	szpecąca, natłok reklam	wymagająca działań naprawczych	brak miejsc odpoczynku	brak aktywności
0	o przeciętnych walorach kompozycyjnych	wymagająca drobnych napraw	o przeciętnych walorach kompozycyjnych	częściowo wymagająca modernizacji	wymagająca uporządkowania	brak zieleni lub zieleni niezorganizowana	ławki/siedziska wymagające napraw i konserwacji	aktywność sporadyczna (rzadko dochodzi do)

							cji	spotkań między użytkownikami przestrzeni)
1	uporządkowana	dobry	uporządkowana	dobry	uporządkowana	uporządkowana i/lub objęta pielęgnacją	zapewnione miejsca odpoczynku	aktywność średnia (dochodzi do częstych spotkań między użytkownikami przestrzeni)
2	o wysokich walorach kompozycyjnych	bardzo dobry	o wysokich walorach kompozycyjnych	bardzo dobry	brak lub harmonijnie wpisująca się w otoczenie	zieleni objęta szczegółowym projektem zagospodarowania i/lub pielęgnacją lub tereny naturalne	organizacja miejsc odpoczynku sprzyjająca relaksowi i nawiązywaniu kontaktów	bardzo duża (wiele osób przebywających jednocześnie)

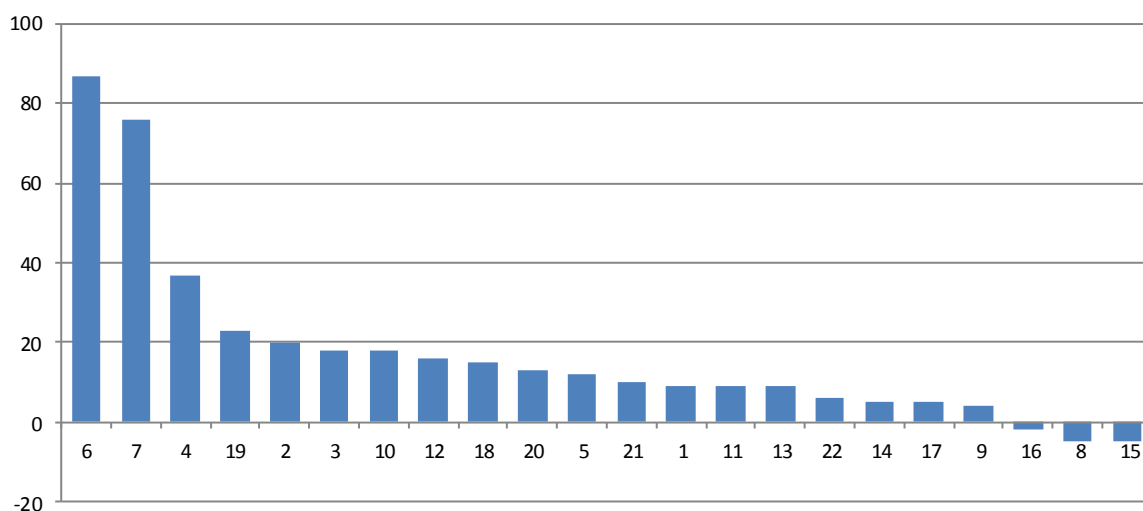
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych, wyników badania ankietowego oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i ZDM Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Najmniejszą liczbę punktów spośród wszystkich ocenianych jednostek uzyskał obszar 15, 8 i 16. Obszar 15, mimo stosunkowo niewielkiej powierzchni, zawiera aż 2 miejsca najgorzej ocenione w stosunku do wszystkich badanych przestrzeni publicznych w mieście. Negatywnie oceniono tu walory kompozycyjne ścian urbanistycznych: nie tylko niedostateczny stan techniczny zabudowy socjalnej, ale także bezpośrednie sąsiedztwo średniowysokich budynków wielorodzinnych z parterowymi, drewnianymi barakami. Z kolei w jednostce nr 8, w której wyróżniono dwie przestrzenie, obie posiadają punktację poniżej 0. Największym problemem jest tu stan techniczny dróg i bardzo słaba jakość zagospodarowania zieleni. Także zestawienie zabudowy wielkopowierzchniowej z zabudową jednorodzinną wpływa negatywnie na postrzeganie tej części miasta. Na niską ocenę jednostki nr 18, czyli terenu po dawnym poligonie, wpływa brak odpowiedniej infrastruktury drogowej, a także szpecące pozostałości bunkrów i zniszczonych konstrukcji betonowych. W jednostce 16 zbadano ulicę Warszawską jako główną przestrzeń publiczną w obszarze. Front terenu jednostki wojskowej wynosi ok. 600 m i na swojej długości zawiera głównie zniszczone ogrodzenie z prefabrykowanych płyt betonowych.

Negatywne zjawiska przestrzenne występują także w jednostkach 9, 5, 22, 11, 21, 14 i 3, z czego w jednostkach 21, 5 i 3 występuje po kilka najgorzej ocenianych przestrzeni publicznych w mieście, a w jednostkach 9 i 11 po jednej takiej przestrzeni.

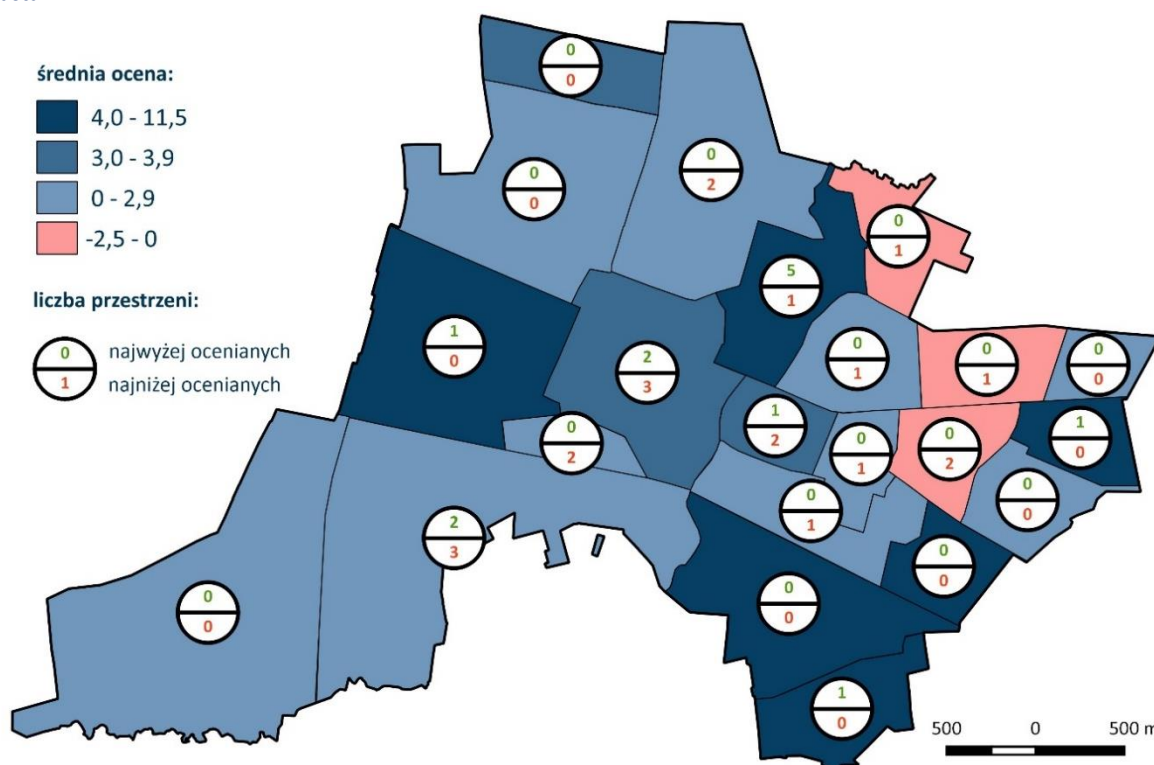
Wykres 17. Liczba punktów uzyskanych przez poszczególne obszary w badaniu dotyczącym waloryzacji przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych, wyników badania ankietowego oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i ZDM Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

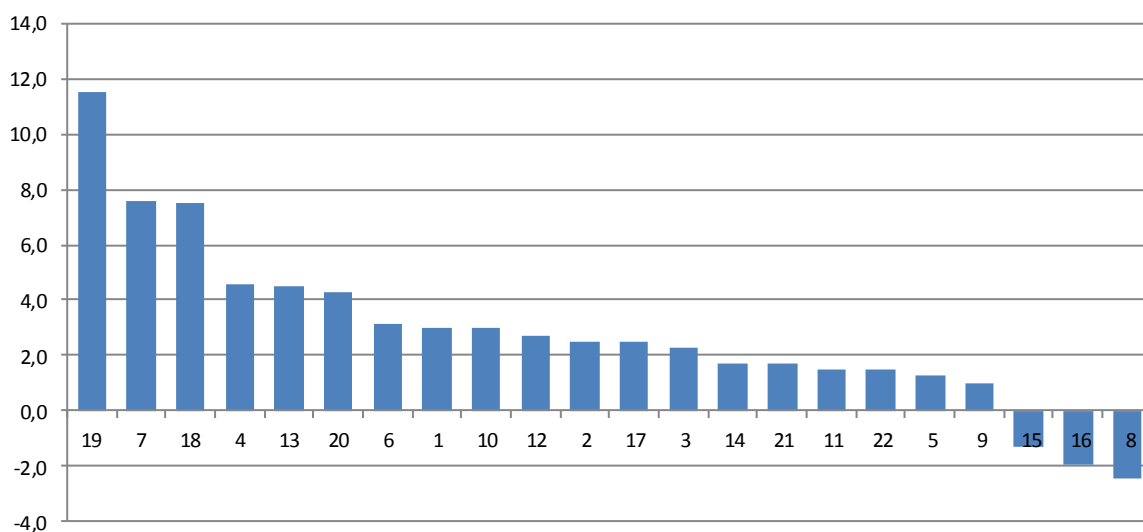
Nie każda jednostka posiada taką samą ilość ważnych w skali obszaru przestrzeni publicznych. Te, które posiadają ich więcej, tzn. tam, gdzie poza siatką ulic, występują też place, skwery, zorganizowane miejsca odpoczynku, zostały ocenione znacznie wyżej. Jednak, aby porównać obszary, dokonano uśrednienia pomiarów punktacji. Wynik tego badania obrazuje 34, która informuje o liczbie przyznanych, ale już uśrednionych, punktów. Wyniki badania, w odniesieniu do najgorzej ocenionych przestrzeni publicznych, niezależnie od metody kalkulacji, pokrywają się.

Mapa 34. Średnia ocena badanych przestrzeni publicznych wraz z liczbą miejsc najlepiej i najgorzej ocenionych w skali miasta

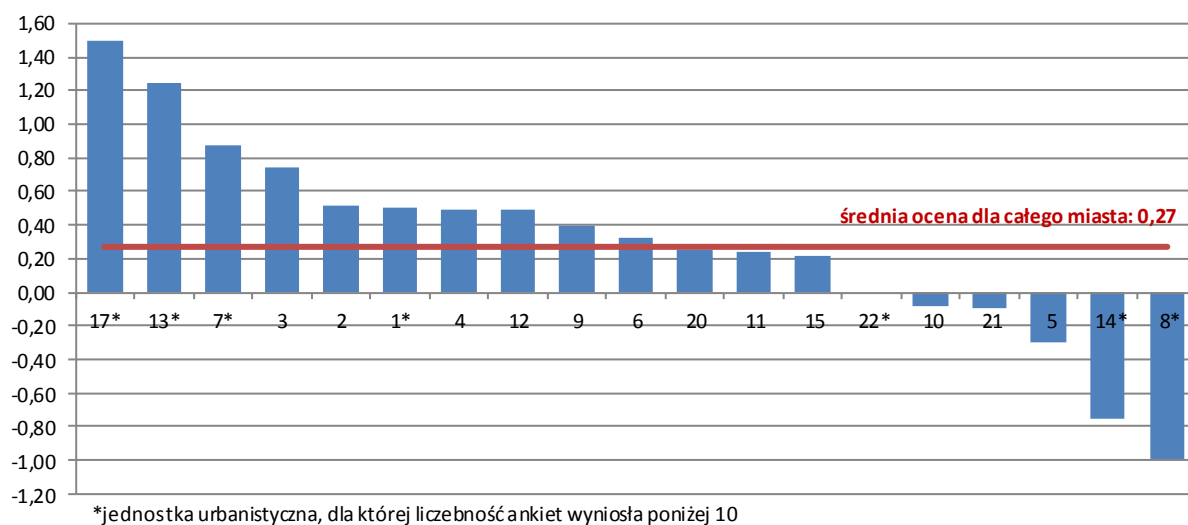
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych, wyników badania ankietowego oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i ZDM Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Wykres 18. Średnia ocena badanych przestrzeni publicznych w danej jednostce

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych, wyników badania ankietowego oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i ZDM Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim).

Wyniki waloryzacji przestrzeni publicznych skonfrontowano z wynikami badania ankietowego, w którym poproszono o ocenę estetyki okolicy miejsca zamieszkania. Jeśli chodzi o najgorzej oceniane przestrzenie publiczne w mieście, tutaj również obszar 8 otrzymał najniższą punktację. Niską ocenę w tym zestawieniu uzyskały również jednostki 14, 5 i 21.

Wykres 19. Ocena estetyki okolicy miejsca zamieszkania (N=542; skala ocen od -2 do 2)

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki na podstawie badania ankietowego.

Cechą wspólną negatywnie ocenionych przestrzeni jest niechęć użytkowników do przebywania w niej. Ruch pieszny spowodowany jest koniecznością dotarcia do domu lub pracy, a tam, gdzie to możliwe zastępowany jest ruchem samochodowym. W wyniku tego nie dochodzi do kontaktów międzyludzkich, przestrzenie publiczne poza godzinami pracy są puste i nieciekawe kulturowo, a w konsekwencji stają się niebezpieczne i negatywnie wpływają na codzienne życie mieszkańców.

Na ostateczną ocenę sfery przestrzenno-funkcjonalnej składają się wyniki badań, których podsumowanie zawiera Tabela 19. Przy jej pomocy dokonano ogólnej oceny wszystkich wybranych kryteriów według następującej punktacji:

- ❖ 0 punktów – brak negatywnych zjawisk;
- ❖ 1 punkt – występowanie negatywnych zjawiska;
- ❖ 2 punkty – nasilenie negatywnych zjawisk.

Tabela 19. Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej

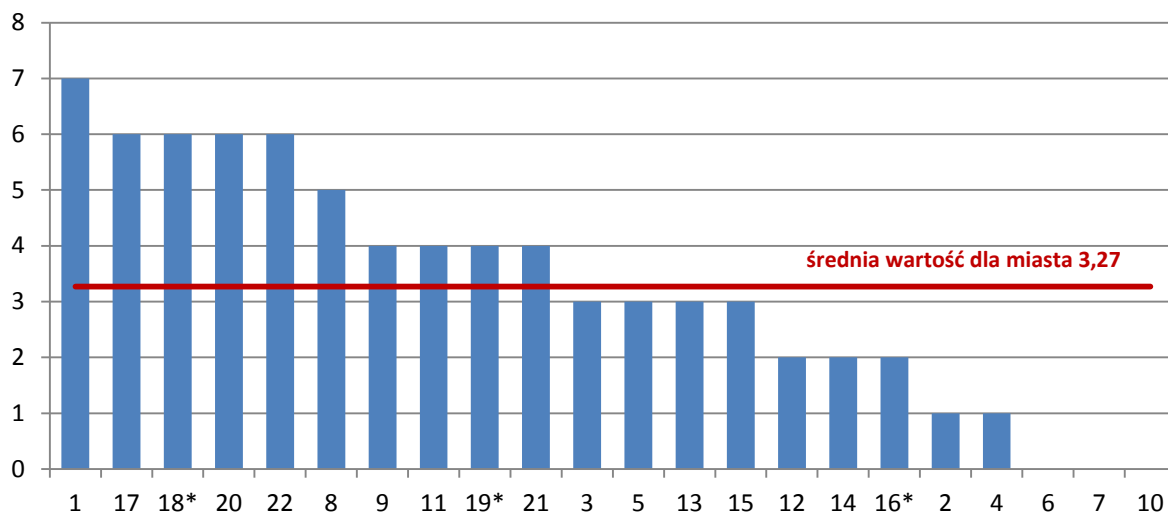
NUMER JEDNOSTKI	PRYZNANE PUNKTY NEGATYWNE DOTYCZĄCE SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ							SUMA PUNKTÓW UJEMNYCH
	Aktywność inwestycyjna	Wypożyczenie w infrastrukturę techniczną	Ocena stanu technicznego dróg	Poziom obsługi komunikacji zbiorowej	Dostęp do podstawowych usług	Dostępność terenów rekreacyjnych	Waloryzacja przestrzeni publicznych	
1	0	0	2	1	2	2	0	7
2	0	0	0	0	0	1	0	1
3	0	0	0	1	1	0	1	3
4	0	0	0	1	0	0	0	1
5	1	0	0	0	0	1	1	3
6	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	1	0	0	2	2	5
9	0	0	0	0	1	2	1	4
10	0	0	0	0	0	0	0	0
11	1	0	0	0	0	2	1	4
12	0	1	0	0	1	0	0	2
13	1	0	0	0	0	2	0	3
14	0	0	2	0	0	0	0	2
15	0	0	0	0	1	0	2	3
16	0	0	0	0	0	0	2	2

17	2	1	0	1	2	0	0	6
18	2	2	0	0	0	0	2	6
19	2	2	0	0	0	0	0	4
20	0	1	1	2	1	1	0	6
21	0	0	0	2	0	1	1	4
22	0	1	1	2	2	0	0	6

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 20. Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej (suma punktów negatywnych)

* obszary niezamieszkałe

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki wskazują na jednostki **1, 17, 18, 20, 22 i 8** jako charakteryzujące się największą ilością negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych. Należy podkreślić, że są to obszary znajdujące się na obrzeżach miasta, a więc problem w tych obszarach dotyczy głównie ograniczonego dostępu do wszelkiego typu usług: komunikacji, terenów rekreacyjnych, szkolnictwa, kultury, administracji, a także niedostatecznej infrastruktury drogowej. Natomiast zjawiska negatywne, związane z degradacją zainwestowanych już terenów występują najczęściej punktowo w obszarach **3, 5, 6, 10, 15 i 21**.

4. OBSZAR ZDEGRADOWANY

4.1. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777, art. 9.1.) należy rozumieć jako **obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**. Obszar zdegradowany cechuje się ponadto występowaniem na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z logiką postępowania badawczego przedstawioną we wstępie diagnozy w **pierwszym etapie** zidentyfikowano obszary koncentracji negatywnych zjawisk społecznych na terenie Mińska Mazowieckiego, przy wykorzystaniu obiektywnych i weryfikowalnych mierników. Dla każdego z analizowanych obszarów zjawisk społecznych (bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, edukacji oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) wyróżniono po jednym wskaźniku kluczowym, który w największym stopniu oddawał istotę zagadnienia (Tabela 20). Przy wyborze zmiennych wzięto pod uwagę kryteria merytoryczne, formalne oraz statystyczne (Strahl 2006, Śmiłkowska 1997).

Tabela 20. Wskaźniki kluczowe dla poszczególnych obszarów tematycznych

obszar tematyczny	wskaźnik kluczowy
bezrobocie	liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku
ubóstwo	liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 roku
przestępczość	syntetyczny wskaźnik przestępczości w 2015 roku
edukacja	średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (dla części 1) w roku szkolnym 2014/2015 [%]
uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym	średnia frekwencja w następujących wyborach: prezydenckich 2015 (1 i 2 tura), parlamentarnych 2015 oraz samorządowych 2014 [%]

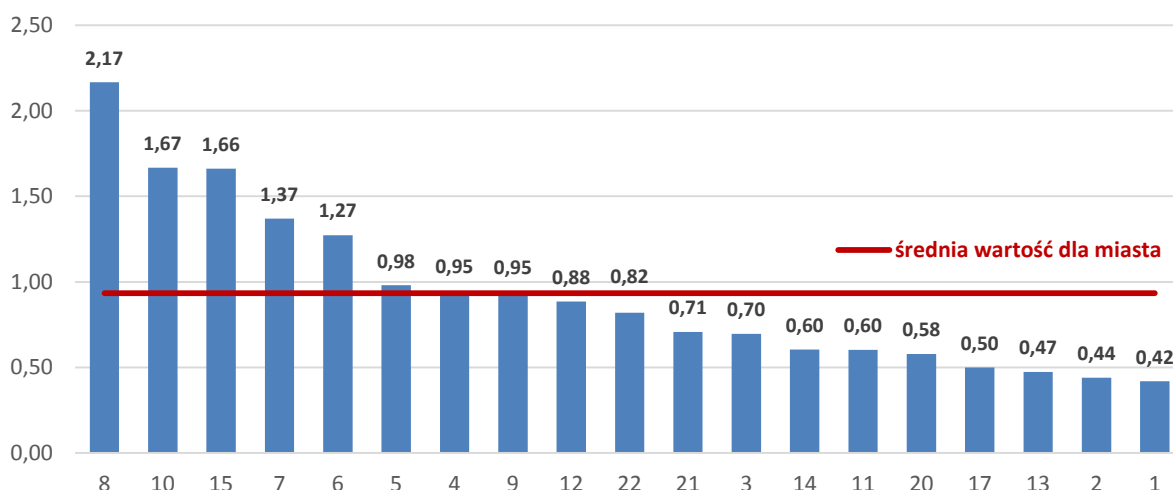
Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Do oceny poziomu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wykorzystano miarę syntetyczną zbudowaną według metody bezwzorcowej konstruowanej na podstawie uśrednionych znormalizowanych wartości zmiennych wejściowych (Strahl 2006, s. 161). Do konstrukcji wskaźnika syntetycznego wykorzystano sumę znormalizowanych wskaźników kluczowych, przyjmując założenie o równych wagach dla poszczególnych obszarów tematycznych. Poszczególne wskaźniki zostały znormalizowane metodą min-max, tak aby przyjmowały wartości z zakresu <0;1>.

W efekcie przeprowadzonych prac możliwe było uszeregowanie poszczególnych jednostek urbanistycznych według malejącej wartości wskaźnika syntetycznego. Wysoka wartość wskaźnika syntetycznego wskazywała na wysoką koncentrację i nasilenie negatywnych zjawisk społecznych. Jednostki urbanistyczne 8, 10, 15, 7, 6, 5, 4, 9 cechowały się wyższą wartością wskaźnika syntetycznego niż średnia dla miasta (0,93) (Wykres 21). Spośród wyróżnionych jednostek szczególnie niekorzystny wskaźnik właściwy był dla jednostek: 8, 10, 15 i 7. Warto jeszcze raz podkreślić, że z analiz problemów społecznych wyłączone zostały jednostki niezamieszkałe, czyli 16, 18 oraz 19.

Wykres 21. Syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk społecznych

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

W etapie drugim dokonano analizy negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym oraz przestrzenno-funkcyjnym w celu określenia, gdzie występuje koncentracja tych problemów. Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* obszar zdegradowany powinien cechować się dodatkowo występowaniem co najmniej jednego z negatywnych zjawisk spoza sfery społecznej. Dla każdego z dwóch analizowanych obszarów (gospodarczego oraz przestrzenno-funkcyjnego) wyróżniono po jednym wskaźniku kluczowym, który w największym stopniu oddawał istotę zagadnienia (Tabela).

Tabela 21. Wskaźniki kluczowe dla poszczególnych obszarów tematycznych

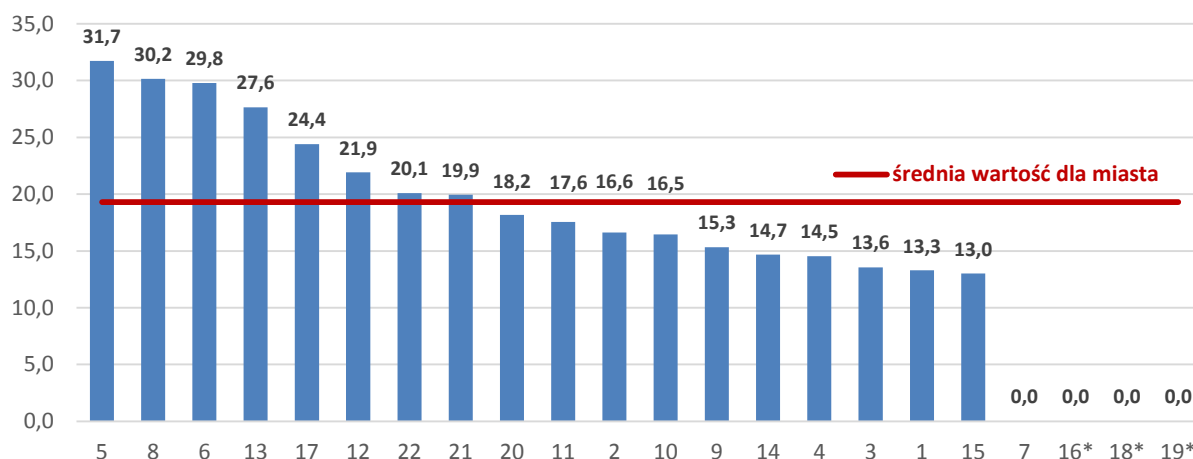
obszar tematyczny	wskaźnik kluczowy
gospodarczy	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców
przestrzenno-funkcyjny	Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcyjnej

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Wymiar gospodarczy został odzwierciedlony przy pomocy wskaźnika „liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, powstałych w latach 2013-2015, na 1000 mieszkańców”. Najślabszymi wynikami w tak zdefiniowanym wymiarze gospodarczym odznaczają się jednostki 7, 15, 1, 3, 4, 14, 9, 10, 11 i 20, które osiągnęły rezultat niższy niż średnia dla miasta. Szczególną uwagę warto w tym zakresie zwrócić na jednostki 7, 15, 1 i 3, które cechują się największym natężeniem tego problemu (Wykres 22). Obszary niezamieszkałe (16, 18 oraz 19) nie stanowią także siedziby dla żadnej działalności gospodarczej.

Wykres 22. Wskaźnik sfery gospodarczej (liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców)

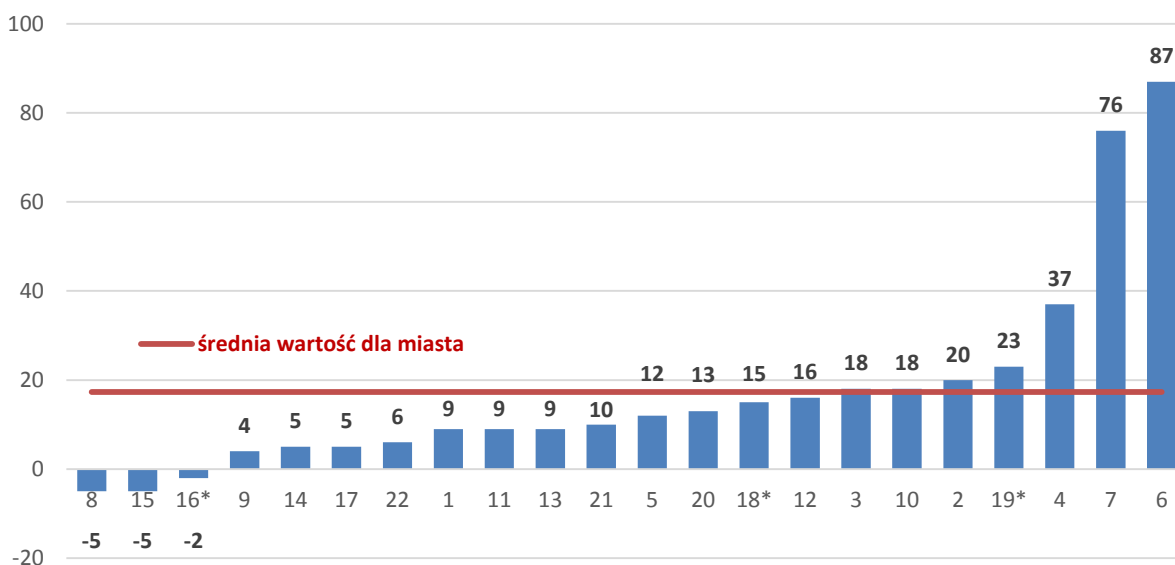

* obszary niezamieszkałe

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta (na podstawie danych z CEIDG).

Z uwagi na złożoność problematyki w sferze przestrzenno-funkcjonalnej posłużono się syntetyczną oceną obejmującą następujące elementy składowe: aktywność inwestycyjna, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, stan techniczny dróg, poziom obsługi komunikacji zbiorowej, dostęp do podstawowych usług, dostępność terenów rekreacyjnych, waloryzacja przestrzeni publicznych (szczegółowo opisaną w rozdziale 3.2.). Wyniki w tym wymiarze są dość zróżnicowane, pozytywnie wyróżniają się obszary 6 (centrum miasta), 7 (obszar z parkiem miejskim) oraz 10. Wartości poniżej średniej dla miasta osiąga 10 jednostek, spośród których szczególnie na niekorzyść odznaczają się jednostki nr **1, 17, 18, 20, 22 oraz 8** (Wykres 23).

Wykres 23. Wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej (syntetyczna ocena – suma punktów negatywnych)

* obszary niezamieszkałe

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (na podstawie badań terenowych).

W ostatnim kroku wyboru obszaru zdegradowanego dokonano zestawienia wszystkich trzech elementów (zjawisk społecznych, gospodarczych oraz przestrzenno-funkcjonalnych) (Tabela Nr 22).

Punktem wyjścia do dalszych analiz było bardzo duże natężenie problemów społecznych (oznaczone jako XX), charakterystyczne dla obszarów 7, 8, 10 i 15. W dalszej kolejności analizowano poziom natężenia problemów w pozostałych dwóch sferach. Na tym etapie brano pod uwagę jednostki, które wyróżniały się co najmniej dużym (X) natężeniem problemów. W efekcie zidentyfikowano cztery jednostki, które spełniły kryteria zakwalifikowania do obszaru zdegradowanego, ponieważ odznaczały się koncentracją problemów społecznych oraz co najmniej jednym z innych negatywnych zjawisk (gospodarczym lub przestrzenno-funkcyjnym):

- ❖ **jednostka nr 7:** obok silnej koncentracji problemów społecznych bardzo duże natężenie problemów w sferze gospodarczej;
- ❖ **jednostka nr 8:** obok silnej koncentracji problemów społecznych bardzo duże natężenie problemów w sferze przestrzenno-funkcyjnej;
- ❖ **jednostka nr 10:** obok silnej koncentracji problemów społecznych duże natężenie problemów w sferze gospodarczej.
- ❖ **jednostka nr 15:** obok silnej koncentracji problemów społecznych bardzo duże natężenie problemów w sferze gospodarczej.

Tabela 22. Podsumowanie procedury wyboru obszaru zdegradowanego

nr	koncentracja problemów w sferze społecznej	koncentracja problemów w sferze gospodarczej	koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcyjnej
1		XX	XX
2		X	
3		XX	
4	X	X	
5	X		
6	X		
7	XX	XX	
8	XX		XX
9	X	X	X
10	XX	X	
11		X	X
12			
13			
14		X	
15	XX	XX	
16			
17			XX
18			XX
19			X
20		X	XX
21			X
22			XX

XX – bardzo duże natężenie problemów

X – duże natężenie problemów

* obszar niezamieszkały

na czerwono oznaczone obszary zdegradowane

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Zgodnie z ideą rewitalizacji działania na obszarze zdegradowanym powinny być prowadzone w sposób kompleksowy. Kluczowe jest zatem kierowanie interwencji na obszary, które stanowią pewne całości pod względem funkcjonalnym. Jednostki urbanistyczne stanowią możliwie homogeniczne pod względem morfologicznym obszary, ale zdarzają się fragmenty, które w nieco większym stopniu są

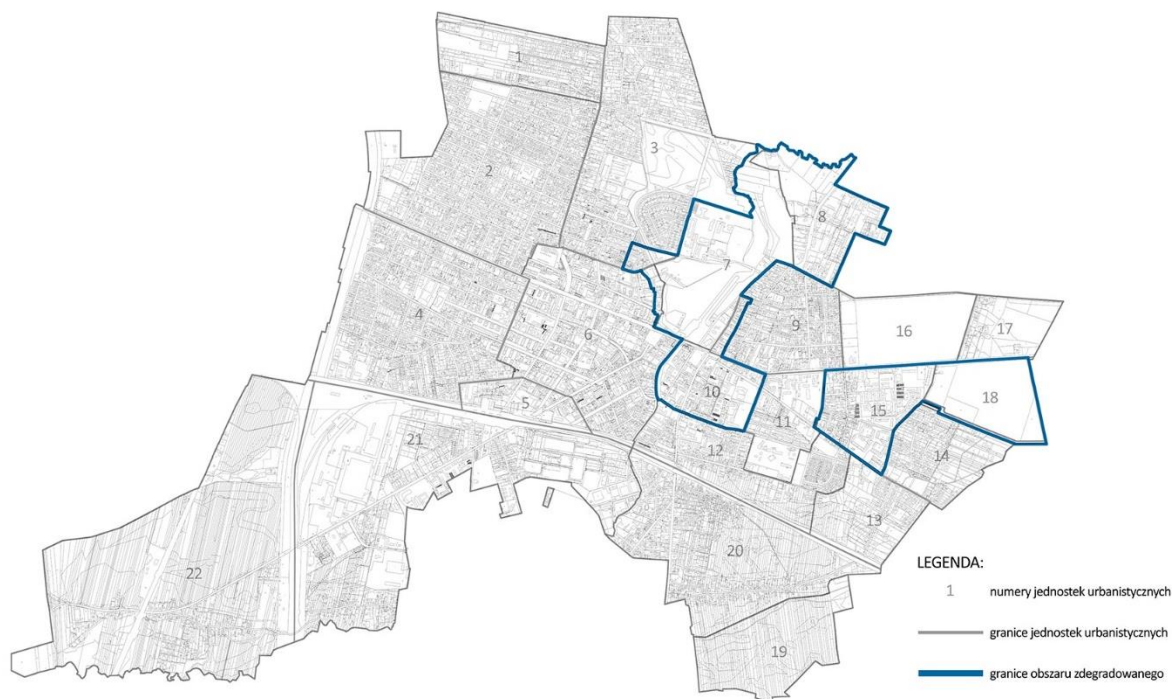
powiązane z częściami sąsiednich jednostek urbanistycznych niż z tymi, w których się one znajdują. W celu przeprowadzenia rzetelnej delimitacji obszaru zdegradowanego w Mińsku Mazowieckim niezbędne jest uwzględnienie również takich fragmentów jednostek urbanistycznych, które wykazują podobne problemy w sferze społecznej, gospodarczej czy przestrzenno-funkcjonalnej i graniczą z jednostkami kryzysowymi. Takie uwarunkowania spełniają **fragmenty jednostek urbanistycznych sąsiadujących z jednostką nr 7, tj. obszaru nr 3, który obejmuje m.in. mieszkania komunalne przy ulicy Budowlanej, Olszyńskiej i Chełmońskiego, obszaru 6 – mieszkania komunalne, w tym socjalne przy ulicy Parkowej oraz znajdujące się przy ulicy Kościelnej w obszarze nr 9 substandardowy zespół budynków komunalnych.**

Ponadto, do obszaru zdegradowanego włączony został **niezamieszkały teren powojсковy – obszar nr 18**, który (jako jedyny spośród niezamieszkałych terenów) wyróżniał się silnym natężeniem problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Jednocześnie jest to obszar planowany do przeprowadzenia działań, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, zdiagnozowanym między innymi na obszarze sąsiadującej bezpośrednio z tym terenem jednostki nr 15 (por. *Ustawa o rewitalizacji...*, rozdział 3, art. 10.3).

Wyróżniony w ten sposób obszar zdegradowany, składa się z dwóch podobszarów. Pierwszy tworzą jednostki nr: 7, 8, 10 oraz fragmenty jednostek nr 3, 6 i 9, zaś drugi – jednostka urbanistyczna nr 15 oraz 18 (**Mapa 30**).

Powierzchnia całego obszaru zdegradowanego obejmuje 175,7 ha, co stanowi **13,3% powierzchni miasta** i jest zamieszkała przez 8200 mieszkańców, co stanowi **20,6% całkowitej populacji** Mińska Mazowieckiego. Obszar zdegradowany wraz z jednostkami urbanistycznymi wchodzącymi w jego skład został dokładnie scharakteryzowany w kolejnym rozdziale.

Mapa 30. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

4.2. OPIS OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Jednostka nr 15

Problem ubóstwa i wykluczenia społecznego w mieście Mińsk Mazowiecki dotyczy przede wszystkim osób, które są najemcami gminnych lokali mieszkalnych. Na zróżnicowanie przestrzenne zjawiska wpływa zatem w głównej mierze lokalizacja mieszkań komunalnych i socjalnych. W Mińsku Mazowieckim istnieje zjawisko tzw. złych adresów. Pokrywa się ono z obszarami zabudowy substandardowej, która wpływa nie tylko na negatywną percepcję samej przestrzeni, ale przede wszystkim stygmatyzuje osoby zamieszkujące w tego typu budynkach. Tam, gdzie występuje nadmierna koncentracja lokali gminnych, tam kumulują się różnorodne problemy społeczne. Wprawdzie najwięcej beneficjentów zasiłków z pomocy społecznej zamieszkuje w centralnej części miasta (jednostka urbanistyczna nr 6), niemniej jednak osoby te nie tworzą większych skupisk. Inaczej jest w przypadku jednostki nr 15, na terenie której znajduje się najbardziej problematyczny fragment miasta – **ulica Warszawska 250**. Na niewielkiej przestrzeni zlokalizowane są tam aż 74 lokale gminne. Tworzą one substandardową parterową zabudowę szeregową, otoczoną budynkami wielorodzinnymi, z których część to nowe inwestycje deweloperskie. Zbyt duża koncentracja osób z problemami społecznymi (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm i przemoc w rodzinie) wpływa destymulująco na tych, którzy chcieliby podjąć wysiłek prowadzący do przezwyciężenia sytuacji kryzysowej, w której się znaleźli. Osiedle dodatkowo obniża wartość sąsiadujących z nim nieruchomości, a samo sprawia wrażenie enklawy ubóstwa. Mieszkańcy tego obszaru nie podejmują pracy, wykazuje się on również niskim poziomem przedsiębiorczości. Kumulacja biedy sprzyja zachowaniom patologicznym i przestępczym. Niemal cała jednostka urbanistyczna zaklasyfikowana została przez policję jako obszar o podwyższonej przestępczości. Jest to również obszar, w którym dochodzi relatywnie częściej do interwencji Straży Pożarnej z powodu pożarów wywołanych złym stanem konstrukcji i instalacji technicznych budynków mieszkalnych, ale i nieostrożnością osób dorosłych.

Mieszkańców tego obszaru cechuje niski poziom kapitału społecznego, przejawiający się zarówno niższym od średniej dla miasta poziomem zaufania interpersonalnego (do sąsiadów, mieszkańców okolicy i innych mieszkańców Mińska Mazowieckiego), jak i niską frekwencją wyborczą w ostatnich wyborach (prezydenckich, parlamentarnych i samorządowych). Dodatkowym potwierdzeniem niskiego kapitału społecznego na tym obszarze jest fakt, że mieszkańcy w bardzo ograniczonym stopniu angażują się w życie miasta (w zakresie zgłaszania inicjatyw lokalnych czy wniosków do budżetu), co znajduje także potwierdzenie w ich własnych deklaracjach w ramach badania ankietowego.

Jednostka nr 7

Obszarem o stosunkowo dużym natężeniu zjawiska ubóstwa jest jednostka nr 7. Mieszka tu wprawdzie stosunkowo niewielka liczba ludności – jedynie 125 osób, ale za to przy **ulicy Chełmońskiego** (fragment sąsiadujący z Parkiem Dernałowiczów) zlokalizowana jest substandardowa zabudowa gminna, zamieszkała przez wieloletnich beneficjentów pomocy społecznej. Jednostka ta charakteryzuje się również bardzo wysoką koncentracją bezrobocia.

Z uwagi na to, iż w Mińsku Mazowieckim koncentracja lokali socjalnych i komunalnych jest jednym z ważniejszych wyznaczników obszarów problemowych w mieście, do obszaru zdegradowanego warto włączyć sąsiadujący z jednostką nr 7 **fragment jednostki nr 3**, a mianowicie obszar ograniczony ulicą

Budowlaną, Olszyńską i Chełmońskiego, a także pas zabudowy jednorodzinnej, w tym socjalnej, przy ulicy Parkowej, stanowiącej zachodnią ścianę parku (**fragment jednostki nr 6**). W budynku socjalnym przy ul. Chełmońskiego 75 zamieszkuje łącznie aż 126 osób (więcej niż w lokalach socjalnych zlokalizowanych we wszystkich pozostałych jednostkach urbanistycznych). Obszar zdegradowany warto rozszerzyć również o **fragment jednostki nr 9**, przez który przebiega sąsiadująca z parkiem **ulica Kościelna**. Zlokalizowanych jest tam kilka budynków socjalnych w złym stanie technicznym, z których dwa kwalifikują się do rozbiórki. Ich najemcy są wieloletnimi beneficjentami pomocy społecznej. Stan techniczny zabudowy prywatnej na tym fragmencie również nie jest zadowalający. Budynki najczęściej posiadają kilkudziesięcioletnią konstrukcję drewnianą, która może zagrażać bezpieczeństwu mieszkańców.

Należący do jednostki urbanistycznej nr 7 Park Dernałowiczów wraz z jego bezpośrednim otoczeniem uchodzi w opinii mieszkańców za najbardziej niebezpieczny fragment miasta, szczególnie w godzinach wieczornych. Z drugiej strony jest on wskazywany jako miejsce, w którym mieszkańcy całego miasta lubią spędzać wolny czas. Miejsce to posiada zatem istotny potencjał, który jednak na ten moment nie jest w wystarczającym stopniu wykorzystywany.

Jednostka nr 8

Jednostka urbanistyczna nr 8, podobnie jak jednostka nr 7, należy do słabo zaludnionego fragmentu miasta. Mieszka tu zaledwie 199 osób. Są wśród nich najemcy lokali gminnych, z których znaczna część boryka się z problemem uzależnienia od alkoholu. Na obszarze tym występuje również największa koncentracja osób niepodjęających żadnej pracy. Stan techniczny większości budynków (szczególnie tych przy ul. Huberta) jest tu znacznie lepszy niż budynków przy ul. Warszawskiej 250. Najwięcej beneficjentów pomocy społecznej mieszka przy **ul. Huberta oraz Żwirowej**. Dodatkowym problemem na terenie jednostki nr 8 jest chaos funkcjonalny, polegający na wymieszaniu funkcji mieszkaniowej z produkcyjno-usługową. Podlegająca degradacji ulica Huberta, niezagospodarowana i szpecąca zieleń, natłok wielkopowierzchniowych reklam, a także przemysłowy charakter jednostki wpływają negatywnie na jakość życia mieszkańców.

Jednostka nr 10

Na terenie jednostki nr 10 mieszka dość znaczna liczba beneficjentów pomocy społecznej, choć nie ma tu enklaw ubóstwa w postaci substandardowej zabudowy socjalnej. Znaczną część mieszkańców stanowią jednak dawni najemcy lokali gminnych przy **ulicy Błonie, Rodziny Nałazków oraz Dąbrówki**. Swego czasu skorzystali oni z możliwości wykupu mieszkania i dziś są właścicielami nieruchomości lokalowych we wspólnotach mieszkaniowych. Ich sytuacja materialna wciąż jednak zmusza ich do korzystania z różnych form pomocy społecznej, bardzo wielu z nich to osoby bezrobotne (w jednostce tej występuje najwyższa w mieście liczba osób pozostających bez pracy). Dawni najemcy lokali gminnych wciąż borykają się z różnorodnymi problemami społecznymi, takimi jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie. Dodatkowo obszar ten uchodzi za stosunkowo niebezpieczny. Zarówno jednostka nr 10, jak i 15 niemal w całości zaklasyfikowane zostały jako obszary wymagające wzmożonych działań policji. Potwierdzają to dane z KPP, dane z MKRPA oraz opinie mieszkańców. Ankietowani wskazali obszar nr 10 jako najbardziej problematyczny w mieście oraz stosunkowo mało bezpieczny (drugi najgorzej oceniany przez mieszkańców obszar pod względem poziomu bezpieczeństwa).

Mieszkańców tego obszaru cechuje niski poziom kapitału społecznego, przejawiający się zarówno niższym od średniej dla miasta poziomem zaufania interpersonalnego (do sąsiadów, mieszkańców

okolicy i innych mieszkańców Mińska Mazowieckiego), jak i najniższą w skali miasta frekwencją wyborczą w ostatnich wyborach (prezydenckich, parlamentarnych i samorządowych). Mieszkańcy tej jednostki deklarowali także w ankiecie niski poziom zaangażowania w życie miasta (rozumiany jako uczestnictwo w wydarzeniach publicznych, imprezach, festynach, wspólnych działaniach mieszkańców).

Jednostka nr 18

Na mocy art. 10 ust. 3 *Ustawy o rewitalizacji...* w skład obszaru rewitalizacji mogą wejść między innymi obszary powojkowe, na których występują problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, a możliwe do przeprowadzenia na tym obszarze działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Jednym z wyróżnionych w ustawie problemów przestrzenno-funkcjonalnych jest niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru.

Jednostka urbanistyczna nr 18, zlokalizowana na obrzeżu wschodniej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie jednostki nr 15, jest terenem powojkowym – byłym poligonem, częściowo zalesionym, o urozmaiconej rzeźbie terenu. Z zapisów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego wynika, że po wycofaniu z terenu usług specjalnych, podstawowym przeznaczeniem jednostki będzie mieszkalnictwo wielorodzinne i usługi nieuciążliwe. Usługi specjalne, o których mowa w MPZP, traktowane są jako przeznaczenie tymczasowe, choć *de facto* teren ten nie jest już wykorzystywany jako poligon do ćwiczeń wojskowych. Były poligon znajduje się poza strukturą funkcjonalną miasta, choć wciąż nosi liczne ślady dawnego sposobu użytkowania, które nadają mu charakter terenu zdegradowanego. Nieusunięte części składowe gruntu, trwale z nim związane, uniemożliwiają wprowadzenie tam nowych funkcji, same zaś nie nadają się do ponownego wykorzystania. Na terenie byłego poligonu znajdują się liczne naziemne i podziemne urządzenia i obiekty do ćwiczeń wojskowych, takie jak: bunkry, włazy, transzeje, okopy, pozostałości po budynkach, betonowe konstrukcje i bloki ćwiczebne. Na terenie poligonu zlokalizowane jest też niewykorzystywane już ujęcie wody, a całość przecina podziemna linia energetyczna. Infrastruktury tej nie da się jednak ponownie wykorzystać. Konieczne jest usunięcie wszystkich tych instalacji. W przypadku przeznaczenia terenu pod budownictwo mieszkaniowe, wymagane będzie ponowne uzbrojenie terenu oraz realizacja publicznych dróg dojazdowych. Konieczność ta wynika nie tylko z MPZP, ale również z treści Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które na omawianym obszarze nakazuje realizację dodatkowych dróg. W przypadku infrastruktury technicznej zaletą terenu jest sąsiedztwo działek w pełni uzbrojonych.

Choć jednostka nr 18 obecnie jest niezamieszkała, nosi liczne ślady obecności okazjonalnych użytkowników: wydeptane ścieżki, pozostałości po ogniskach czy porzucone śmieci. Otwarta przestrzeń poligonu dla wielu mieszkańców stanowi przestrzeń spędzania czasu wolnego. W przeprowadzonej na potrzeby diagnozy ankiecie z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego obszar ten wielokrotnie wskazywany był jako jedno z ulubionych miejsc spędzania wolnego czasu. Niestety, dla osób tam przebywających pozostałości po wojskowych obiektach ćwiczebnych mogą stanowić zagrożenie, tym bardziej, że użytkowanie tego obszaru odbywa się poza wszelką kontrolą. W opinii Straży Miejskiej teren ten uchodzi za jeden z najbardziej niebezpiecznych w mieście.

Poligon posiada duży potencjał pod nowe inwestycje, nie tylko mieszkaniowe, a z racji ustaleń zapisanych w MPZP powinien zostać jak najszybciej włączony w strukturę funkcjonalną miasta. Rozpoczął się już nawet proces przygotowywania tego terenu do realizacji założeń planistycznych,

m.in. poprzez częściową wycinkę drzew. Biorąc pod uwagę fakt, iż teren ten nie posiada obecnie żadnej infrastruktury, konieczne jest podjęcie działań umożliwiających realizację zaplanowanych tu funkcji urbanistycznych.

Realizacja zapisanych w MPZP osiedli w zabudowie wielorodzinnej jest szansą na rozproszenie lokali komunalnych i socjalnych skoncentrowanych obecnie m.in. w sąsiedniej jednostce urbanistycznej nr 15. Włączając teren powojсковy w granice obszaru do rewitalizacji należy pamiętać o tym, aby nowopowstające osiedla zaspokajały różnorodne potrzeby mieszkańców, również potrzeby osób wykluczonych społecznie. Ważne, aby najemcy lokali socjalnych i komunalnych mieli łatwy dostęp do inkluzyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej, instytucji wspomagających proces wychodzenia z ubóstwa, a także placówek kulturalnych, edukacyjnych i wychowawczych. Kompleksowe działania na tym obszarze mają szansę przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych, które skoncentrowane są w jednostce sąsiedniej. Realizacja nowych inwestycji mieszkaniowych oraz towarzyszących im placówek handlowo-usługowych przyczyni się też do poprawy sytuacji gospodarczej miasta i stworzy nowe miejsca pracy.

W związku z powyższym istnieje pilna konieczność podjęcia działań, które pozwolą na włączenie tego obszaru w strukturę miasta i nadanie mu nowych funkcji.

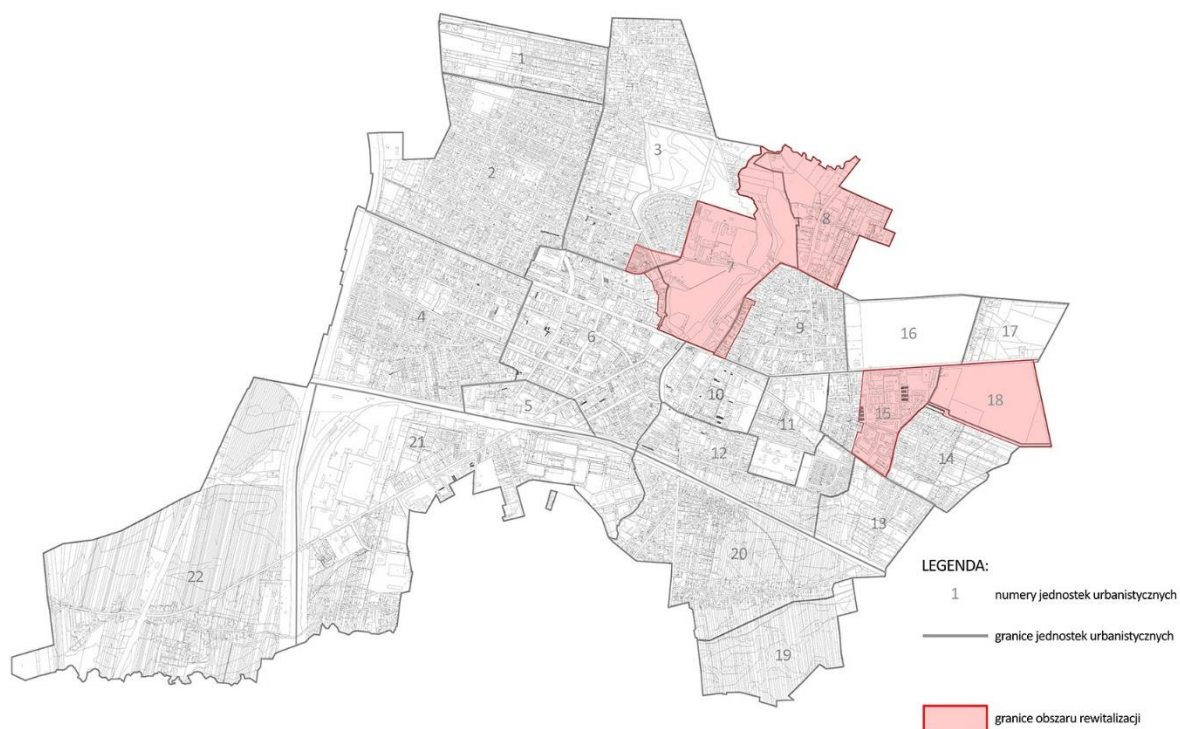
5. OBSZAR DO REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 10 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* wyznaczono obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej, a jednocześnie, który ma istotne znaczenie dla rozwoju Mińska Mazowieckiego i miasto planuje na nim prowadzić działania rewitalizacyjne. W wyniku przeprowadzonego procesu diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego wskazane zostały dwa podobszary rewitalizacji.

- ❖ **podobszar** obejmujący jednostkę nr **7, 8** oraz fragmenty jednostek urbanistycznych **3, 6, 9**. Do obszaru rewitalizacji nie włączono ostatecznie jednostki urbanistycznej nr 10, uznanej za obszar zdegradowany, ale o mniejszym natężeniu zjawisk kryzysowych (por. Tabela).
- ❖ **podobszar** obejmujący jednostkę nr **15** (z wyłączeniem zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Mickiewicza) oraz jednostkę nr **18** (niezamieszkały obszar powojaskowy).

Tak zdelimitowany obszar rewitalizacji (Mapa) obejmuje powierzchnię 142,5 ha (**10,8% powierzchni miasta**) i jest zamieszkały przez 3984 mieszkańców (**10,0% mieszkańców miasta**).

Mapa 36. Obszar rewitalizacji na terenie Mińska Mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne.

6. SPIS LITERATURY I DOKUMENTÓW

Bednarek-Szczepańska M. 2013, *Zróźnicowanie przestrzenne kapitału społecznego w Polsce – ujęcie przeglądowe*, „Przegląd Geograficzny” 85, 4, s. 573-597.

Czapiński J., Panek T. (red.) 2015, *Diagnoza społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków*, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa.

Cześnik M. 2009, *Partycypacja wyborcza Polaków*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.

Herbst M. (red.) 2007, *Kapitał ludzki i kapitał społeczny a rozwój regionalny*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Herbst M. 2012, *Edukacja jako czynnik i wynik rozwoju regionalnego. Doświadczenia Polski w perspektywie międzynarodowej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Inicjatywa lokalna krok po kroku 2013, Sieć wspierania organizacji pozarządowych SPLOT, Warszawa, http://www.batory.org.pl/upload/files/Programy%20operacyjne/Masz%20Glos/Karol_Mojkowski_Inicjatywa_lokalna.pdf

Janc K. 2004, *Poziom wykształcenia ludności i kapitał społeczny w Polsce*, w: Ciok S., Olnicki D. (red.), *Regionalny wymiar integracji europejskiej*, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Jarczewski W., Jeżak J. 2010, *System monitorowania rewitalizacji*, Instytut Rozwoju Miast, Kraków.

Krier L. 1977, *The City Within the City*, A+U, Special Issue.

Mojkowski K. 2016, *Pięć lat inicjatywy lokalnej. Porównanie przepisów dotyczących inicjatywy lokalnej z praktyką ich stosowania w latach 2010-2014*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa.

Panek T. 2007, *Ubóstwo i nierówności*, w: Panek T. (red.), *Statystyka Społeczna*, PWE, Warszawa.

Sen A. 1992, *Inequality Reexamined*, Harvard University Press, Oxford, Cambridge, tłum. pol.: Topińska I. (tłum.) 2000, *Nierówności. Dalsze rozważania*, Znak, Kraków.

Strahl D. (red.) 2006, *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langea we Wrocławiu, Wrocław.

Strategia Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025, Mińsk Mazowiecki, listopad 2015.

Swianiewicz P., Herbst J., Lackowska M., Mielczarek A. 2008, *Szafarze darów europejskich. Kapitał społeczny a realizacji polityki regionalnej w polskich województwach*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Śmiłkowska T. 1997, *Statystyczna analiza poziomu życia ludności Polski w ujęciu przestrzennym*, Studia i Prace z Prac Zakładu Badań Statystyczno-Ekonomicznych, Główny Urząd Statystyczny, 247, Warszawa.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. 2016 r. poz. 239 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777).

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 roku.

7. SPIS MAP

Mapa 1. Podział Mińska Mazowieckiego na 22 jednostki urbanistyczne	7
Mapa 2. Gęstość zaludnienia [osoby/km ²].....	13
Mapa 3. Obciążenie demograficzne (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym) i struktura wieku	14
Mapa 4. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2015 roku	15
Mapa 5. Liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 roku	18
Mapa 6. Liczba dzieci dożywianych w szkołach miejskich na 1000 mieszkańców w roku szkolnym 2015/2016	20
Mapa 7. Liczba osób zgłoszonych do MKRPA do objęcia leczeniem odwykowym na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	22
Mapa 8. Liczba osób posiadających „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015... ..	23
Mapa 9. Liczba najemców lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w 2016 roku	26
Mapa 10. Liczba lokali gminnych (komunalnych i socjalnych) w 2015 roku.	27
Mapa 11. Ocena stanu technicznego budynków, w których znajdują się mieszkania gminne* w 2012 roku (punkty ujemne).....	29
Mapa 12. Obszary problemowe, wymagające zwiększonej koncentracji działań Policji	31
Mapa 13. Obszary natężonej interwencji Straży Miejskiej (w okresie 2012-2015)	33
Mapa 14. Liczba pożarów na terenie miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2010-2015	34
Mapa 15. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (z części 1) w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)	35
Mapa 16. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z j. polskiego w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)	36
Mapa 17. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z matematyki w roku szkolnym 2014/2015 (wg okręgów szkolnych)	36
Mapa 18. Rozmieszczenie stowarzyszeń i fundacji w Mińsku Mazowieckim	39
Mapa 19. Stowarzyszenia i fundacje zarejestrowane w Mińsku Mazowieckim (stan na 2016 rok)	40
Mapa 20. Średnia frekwencja wyborcza z wyborów prezydenckich (2015, 1 i 2 tura), parlamentarnych (2015) oraz samorządowych (2014) w układzie jednostek urbanistycznych	41
Mapa 21. Zgłoszone inicjatywy lokalne oraz wnioski do budżetu miasta w latach 2012-2015	43
Mapa 22. Wnioski zgłaszane do budżetu miasta w latach 2012-2015.....	43
Mapa 23. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w 2015 roku	52
Mapa 24. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców	53
Mapa 25. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015).....	54
Mapa 26. Liczba wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w roku 2015	55
Mapa 27. Udział procentowy wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w danej jednostce	56
Mapa 28. Ocena stanu technicznego dróg w poszczególnych obszarach	58
Mapa 29. Dostępność komunikacji zbiorowej (zasięgi 300 m)	60
Mapa 30. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki	78

8. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba stałych domowników przebadanych gospodarstw domowych w podziale na płeć i wiek (N=764)	12
Wykres 2. Ocena poziomu bezrobocia w okolicy miejsca zamieszkania (N=546; skala ocen od -2 do +2)	16
Wykres 3. Ocena sytuacji materialnej osób mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie (N=544; skala ocen od 1 do 5).....	19
Wykres 4. Czy w bezpośrednim sąsiedztwie Państwa miejsca zamieszkania żyją rodziny ubogie? (N=542).....	19
Wykres 5. Czy w Państwa najbliższej okolicy są przypadki przemocy w rodzinie? (N=542)	24
Wykres 6. Ocena poziomu bezpieczeństwa okolicy miejsca zamieszkania (N=547; skala ocen od -2 do 2)	32
Wykres 7. Poziom zaufania mieszkańców Mińska Mazowieckiego w różnych wymiarach (N=787, skala -2 do +2, gdzie -2 oznacza „zdecydowanie nie mam zaufania”, a +2 oznacza „zdecydowanie mam zaufanie”)	37
Wykres 8. Syntetyczny wskaźnik zaangażowania domowników gospodarstw w życie miasta (N=531, % oceny maksymalnej do zdobycia).....	44
Wykres 9. Na ile jesteście Państwo zadowoleni z okolicy miejsca zamieszkania? (N=787).....	45
Wykres 10. Poziom zadowolenia z okolicy miejsca zamieszkania (N=541; skala ocen od -2 do 2).....	45
Wykres 11. Problemy, które są szczególnie dotkliwe w okolicy miejsca zamieszkania (N=764, % wskazań).....	46
Wykres 12. W ciągu ostatnich pięciu lat problemy dotyczące okolicę miejsca zamieszkania... (N=787)	47
Wykres 13. Obszary najbardziej problematyczne w mieście (N=597, liczba wskazań).....	48
Wykres 14. Miejsca, które cieszą się najgorszą opinią w mieście (N=426, liczba wskazań)	48
Wykres 15. Ulubione miejsce w mieście (N=484, liczba wskazań).....	49
Wykres 16. Ocena możliwości spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okolicy miejsca zamieszkania (N=546; skala ocen od -2 do 2)	64
Wykres 17. Liczba punktów uzyskanych przez poszczególne obszary w badaniu dotyczącym waloryzacji przestrzeni publicznych.....	70
Wykres 18. Średnia ocena badanych przestrzeni publicznych w danej jednostce.....	71
Wykres 19. Ocena estetyki okolicy miejsca zamieszkania (N=542; skala ocen od -2 do 2)	72
Wykres 20. Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej (suma punktów negatywnych)	73
Wykres 21. Syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk społecznych.....	75
Wykres 22. Wskaźnik sfery gospodarczej (liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców)	76
Wykres 23. Wskaźnik sfery przestrzenno-funkcjonalnej (syntetyczna ocena – suma punktów negatywnych).....	76

9. SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące jednostek urbanistycznych	7
Tabela 2. Operacjonalizacja zjawisk i źródła danych.....	9
Tabela 3. Rozkład próby warstwowej.....	10
Tabela 4. Liczebność ankiet w poszczególnych jednostkach urbanistycznych.....	11
Tabela 5. Beneficjenci pomocy społecznej o charakterze pieniężnym w latach 2010-2015*.....	17
Tabela 6. Dzieci korzystające z dożywiania w szkołach gminnych w roku szkolnym 2015/2016.....	19
Tabela 7. Problem uzależnienia od alkoholu w latach 2008-2015	21
Tabela 8. Procedura „Niebieska Karta” w Mińsku Mazowieckim w latach 2012-2015	23
Tabela 9. Liczba osób, które zakwalifikowały się do przyznania im lokalu gminnego w latach 2011-2014.....	25
Tabela 10. Ocena punktowa stanu technicznego budynków, w których znajdują się mieszkania gminne w 2012 roku*	28
Tabela 11. Przestępczość w Mińsku Mazowieckim w latach 2012-2015	30
Tabela 12. Liczba przestępstw stwierdzonych w latach 2012-2015 w podziale na poszczególne ulice	30
Tabela 13. Poziom zaufania interpersonalnego (do sąsiadów, innych mieszkańców okolicy i innych mieszkańców miasta) oraz publicznego (do władz miasta i urzędów publicznych) (N=552, x oznacza wartość poniżej średniej dla miasta).....	38
Tabela 14. Problemy, które są szczególnie dotkliwe w okolicy miejsca zamieszkania w poszczególnych jednostkach urbanistycznych* (pierwszych 5 najczęściej wskazywanych problemów)	47
Tabela 15. Udział procentowy dróg, w zależności od ich stanu technicznego, w stosunku do całkowitej długości dróg w danej jednostce urbanistycznej	58
Tabela 16. Liczba terenów służących rekreacji w danej jednostce urbanistycznej.....	63
Tabela 17. Wykaz wybranych przestrzeni publicznych.	65
Tabela 18. Kategorie i skala oceny wybranych przestrzeni publicznych	68
Tabela 19. Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej	72
Tabela 20. Wskaźniki kluczowe dla poszczególnych obszarów tematycznych	74
Tabela 21. Wartości znormalizowanych wskaźników dla sfery społecznej.....	90
Tabela 22. Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej	90
Tabela 23. Wartości wskaźników dla obszaru bezrobocie	91
Tabela 24. Wartości wskaźników dla obszaru ubóstwo	92
Tabela 25. Wartości wskaźników dla obszaru przestępczość	92
Tabela 26. Wartości wskaźników dla obszaru edukacja i kapitał społeczny	93
Tabela 27. Wartości wskaźników dla obszaru uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym	93
Tabela 28. Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej	94

10. ANEKS I

Tabela 21. Wartości znormalizowanych wskaźników dla sfery społecznej

nr	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku	Liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 roku	Syntetyczny wskaźnik przestępczości w 2015 roku	Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (dla części 1) w roku szkolnym 2014/2015 [%]	Średnia frekwencja w następujących wyborach: prezydenckich 2015 (1 i 2 tura), parlamentarnych 2015 oraz samorządowych 2014 [%]	Wskaźnik syntetyczny
1	0,39	0,02	0,00	0,00	0,01	0,42
2	0,36	0,08	0,00	0,00	0,00	0,44
3	0,37	0,13	0,11	0,00	0,08	0,70
4	0,38	0,08	0,28	0,14	0,07	0,95
5	0,25	0,23	0,28	0,14	0,09	0,98
6	0,35	0,12	0,56	0,14	0,11	1,27
7	0,81	0,42	0,00	0,00	0,14	1,37
8	1,00	1,00	0,00	0,03	0,14	2,17
9	0,64	0,14	0,00	0,03	0,14	0,95
10	0,47	0,15	0,83	0,03	0,18	1,67
11	0,21	0,03	0,28	0,03	0,05	0,60
12	0,37	0,09	0,28	0,03	0,11	0,88
13	0,25	0,12	0,00	0,03	0,08	0,47
14	0,30	0,10	0,00	0,03	0,18	0,60
15	0,30	0,17	1,00	0,03	0,17	1,66
16	/	/	/	/	/	/
17	0,00	0,32	0,00	0,03	0,15	0,50
18	/	/	/	/	/	/
19	/	/	/	/	/	/
20	0,35	0,06	0,00	0,03	0,13	0,58
21	0,40	0,15	0,00	0,03	0,13	0,71
22	0,51	0,15	0,00	0,03	0,13	0,82
Mińsk Mazowiecki	0,41	0,19	0,19	0,04	0,11	0,93

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 22. Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej

nr	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (powstałych w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców	Syntetyczna ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej (punkty negatywne)
1	13,3	7
2	16,6	1
3	13,6	3
4	14,5	1
5	31,7	3
6	29,8	0
7	0,0	0

8	30,2	5
9	15,3	4
10	16,5	0
11	17,6	4
12	21,9	2
13	27,6	3
14	14,7	2
15	13,0	3
16	0,0	2
17	24,4	6
18	0,0	6
19	0,0	4
20	18,2	6
21	19,9	4
22	20,1	6
Mińsk Mazowiecki	19,3	3,27

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 23. Wartości wskaźników dla obszaru bezrobocie

nr	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku	Liczba bezrobotnych w 2015 roku
1	50,7	10
2	47,0	113
3	49,0	111
4	50,3	134
5	32,1	10
6	45,9	229
7	105,4	8
8	130,8	19
9	83,5	85
10	61,8	149
11	27,9	39
12	48,9	64
13	32,2	5
14	38,9	9
15	39,9	96
16	-	-
17	0,0	0
18	-	-
19	-	-
20	46,2	69
21	52,5	92
22	66,9	20
Mińsk Mazowiecki	49,4	1263

Tabela 24. Wartości wskaźników dla obszaru ubóstwo

nr	liczba osób, którym zrealizowano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2015 r.	liczba dzieci dożywianych w szkołach gminnych na 1000 mieszkańców w roku szkolnym 2015/2016	liczba osób zgłoszonych do MKRPA do objęcia leczeniem odwykowym na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	liczba osób posiadających „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015	liczba najemców lokali socjalnych na 1000 mieszkańców w 2016 r.	liczba lokali gminnych w 2015 r.
1	3,3	3,3	3,3	3,3	0,0	3
2	12,0	3,0	3,3	3,3	0,0	0
3	19,3	8,9	2,9	3,7	38,9	87
4	11,9	3,1	3,3	2,4	0,0	9
5	33,7	4,0	4,0	4,0	0,0	4
6	17,9	6,0	4,2	4,2	0,0	37
7	64,0	24,0	8,0	8,0	80,0	13
8	150,8	15,1	50,3	10,1	105,5	41
9	21,5	8,6	1,8	4,9	13,5	28
10	22,9	9,5	4,9	3,3	0,8	95
11	4,5	3,2	1,8	1,8	0,0	4
12	14,1	4,9	3,4	4,4	0,0	1
13	18,4	9,2	9,2	4,6	0,0	0
14	14,7	2,9	0,0	0,0	0,0	0
15	24,6	6,1	3,2	1,7	9,8	74
16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
17	48,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0
18	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
20	8,9	1,3	2,2	2,7	0,0	0
21	21,8	8,5	6,6	5,5	0,7	27
22	22,3	11,2	8,9	4,5	0,0	0
Mińsk Mazowiecki	17,8	5,9	3,9	3,5	5,7	

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 25. Wartości wskaźników dla obszaru przestępczość

nr	obszary o podwyższonej przestępczości	obszary natężonej interwencji Straży Miejskiej
1	0	-1
2	0	0
3	0,1	0
4	0,25	0
5	0,25	0
6	0,5	0
7	0	1
8	0	0
9	0	0
10	0,75	0
11	0,25	0
12	0,25	0
13	0	0

14	0	0
15	0,9	0
16	0	-2
17	0	-1
18	0	-2
19	0	-1
20	0	0
21	0	0
22	0	-1
Mińsk Mazowiecki	/	-0,3

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 26. Wartości wskaźników dla obszaru edukacja i kapitał społeczny

nr	Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty (dla I części) w roku szkolnym 2014/2015	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z polskiego w roku szkolnym 2014/2015	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z matematyki w roku szkolnym 2014/2015	Liczba stowarzyszeń i fundacji na 1000 mieszkańców
1	74,5	72,2	62,4	3,3
2	74,5	72,2	62,4	1,6
3	74,5	72,2	62,4	1,7
4	64,2	64,3	47,9	2,6
5	64,2	64,3	47,9	7,9
6	64,2	64,3	47,9	4,0
7	74,5	72,2	62,4	48,0
8	72,6	72,2	62,4	0,0
9	72,6	72,2	62,4	0,6
10	72,6	60,3	50,9	2,1
11	72,6	60,3	50,9	3,2
12	72,6	60,3	50,9	0,5
13	72,6	60,3	50,9	9,2
14	72,6	60,3	50,9	2,9
15	72,6	60,3	50,9	1,2
16	72,6	72,2	62,4	/
17	72,6	72,2	62,4	0,0
18	72,6	60,3	50,9	/
19	72,1	60,3	50,9	/
20	72,1	60,3	50,9	0,9
21	72,1	64,3	47,9	4,1
22	72,1	64,3	47,9	0,0
Mińsk Mazowiecki	72,0	67,4	58,1	2,6

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 27. Wartości wskaźników dla obszaru uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

nr	Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich 2015 (1 tura)	Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich 2015 (2 tura)	Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych 2015	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014	Średnia frekwencja we wszystkich wyborach 2014-2015	Liczba inicjatyw lokalnych na 10000 mieszkańców	Liczba wniosków do budżetu na 1000 mieszkańców
1	63,3%	70,3%	66,3%	54,1%	63,5%	0,0	39,9

2	63,6%	70,6%	67,3%	55,4%	64,2%	8,2	13,3
3	59,7%	65,2%	62,5%	47,7%	58,8%	0,0	5,5
4	60,1%	66,8%	64,0%	48,8%	59,9%	2,4	8,6
5	58,6%	65,3%	62,3%	46,5%	58,2%	59,5	31,7
6	58,3%	64,8%	61,2%	44,7%	57,2%	7,5	8,7
7	55,0%	63,2%	57,9%	44,6%	55,2%	160,0	264,0
8	55,0%	63,2%	57,9%	44,6%	55,2%	0,0	5,0
9	54,9%	63,2%	57,8%	44,5%	55,1%	18,4	4,3
10	53,3%	60,5%	55,5%	40,2%	52,4%	12,9	3,6
11	59,1%	62,1%	62,4%	60,2%	60,9%	0,0	2,3
12	57,2%	64,0%	61,7%	44,7%	56,9%	4,9	5,4
13	58,7%	66,4%	63,7%	47,3%	59,0%	46,1	59,9
14	53,3%	59,7%	55,5%	41,7%	52,6%	29,3	11,7
15	54,5%	61,0%	56,6%	42,3%	53,6%	0,0	3,2
16						/	/
17	55,8%	61,9%	57,7%	43,3%	54,7%	0,0	0,0
18						/	/
19						/	/
20	55,4%	62,4%	59,8%	44,8%	55,6%	4,4	6,7
21	57,6%	63,2%	58,6%	44,4%	55,9%	11,1	5,9
22	58,1%	64,0%	58,3%	42,6%	55,8%	0,0	6,7
Mińsk Mazowiecki	57,7%	64,2%	60,6%	45,7%	57,0%	7,6	8,4

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Tabela 28. Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej

nr	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych (w latach 2013-2015) na 1000 mieszkańców
1	76,4	13,3
2	97,2	16,6
3	63,2	13,6
4	77,0	14,5
5	208,3	31,7
6	117,6	29,8
7	72,0	0,0
8	236,2	30,2
9	103,6	15,3
10	54,5	16,5
11	58,1	17,6
12	73,5	21,9
13	106,0	27,6
14	76,2	14,7
15	46,2	13,0
16	0,0	0,0

17	122,0	24,4
18	0,0	0,0
19	0,0	0,0
20	53,2	18,2
21	69,8	19,9
22	64,7	20,1
Mińsk Mazowiecki	81,5	19,3

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.